

Dopady legislativních změn na trh spotřebitel'ských úverov v ČR a SR

Bakalárska práca

**Vedúci práce:
Ing. Petr Toman, Ph.D.**

Erika Vasil'ková

Brno 2016

Týmto by som sa rada poďakovala za odborné vedenie môjmu vedúcemu bakalárskej práce pánovi Ing. Petrovi Tomanovi, Ph.D., ktorý mi v priebehu jej písania poskytol cenné pripomienky s odbornými a zároveň užitočnými radami.

Čestné prehlásenie

Prehlasujem, že som túto prácu: **Dopady legislatívnych zmien na trh spotrebiteľských úverov v ČR a SR**

vypracovala samostatne a všetky použité pramene a informácie sú uvedené v zozname použitej literatúry. Súhlasím, aby moja práca bola zverejnená v súlade s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách v znení neskorších predpisov, a v súlade s platnou *Smernicou o zverejňovaní vysokoškolských záverečných prací*.

Som si vedomá, že sa na moju prácu vzťahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brne má právo na uzatvorenie licenčnej zmluvy a užitie tejto práce ako školného diela podľa § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Ďalej sa zaväzuje, že pred spísaním licenčnej zmluvy o využití diela inou osobou (subjektom) si vyžiadam písomné stanovisko univerzity o tom, že predmetná licenčná zmluva nie je v rozpore s oprávnenými záujmami univerzity, a zaväzuje sa uhradiť prípadný príspevok na úhradu nákladov spojených so vznikom diela, a to až do ich skutočnej výšky.

V Brne dňa 18. mája 2016

Abstract

The subject matter of this bachelor thesis is the comparison of the changes in the consumer loan bill in Slovakia and Czech Republic. The thesis also identifies and compares the proposed and accepted changes in the real estate loan bill, designated for housing, with the implementation of the European directive 2014/17/EU into the law of both countries. The purpose of this legislative changes is to strengthen the consumer preservation. The analysis of the consumer loan market in Slovakia and Czech Republic is performed in the thesis. The impacts of the accepted changes, based on interviews with representatives of the consumer loan providers in Czech Republic and Slovakia, on a consumer and a demander, are identified in the applicative part of the thesis.

Keywords

Consumer loan, European directive 2014/17/EU, legislative, consumer, nonbanks institution, consumer loan bill, bill proposal

Abstrakt

Predmetom bakalárskej práce je komparácia zmien v zákone o spotrebiteľskom úvere v Slovenskej a Českej republike za uplynulé obdobie. Zároveň práca identifikuje a porovnáva navrhované a prijaté zmeny v zákone o úvere na nehnuteľnosti určené na bývanie dôsledkom implementácie európskej smernice 2014/17/EÚ do právneho radu týchto dvoch krajín. Cieľom týchto legislatívnych zmien je posilnenie ochrany spotrebiteľa. V práci je prevedená analýza trhu spotrebiteľského úveru v Českej a Slovenskej republike. V aplikačnej časti práce sú na základe vyhodnotených expertných pohovorov so zástupcami poskytovateľov spotrebiteľských úverov v Českej a Slovenskej republike identifikované dopady novoprijatých zmien na spotrebiteľa a veriteľa v oboch krajinách.

Kľúčové slova

Spotrebiteľský úver, európska smernica 2014/17/EÚ, legislatíva, spotrebiteľ, nebanková inštitúcia, zákon o spotrebiteľskom úvere, návrh zákona

Obsah

1	Úvod	13
2	Cieľ práce	14
3	Metodika	15
4	Vývoj legislatívnej úpravy spotrebiteľských úverov za posledné obdobie	16
4.1	Vplyv únijnej úpravy a dôvody zjednotenia úverového trhu	16
4.2	Právna úprava spotrebiteľského úveru.....	18
4.2.1	Česká republika.....	18
4.2.2	Slovenská republika.....	19
4.3	Dôvody návrhu nového zákona	20
4.4	Komparácia súčasnej a navrhovanej právnej úpravy spotrebiteľských úverov v Českej a Slovenskej republike.....	22
4.4.1	Poskytovatelia úveru	23
4.4.2	Sprostredkovatelia úveru	26
4.4.3	Jednotný orgán dohľadu.....	27
4.4.4	Posúdenie schopnosti žiadateľa splácať úver.....	28
4.5	Oblasť maximálnej harmonizácie	31
4.5.1	Ročná percentuálna miera nákladov	31
4.5.2	Európsky štandardizovaný informačný formulár	32
4.6	Úrokový strop	33
4.6.1	Slovenská republika	33
4.6.2	Česká republika.....	34
4.7	Ďalšie zmeny v zákone o spotrebiteľskom úvere	35
4.8	Novinky na úverovom trhu s nehnuteľnosťami určenými na bývanie	36
4.8.1	Predčasné splatenie úveru	37
4.8.2	Omeškanie platieb	39
4.8.3	Viazaný predaj.....	39
4.8.4	Realizácia záložného práva	40

4.9	Záverečne porovnanie	40
5	Analýza a komparácia vývoja trhu spotrebiteľských úverov v SR a ČR	44
5.1	Objem poskytnutých spotrebiteľských úverov.....	44
5.1.1	Česká republika.....	44
5.1.2	Slovenská republika	45
5.2	Úrokové sadzby spotrebiteľských úverov a ich vývoj.....	46
5.2.1	Česká republika.....	46
5.2.2	Slovenská republika	47
5.3	Zlyhaný úver	48
5.3.1	Objem a vývoj podielu spotrebiteľských úverov v zlyhaní v ČR.....	49
5.3.2	Objem a vývoj podielu spotrebiteľských úverov v zlyhaní v SR	50
5.4	Celková zadlženosť domácnosti	51
5.4.1	Česká republika.....	51
5.4.2	Slovenská republika	52
5.5	Rast exekúcií v dôsledku nekalých praktík nebankových spoločnosti.....	53
5.5.1	Slovenská republika	53
5.5.2	Česká republika.....	55
5.5.3	Záver kapitoly	56
6	Vyhodnotenie expertných pohovorov	58
6.1	Slovenská republika	59
6.1.1	Výsledky expertného pohovoru - Asociácia poskytovateľov spotrebiteľských úverov	59
6.1.2	Výsledky expertných pohovorov z bánk	61
6.2	Česká republika.....	62
6.2.1	Výsledky expertných pohovorov z bánk	63
6.3	Vyhodnotenie postavenia spotrebiteľa v Slovenskej a Českej republike ...	65
6.3.1	Slovenská republika	65
6.3.2	Česká republika.....	66
7	Diskusia	67
8	Záver	69

Obsah	11
9 Literatúra	71
10 Zoznam obrázkov	79
11 Zoznam tabuliek	80
A Vyhodnotenie expertného pohovoru – APSÚ	82
B Vyhodnotenie expertných pohovorov- Bankové inštitúcie (SR)	88
C Vyhodnotenie expertných pohovorov - Bankové inštitúcie (ČR)	94

1 Úvod

V súčasnosti žijeme v dobe úverovej. Je úplne normálne ak rodina rieši nedostatok finančných prostriedkov ich vypožičaním v banke alebo akejkol'vek inej finančnej inštitúcii. Úver im slúži na uspokojenie životných potrieb. Žiť na dlh sa v dnešnej dobe považuje za trend.

Sme obklopení nosičmi marketingovej komunikácie, ktoré nás na každom kroku presvedčajú aké moderné a výhodné je mať záväzok voči finančnej inštitúcii a zároveň informujú spotrebiteľa o výhodných úverových ponukách. Mladí ľudia a rodiny riešia často krát potrebu financovania bývania úverom. To je jeden z lepších prípadov, pretože aj podľa psychológa Maslowa (2014) patrí potreba bývania hneď na druhé miesto základných životných potrieb človeka. Úverom ľudia čoraz častejšie financujú nákup auta, elektronických spotrebičov a v mnohých prípadoch aj nákup dovolení. Finančný strop považujú mnohé domácnosti za neznámy pojem. Každý človek je rád, ak si môže dovoliť všetko a zároveň sa nemusí v ničom obmedzovať. Otázkou je, či dlžník danú vec financovanú úverom naozaj potrebuje alebo je to len akási forma prestíže. Ak sa subjekt rozhodne čerpať úver, mal by zvážiť viacero otázok. Bude mať dostatočné príjmy na splácanie dlhu aj v prípade, že ho postretnú nečakané životné situácie počas trvania úverovej zmluvy? Je výška úroku primeraná? Prípadne aké ďalšie poplatky sú spojené so splácaním úveru?

Najviac rozšíreným úverovým produktom finančných inštitúcii sú spotrebiteľské úvery. Tieto úvery neposkytujú len bankové inštitúcie ale populárne je ich poskytovanie nebankovými spoločnosťami, ktoré sú veľkou konkurenciou pre banky. V súčasnosti je zaobstaranie úveru veľmi jednoduchá záležitosť. V mnohých prípadoch stačí predložiť doklad totožnosti, podpísať zopár dokumentov a pôžička je vybavená. Práve v takých prípadoch si spotrebiteľ nevedomuje temné stránky takto na rýchlo poskytnutých spotrebiteľských úverov. Žiadateľ o úver nedostane potrebné informácie a nie je si vedomý rizík, ktoré môže daný záväzok spôsobiť. Stáva sa, že staré záväzky dlžníci splácajú novoposkytnutými úvermi a na úkor toho žijú z ruky do úst až sa dostanú do situácie, že im na dvere klope exekútor. Sú prípady ak na vine nie je len klient ale aj poskytovateľ úveru.

Tieto neférové praktiky voči spotrebiteľom nie sú neznámym pojmom ani pre najvyššie postavených politikov pôsobiacich predovšetkým v Európskej únii, ktorí sa snažia neustále pracovať na lepšom postavení a zvýšenej ochrane spotrebiteľa vo finančnej sfére poskytovania úverov.

2 Ciel' práce

Hlavným cieľom bakalárskej práce je na základe analýzy trhu spotrebiteľských úverov v Českej a Slovenskej republike, porovnania legislatívnych zmien v daných krajinách identifikovať dopady na poskytovateľov a spotrebiteľov úverov a zo zistených dopadov vyhodnotiť postavenie spotrebiteľa v ČR a SR.

Sekundárnym cieľom práce je analýza vývoja trhu spotrebiteľských úverov v Slovenskej a Českej republike od roku 2010, keď sa obidve krajiny nachádzali vo finančnej kríze, až do roku 2015. Prevedenou analýzou trhu budú identifikované rozdiely na trhu spotrebiteľských úverov v ČR a SR.

Pre splnenie hlavného cieľa sú v práci spracované ciele čiastočné, ktoré sú obsahom jednotlivých kapitol.

Prvým čiastočným cieľom je identifikovanie dopadu vplyvu únijnej úpravy, ktorá bola podnetom pre zavedenie zmien v legislatíve o spotrebiteľskom úvere a rozanalyzovanie tuzemských problémov v oblasti poskytovania úverov v oboch krajinách s poukázaním na potrebu zmien v tejto oblasti. Vplyv únijnej úpravy a pretrvávajúce tuzemské problémy sú dôvodmi právnej úpravy spotrebiteľských úverov a úverov na bývanie v Českej a Slovenskej republike. Na základe týchto dôvodov bude prevedená komparácia súčasného stavu a navrhovanej právnej úpravy spotrebiteľských úverov v oboch krajinách s poukázaním na zmeny, ktoré európska smernica svojou transpozíciou do legislatívy oboch krajín na úverovom trhu s nehnuteľnosťami určenými na bývanie priniesla alebo ešte len priniesie.

Druhým čiastočným cieľom je porovnanie vývoja trhu spotrebiteľských úverov. Táto kapitola bližšie popíše vývoj objemu spotrebiteľských úverov v oboch krajinách, porovná vývoj úrokových sadzieb s RPMN/RPSN, počet úverov v zlyhaní a celkovú zadlženosť domácnosti. Analýza a komparácia bude prevedená na základe štatistických údajov zverejnených NBS, ČNB, Ministerstva financií oboch krajín a údajov z databázy OECD. Pri porovnaní číselných údajov sa zohľadní výmenný kurz z dôvodu rozdielnej meny v oboch krajinách, ktorý v čase písania bakalárskej práce bol 27,03 CZK/EUR.

Tretím čiastočným cieľom je na základe vyhodnotenia expertných pohovorov so zástupcami poskytovateľov bankových a nebankových úverov v Slovenskej republike zhodnotiť dopady implementačných zmien do slovenskej legislatívy. Keďže v čase písania bakalárskej práce ešte nebol schválený nový navrhovaný zákon v Českej republike, ktorý je harmonizáciou zákona o spotrebiteľskom úvere a úveroch na bývanie, tak pohovory budú prebiehať vo všeobecnej rovine. Výsledkom bude porovnanie dopadov implementačných zmien z pohľadu veriteľov na spotrebiteľa v Českej a Slovenskej republike. Zároveň budú na základe prevedeného dotazníkového šetrenia vyhodnotené problémové časti z pohľadu nebankových poskytovateľov úverov v ČR.

3 Metodika

Práca je členená na dve časti. Prvú časť tvorí literárna rešerš, ktorá je obsahom prvých dvoch kapitol. Praktickú časť práce tvoria zvyšné kapitoly.

Literárna rešerš je napísaná z dostupných internetových zdrojov, dokumentov, odborných publikácií, ktoré vydáva Ministerstvo financií, odborných časopisov, právnych predpisov Európskej Únie, Slovenskej a Českej republiky.

Prvá kapitola je obsahom dvoch metód. Prvá časť kapitoly využíva metódu popisu, ktorá je obsahom informácií dokumentov Európskej Únie a národných právnych dokumentov Českej a Slovenskej republiky. Veľká pozornosť je venovaná popisu dokumentu na európskej úrovni. Konkrétne pri definovaní zjednotenia vnútorného trhu s hypotekárnymi úvermi a potreby zvýšenej ochrany spotrebiteľa.

Metóda komparácie súčasného stavu a navrhovaných zmien v právnych radoch oboch krajín bude prevedená čerpaním informácií z národných právnych dokumentov a odborných publikácií vydávanými Ministerstvom financií a dostupných internetových zdrojov, ktoré boli súčasťou metódy popisu. Výsledkom metódy komparácie bude vyhodnotenie najdôležitejších zmien a rozdielov, v právnych predpisoch oboch krajín, ktorým bolo dovolené Európskou úniou zaviesť prísnejšie pravidla na základe minimálnej harmonizácie. Iba v dvoch prípadoch dovoľuje dokument na európskej úrovni zaviesť maximálnu harmonizáciu. Celková komparácia všetkých právnych dokumentov a odborných publikácií, ktoré sa zaoberajú problematikou spotrebiteľských úverov budú veľkým prínosom pre špecifikovanie zmien a prípadných posunov vpred oproti minulému obdobiu.

Druhá časť je metódou deskriptívnej štatistiky. Táto metóda bude použitá pri písaní celej kapitoly. Pomocou kvantitatívnych veličín získaných z databáz NBS, ČNB, OECD bude prevedená grafická prezentácia výsledkov vývoja trhu spotrebiteľských úverov v Slovenskej a Českej republike. Stĺpcové a spojnicové grafy pomôžu k lepšej analýze a komparácií zistených výsledkov v oboch krajinách.

Podstatnú časť bakalárskej práce tvorí aplikačná časť, ktorá využíva metódu expertných pohovorov. Expertné pohovory budú vykonané so zástupcami poskytovateľov bankových úverov v ČR a SR. Získané informácie budú veľkým prínosom pre záverečné zhrnutie novoprijatých zmien v zákone o spotrebiteľskom úvere a úvere na bývanie s dopadmi na spotrebiteľov a veriteľov. Pri pohovore bude vopred pripravená osnova otázok, ktorá sa postupne budú predkladať dotazovanej osobe. Odpovede budú zaznamenané písomnou formou.

Druhou metódou aplikačnej časti práce je metóda dotazníkového šetrenia. Dotazníkové šetrenie bude zamerané na nebankových poskytovateľov spotrebiteľských úverov v ČR. Týmto subjektom bude zaslaný dotazník v elektronickej podobe, ktorý bude anonymný. Otázky sa budú týkať navrhovaných zmien v zákone o spotrebiteľskom úvere, ktoré sú zamerané na týchto poskytovateľov s cieľom zistenia ich názoru.

4 Vývoj legislatívnej úpravy spotrebiteľských úverov za posledné obdobie

Cieľom tejto kapitoly je identifikovať súčasný stav na slovenskom a českom úverovom trhu s poukázaním na hlavné zmeny v poskytovaní spotrebiteľských úverov a úverov na bývanie, ktoré už boli uskutočnené alebo sa ešte len plánuje ich zavedenie, súvisiac s implementáciou Európskej smernice a možnosti nastavenia miernejších alebo prísnejších opatrení v právnych radoch krajín. Celkovým cieľom bude komparácia a zhodnotenie zmien v oboch krajinách.

Kapitola podá bližší prehľad o všeobecných problémoch retailových produktov na úverovom trhu členských štátov EÚ, ktoré boli dôvodom vytvorenia Európskej smernice 2014/17/EÚ o hypotekárnych úveroch. Budú charakterizované zmeny, ktoré smernica navrhuje zaviesť do právnych radov členských štátov a zároveň sa bližšie špecifikuje situácia na úverovom trhu SR a ČR s poukázaním na potrebu konania zmien v týchto krajinách. Kapitola podá bližšie informácie o legislatíve rozoberajúcu danú problematiku v týchto dvoch štátoch a zároveň bude informovať o súčasnom stave a navrhovaných zmenách v oblasti spotrebiteľských úverov a úverov určených na bývanie, ktoré budú výsledkom implementácie smernice.

4.1 Vplyv únijnej úpravy a dôvody zjednotenia úverového trhu

Európska únia sa vyznačuje vnútorným priestorom bez hraníc s voľným pohybom tovaru a služieb. Posilnenie cezhraničnej aktivity a snaha o vytvorenie vnútorného trhu hlavne vo sfére poskytovania hypotekárnych úverov určených na bývanie sú predpokladom pre efektívnejšie fungovanie úverového trhu. Každý členský štát má predpisy podľa, ktorých sa riadi zostavené vlastnou vládou. Tieto predpisy zakotvené v právnych radoch členských štátov sa vyznačujú veľkými rozdielmi. Tieto rozdiely sa týkajú poskytovania úverov na nehnuteľnosti, ktoré sú určené na bývanie, ich regulácie a vykonávania dohľadu nad úverovými a neúverovými subjektmi. Tieto rozdiely sú prekážkami v cezhraničných aktivitách a spôsobujú pokles konkurencie. Počas finančnej krízy, ktorá začala v roku 2009 bol zaznamenaný výskyt problémov, ktoré súviseli vo veľkom množstve prípadov so stratou dôvery klientov vo finančnú sféru. Dlžníci neboli schopní splácať úver a tak došlo k zvýšenej zadlženosti a nedobrovoľného predaja nehnuteľnosti. Tieto problémy boli popudom pre predloženie opatrení vypracovaných Európskou komisiou pri poskytovaní úverov na nehnuteľnosti určené na bývanie. (Smernica Európskeho parlamentu a Rady o zmluvách o úvere pre spotrebiteľov týkajúcich sa nehnuteľnosti určených na bývanie a o zmene smerníc 2008/48/ES a 2013/36/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 1093/2010, 2014)

Podľa Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/17/EÚ (2014) sa vyskytlo problémov viacero. Komplikácie súviseli nielen s poskytovaním hypotekárnych úverov ale aj s ich prijímaním. Nezodpovedné poskytovanie úverov sa týkalo tak neúverových spoločností ako aj sprostredkovateľov. Ďalšie komplikácie sa týkali úverov, ktoré boli spotrebiteľom poskytnuté v cudzej mene so zámerom získania výhodnejších úrokových sadzieb. Spotrebiteľ si neuvedomoval nebezpečenstvo, ktoré výmenný kurz môže spôsobiť, preto sa mnoho klientov dostalo do dlhovej paste. Tu sa opäť potvrdila nízka finančná gramotnosť spotrebiteľov. Preto sa smernica usiluje o minimalizovanie kurzového rizika, ktoré so sebou prináša takéto poskytnutie úveru. Tieto komplikácie sú dôvodom poškodzovania spotrebiteľa, vytvárania právnych a ekonomických bariér v cezhraničných aktivitách a vznik týchto problémov vytvára nejednotné podmienky medzi účastníkmi úverového trhu. Európska únia sa snaží o vytvorenie vnútorného trhu, ktorý by mal fungovať bez akýchkoľvek prekážok a zároveň by mal posilniť ochranu spotrebiteľa vo sfére poskytovania hypotekárnych úverov na bývanie. Iné a vyššie spomenuté problémy boli dôvodom zjednotenia úverového trhu.

Dňa 4. februára 2014 zverejnil Úradný vestník EÚ smernicu Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2014/17/EÚ o zmluvách o úvere pre spotrebiteľov na nehnuteľnosti, ktoré smernica určuje a stanovuje použiť na bývanie. Nová smernica poukazuje taktiež na zmeny smerníc 2008/48/ES a 2013/36/EÚ a nariadenia EÚ č. 1093/2010. (Transpozície smernice 2014/14/EÚ o úväre na bývanie (MCD), 2014)

Hlavným cieľom smernice je sceliť domáci hypotekárny trh a zabezpečiť dôkladnú ochranu spotrebiteľa na trhu úverov s hypotékami. Hlavným princípom smernice je účelná harmonizácia. Niektoré nariadenia ako je napr. výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, náplň a charakter Európskeho štandardizovaného informačného formulára (ESIS) sú v súlade s maximálnou harmonizáciou. Väčšina je práve naopak v zhode s harmonizáciou minimálnou. Každý členský štát má svoju vlastnú právnu úpravu, ktorá sa týka oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov. Členským štátom je udelená právomoc zavedenia vlastných prísnejších vnútroštátnych predpisov ak sú z pôsobenia smernice vyňaté. (Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA), 2014, s. 13)

Spotrebiteľský úverový trh je v rámci členských štátov EÚ upravený smernicou Consumer Credit Directive (CCD). Táto smernica je v českej a slovenskej legislatíve zavedená v zákone o úvere pre spotrebiteľa. Hypotekárne úvery sú v rámci jej pôsobnosti v daných krajinách vylúčené. Niektoré členské štáty rozšírili pôsobnosť CCD aj na tento typ úverov. Medzi tieto štáty patrí napr. Rakúsko, Slovinsko, Fínsko a. i.

Základné ustanovenia v smernici 2014/17/EÚ sú:

- dôveryhodné poskytnutie informácií v reklame a predzmluvné informácie
- ročná percentuálna miera nákladov
- overenie bonity klienta a posúdenie primeranosti úveru s možnosťou nahliadnutia do databázy neplatičov
- nárok na predčasné splatenie úroku

- žiadosť na úpravu osobám, ktoré sú sprostredkovateľmi úveru vrátane európskeho pasu pre tieto osoby
- dozor nad nebankovými subjektmi a adekvátne odborné znalosti osôb jednajúcich so žiadateľom o úver

Zákon o spotrebiteľskom úvere v ČR a SR je postavený na produktovej regulácii, cieľom smernice 2014/17/EÚ je jej rozšírenie o inštitucionálnu časť regulácie. Implementácia smernice do českého a slovenského právneho radu by mala byť uskutočnená najneskôr do 21. marca 2016. (Transpozície smernice 2014/14/EU o úvťahoch na bydlení (MCD), 2014)

4.2 Právna úprava spotrebiteľského úveru

4.2.1 Česká republika

V roku 2009 bol prednesený nový návrh novely platného zákona o spotrebiteľskom úvere. Dôvodom návrhu bola implementácia Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES do českého právneho radu. Tento návrh novely platného zákona bol vládou zamietnutý s opodstatnením tvorby nového zákona. Nový návrh právnej úpravy o spotrebiteľskom úvere bol v roku 2010 bez akýchkoľvek komplikácií schválený Parlamentom a prezidentom Českej republiky. Schválenú právnu úpravu spotrebiteľských úverov v Českej republike charakterizuje zákon **č. 145/2010 Sb.** o spotrebiteľskom úvere a o zmene niektorých zákonov, ktorý sa stal účinný 1. januára 2011. Zákon obsahuje definovanie pojmov, ktoré majú priamy súvis s úverom a jeho poskytovaním. Jadrom nového zákona bolo sprostredkovanie základných informácií spotrebiteľovi ešte pred uzatvorením spotrebiteľskej zmluvy. Dostatočné a predovšetkým včasne podané informácie sú základom vhodného posúdenia úverových ponúk, ktoré korešpondujú s požiadavkami klienta a finančnou situáciou, v ktorej sa nachádza. V porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou došlo k zmene, ktorá vynucovala povinnosť veriteľa posúdiť schopnosť splácania úveru klientom a právo na odstúpenie od spotrebiteľskej zmluvy v danej lehote. Zákon **č. 145/2010 Sb.** o spotrebiteľskom úvere nezahrňuje vo svojom znení úvery na bývanie. Daný zákon je postavený na produktovej regulácii, ktorého obsahom je posúdenie schopnosti splácania úveru klientom, princípy konania so žiadateľom o úver, cenová regulácia, nárok na predčasné splatenie úveru a. i. Z jeho pôsobenia je vyňatá inštitucionálna požiadavka regulácie, ktorá rieši distribútorov úveru, druhy oprávnených osôb, vstup subjektov do odvetvia a dozor nad ich činnosťou. (Vaverková, 2015, s. 15)

Od účinnosti zákona **č. 145/2010 Sb.** došlo k mnohonásobným snahám o zmenu niektorých podmienok zakotvených v zákone. Platnou sa stala až novela zákona **č. 43/2013 Sb.**, ktorá zmenila znenie zákona **č. 145/2010 Sb.** Účinnosť novely vstúpila v platnosť 23. februára 2013. Jej predmetom bola zmena niektorých ustanovení pôvodného zákona s účelom zvýšenia ochrany spotrebiteľa. Novela zakazovala používať k zaisteniu alebo splácaniu spotrebiteľského úveru šek alebo zmenku. Veľký dôraz kládla na sprostredkovanie informácií pred uzatvorením

spotrebiteľskej zmluvy a zväčšila aj množstvo správnych deliktov. Snažila sa o predídene asymetrických informácií medzi veriteľom a klientom. (Růžička, 2013)

Daný zákon charakterizuje spotrebiteľský úver takto:

„Spotřebitelským úvěrem se rozumí odložená platba, půjčka, úvěr nebo jiná obdobná finanční služba poskytovaná nebo přislíbená spotřebiteli věřitelem, nebo zprostředkovatelem.“ (Zákon č. 145/2010 Sb., s.1, 2010)

Zákon o spotrebiteľskom úvere v § 2 popisuje úvery, ktoré nespadajú do charakteristiky spotrebiteľského úveru. Za spotrebiteľský úver sa považuje úverový produkt v rozpätí od **5 000 Kč** do **1 880 000 Kč**. (Zákon č. 145/2010 Sb., 2010)

Hypotekárne úvery v ČR sú zaradené medzi špecifický zmluvný typ, ktorý nie je doposiaľ okrem zákona o dlhopisoch v českom právnom rade upravený žiadnym právnym predpisom, ktorý by sa priamo vzťahoval na tento typ úverov. Predpisy rozoberajúce základne pojmy hypotekárneho bankovníctva sú súčasťou niekoľkých zákonov. Patrí medzi ne zákon č. **21/1992 Sb.** o bankách, ktorý definuje právnu úpravu o podnikaní bánk. Zákon č. **190/2004 Sb.** o dlhopisoch, ktorý popisuje vydávanie hypotekárnych zastavaných listov a zároveň charakterizuje hypotekárny úver. Hypotekárny úver podľa daného zákona môže byť použitý aj na zaistenie potrieb súvisiacich s bývaním. Podľa zákona sú to všetky úvery zaistené nehnuteľnosťou. Poskytovanie a sprostredkovanie hypotekárnych úverov a pôžičiek vymedzuje živnostenský zákon č. **455/1991 Sb.**, ktorý v prílohe č. 2 popisuje poskytovanie a sprostredkovanie SÚ ako viazanú činnosť alebo v prílohe č. 4 ako živnosť voľnú bod 70. Úverové vzťahy sú špecifikované zákonom č. **89/2012 Sb.**, Občiansky zákonník. Zákon č. **96/1993 Sb.** o stavebnom sporení, ktorý popisuje úvery v súvislosti so stavebným sporením. Zákon o spotrebiteľskom úvere č. **145/2010 Sb.** a jeho novela zákona č. **43/2013 Sb.** (Transpozície smernice 2014/14/EU o úveroch na bydlenie, 2014)

Ministerstvo financií ČR vypracovalo nový návrh zákona o spotrebiteľskom úvere, do ktorého zahrnulo reguláciu hypotekárnych úverov podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/17/EÚ o spotrebiteľskom úvere na nehnuteľnosti určené na bývanie z roku 2014 a novú úpravu spotrebiteľských úverov, ktorá doposiaľ vylučuje zo svojej pôsobnosti hypotekárne úvery. V súčasnosti sa navrhovaný zákon prejednáva v Poslaneckej snemovni a Parlamentom by mal byť schválený v polovici tohto roka.

4.2.2 Slovenská republika

Zákon č. **129/ 2010 Z. z.** o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o úprave niektorých zákonov bol prijatý 9. marca 2010.

Tento zákon je transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES a stal sa účinným 11. júna 2010. Nový zákon je zharmonizovaný s vnútorným trhom Európskeho Spoločenstva. Toto zharmonizovanie prinieslo výrazné utuženie dôvery subjektov v cezhraničných operáciách. Tieto subjekty sú poskytovatelia a príjemcovia spotrebiteľských úverov. Nový zákon nahradil zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. V zákone sú bližšie špecifikované

náležitosti poskytovania spotrebiteľského úveru, výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, údaje, ktoré musí spotrebiteľská zmluva obsahovať a posilnenie ochrany spotrebiteľa. Veriteľ musí poskytovať dôveryhodnejšie informácie v reklame, predzmluvné informácie musia byť poskytnuté v časovom predstihu, overenie schopnosti splácania úveru a veriteľská povinnosť evidencie v NBS boli hlavnými zmenami oproti predošlému zákonu. Hlavným cieľom, ktorý nový zákon priniesol bolo zvýšenie ochrany spotrebiteľa. (Právne aktuality, 2010, s. 8)

Týmto zákonom, ktorým sa čiastočne zvýšila ochrana spotrebiteľa sa SR nespokojila a v roku 2014 pracovala na ďalších legislatívnych zmenách, ktoré majú naďalej podporovať ochranu spotrebiteľa. Medzi zákony, ktoré podstúpili zmeny patrí zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úverov, ktorý bol doposiaľ dva krát novelizovaný a niektoré nariadenia z Občianskeho zákonníka. Snaha o posilňovanie ochrany spotrebiteľa neskônčila a Ministerstvo financií SR vyhotovilo rozsiahlejší znovelizovaný návrh zákona o spotrebiteľskom úvere. (Baus, 2014)

Novela Zákona 35/2015 Z. z. vyhlásená dňa 3. februára 2015 mení a dopĺňa zákon č. 129/2010 Z. z. Tento zákon definuje spotrebiteľský úver takto: „*Spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.*“ (Zákon č. 129/2010 Z. z., 2010, s. 1)

Zákon v §1 odst. 3 popisuje úvery, ktoré nie sú predmetom zákona o spotrebiteľskom úvere a zároveň definuje dolnú a hornú hranicu výšky úveru, ktorý spadá do kategórie úverov spotrebiteľských. Toto rozpätie je od **100 eur** do **75 000 eur**. (Zákon č. 129/2010 Z.z., 2010)

V Slovenskej republike sú zákonné nariadenia týkajúce sa hypotekárnych úverov upravené zákonom č. 483/2011 Z. z. o bankách v § 67- § 88. Vydávanie hypotekárnych záložných listov definuje zákon č. 530/1990 Zb. o dlhopisoch. Zákon o stavebnom sporení č. 310/1992 Z. z, ktorý definuje úvery v súvislosti so stavebným sporením a. i. (Zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, 2011, Zákon č. 530/1990 Zb. o dlhopisoch, 1990, Zákon č. 310/1992 Z. z., o stavebnom sporení, 1992)

4.3 Dôvody návrhu nového zákona

Česká republika

Podľa Závěrečnéj zprávy z hodnocení dopadů regulace (2015) sa úžera v ČR pripisuje na účet nebankových poskytovateľov úverov a spôsobuje negatívne ekonomicko-spoločenské dôsledky, ktoré vo veľkej miere ohrozujú postavenie spotrebiteľa. Vláda Českej republiky pracuje na vypracovaní návrhov, ktorými chce sprísniť vstup do odvetvia podnikania vo sfére poskytovania úverov nebankovými inštitúciami a zároveň zabezpečiť efektívny a účinný dohľad nad ich činnosťou. Medzi

najzávažnejšie a najnegatívnejšie dopady pri poskytovaní retailových úverových produktov nebankovými spoločnosťami sa zaraďuje rozdrobenosť trhu so spotrebiteľskými úvermi, výskyt šedej zóny, ktorý je ťažko merateľný, predátorské praktiky pri poskytovaní úveru a vo veľkej miere nedôsledne overenie schopnosti splácania úveru spotrebiteľom, neadekvátne nastavené zmluvné sankcie, uzatvorenie spotrebiteľskej zmluvy na úver v čiastke nižšej ako 5 000 Kč z dôvodu obchádzania zákona, nízke požiadavky oprávňujúce vstup osôb do odvetvia a vysoký počet poskytovateľov SÚ, na ktorých je ťažko dohliadať. Neefektívny dohľad nad poskytovateľmi retailových úverov je dôvodom nedostatočnej inštitucionálnej regulácie oproti, ktorej v súčasnosti existuje celistvá produktová regulácia daná zákonom č. 145/2010 Sb. o spotrebiteľskom úvere, ktorá je transpozíciou európskej smernice CCD a zo svojej pôsobnosti vylučuje úvery, ktoré sú zaistené nehnuteľnosťou. Úverové produkty zaistené nehnuteľnosťou spadajú do pôsobnosti smernice Mortgage Credit Directive (MCD).

Vláda ČR pracuje na znení nového zákona o spotrebiteľskom úvere, ktorý by mal byť podľa súčasného návrhu zákona rozšírený o produktovú reguláciu hypotekárneho úveru na nehnuteľnosti určené na bývanie a jednotnú inštitucionálnu úpravu. Nasledujúca tabuľka popisuje súčasný stav, ktorý sa vyznačuje nedostatočnou inštitucionálnou úpravou vo sfére poskytovania spotrebiteľských úverov a budúci stav, ktorý sa stane účinným po schválení navrhovaného nového zákona, ktorý je dôsledkom transpozície európskej smernice MCD do českého právneho radu a prinesie zlepšenie v inštitucionálnom odvetví poskytovania úverov. (Nová právni úprava distribúcie úverů pro spotřebitele, 2014)

Tab. 1 Zmeny, ktoré prinesie transpozícia smernice MCD do českého právneho radu

Právna úprava	Regulácia	
	Inštitucionálna	Produktová
Transpozícia CCD, súčasný stav → ZSÚ	X	
Transpozícia smernice MCD, očakávaný stav	<ul style="list-style-type: none"> • profesionálnosť osôb • sprostredkovatelia • organizačné predpoklady • odmeny • dohľad nad distribútormi a. i. 	<ul style="list-style-type: none"> • schopnosť splácať úver • RPMN • informatívne záväzky • riešenie konfliktov • predčasné splatenie a. i.

Zdroj: Nová právni úprava distribúcie úverů pro spotřebitele. 2014, s.4

Vyššie uvedené dôvody boli hlavným podnetom pre vládu ČR, aby vytvorila novú úpravu v zákone o úvere pre spotrebiteľa (ZÚpS), ktorého obsahom je scele nie legislatívnej úpravy spotrebiteľských úverov určených na bývanie a zvyšných spotrebiteľských úverov, ktoré v súčasnosti bližšie popisuje zákon č. 145/2010 Sb.

Slovenská republika

Tak ako v Českej republike aj na Slovensku boli a sú zaznamenané nekalé praktiky zo strany nebankových poskytovateľov úverov, ktoré výrazne ohrozujú postavenie spotrebiteľa a robia zlé meno celému finančnému trhu. Preto v roku 2014 začala vláda pracovať na novele zákona o spotrebiteľskom úvere. Novela sa stala účinnou v apríli 2015. (Zákon č. 35/2015 Z.z., 2015) Jej cieľom bolo prečistiť finančný trh od nebankových poskytovateľov úverov.

Ďalšou zmenou bolo znovelizovanie Občianskeho zákonníka, ktorý zadefinoval pojem úžera a zlepšil postavenie spotrebiteľa. (Kováčiková, Novysedláková, 2014) V marci tohto roka vláda SR transponovala Európsku smernicu o úveroch na nehnuteľnosti určené na bývanie do legislatívy a vytvorila nový zákon č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie.

Čiastočný záver

Vláda ČR pracuje od roku 2014 na znení návrhu nového zákona o spotrebiteľskom úvere, ktorý má byť schválený do polovice tohto roka. Hlavným dôvodom tvorby nového zákona je posilnenie ochrany spotrebiteľa a transpozícia hypotekárnej smernice 2014/17/EÚ do českej legislatívy. Hlavnou zmenou má byť posilnenie inštitucionálnej úpravy, ktorá sa bude týkať efektívnejšieho vykonávania dohľadu nad bankovými a nebankovými subjektmi a náročnejšie požiadavky vstupu nebankových subjektov do odvetvia.

Slovenská republika novelizovala zákon o spotrebiteľskom úvere minulý rok a sprísnila podmienky pre vstup do odvetvia poskytovania spotrebiteľských úverov. Zároveň navrhla zákon o úveroch na bývanie, ktorý je účinný od 21. marca 2016. K novele zákona o spotrebiteľskom úvere je v súčasnosti zaznamenaných niekoľko pripomienkových návrhov od Slovenskej bankovej asociácie, Asociácie poskytovateľov spotrebiteľských úverov, Republikovej únie zamestnávateľov a iných organizácií. Záleží na vláde SR, či tieto pripomienky zohľadní a zahrnie ich do zákona. (Konzervatívny výber, 2015)

4.4 Komparácia súčasnej a navrhovanej právnej úpravy spotrebiteľských úverov v Českej a Slovenskej republike

V Slovenskej republike je v súčasnosti platný zákon o spotrebiteľskom úvere, ktorý bol novelizovaný v jari minulého roka. Česká republika sa v súčasnosti riadi zákonom o spotrebiteľskom úvere, ktorého novela nadobudla účinnosť v roku 2013. Ako už bolo spomenuté v kapitole, ktorá popisuje právnu úpravu retailových úverov tak ČR nemá zákon, ktorý by priamo charakterizoval hypotekárne úvery. V SR je taktiež problematika hypotekárnych úverov súčasťou zákona o bankách.

Transpozíciou európskej smernice 2014/17/EÚ o úveroch určených na bývanie do slovenskej právnej legislatívy vznikol v SR nový zákon č. 90/2016 Z. z., ktorý sa týka danej úverovej problematiky. Na rozdiel od ČR, ktorej vláda ešte len pracuje na návrhu nového zákona, v ktorom budú predpisy týkajúce sa poskytovania spotrebiteľských úverov a zároveň úverov na bývanie súčasťou jedného komplexného zákona. Hlavným rozdielom oproti SR je spojenie týchto dvoch zákonov do jedného jednotného celku. Nový navrhnutý zákon o úvere pre spotrebiteľa v ČR pozostáva zo 182 paragrafov a piatich príloh. S porovnaním so súčasným zákonom ide o výrazne rozšírenie, konkrétne o 153 paragrafov. (Zákon č 145/2010 Sb. 2010, Návrh zákona o úvère pro spotřebitele, 2015) Slovenský zákon o úveroch na bývanie č. 90/2016 Z. z. pozostáva z 30 paragrafov a 3 príloh. Zákon o spotrebiteľskom úvere je obsahom 27 paragrafov a 4 príloh. (Zákon č. 90/2016 Z. z., 2016, Zákon č. 129/2010 Z. z., 2010)

Na prvý pohľad sa môže zdať, že v ČR je daná problematika rozobratá vo väčšej miere ako na Slovensku Hlavným ukazovateľom je počet paragrafov, ktorý v ČR presahuje počet 100. Ak by sme tieto dva zákony spojili v SR tak výsledkom by bol zákon s počtom paragrafov menej ako 60. Do týchto zákonov patria aj iné nariadenia, ktoré sú napr. v ČR súčasťou jedného zákona ale na Slovensku sú obsahom iných zákonov napr. Zákon o finančnom sprostredkovaní.

4.4.1 Poskytovatelia úveru

Česká republika

V súčasnosti medzi poskytovateľov a sprostredkovateľov spotrebiteľských úverov v **Českej republike** patria bankové a nebankové inštitúcie. Počet nebankových poskytovateľov úverov, ktorí pôsobia na českom trhu je približne 57 000. (Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace, 2015, s.67) Každým rokom ich počet stúpa o niekoľko tisíc. Nebankoví poskytovatelia úveru vykonávajú svoju činnosť na základe živnostenského povolenia.

Podľa Závěrečnéj zprávy z hodnocení dopadů regulace (2015) je pri takom obrovskom množstve nebankových inštitúcií veľmi obťažne vykonávať pravidelnú kontrolu. Dochádza k neférovému zaobchádzaniu zo strany poskytovateľov, kde hlavnými obeťami sú spotrebiteľia. Títo nebankoví poskytovatelia sa skôr zameriavajú na úvery s kratšou dobou splatnosti a menšou hodnotu. Kontrolu nad nebankovými poskytovateľmi prevádza v súčasnosti Česká obchodná inšpekcia. Kontrolu nad bankovými poskytovateľmi spotrebiteľských úverov vykonáva Česká národná banka. Každá banka pôsobiaca na českom finančnom trhu vykonáva svoju činnosť na základe bankovej licencie, ktorej právomoc na udelenie patrí ČNB. Ak chcú banky získať licenciu musia splniť radu podmienok, ktoré stanovuje centrálna banka ČR. (Revenda, Mandel, Koderá, Musílek, Dvořák, 2014, s. 87)

Ministerstvo financií ČR pracuje na návrhu nového zákona, v ktorom sú striktné dané pravidlá pre poskytovateľov nebankových úverov a lepšie postave-

nie žiadateľa o úver. Navrhovaná novela zákona je v súčasnosti schválená vládou ČR a mala by sa stať účinnou v roku 2016.

Ministerstvo financií chce zaviesť systém udeľovania **licencie**. Inštitúcie, ktoré budú chcieť podnikat' v oblasti poskytovania úverov budú musieť preukázať vyššiu profesionálnosť a morálnu bezúhonnosť. Ak nebanková inštitúcia bude chcieť poskytovať spotrebiteľské úvery bude sa musieť stať PO a získať udelenie povolenia o vykonávaní podnikateľskej právomoci od ČNB. Nebankové inštitúcie musia žiadosť podať elektronicky. Rozhodnutie o vykonávaní činnosti vydá ČNB do 4 mesiacov. Ak je žiadosť posúdená kladne vydá sa oprávnenie vykonávania o tejto činnosti do registra. Nebanková inštitúcia môže vykonávať túto činnosť po splnení všetkých podmienok s platnosťou na určité obdobie a s možnosťou predĺženia, ktoré podlieha zaplateniu správneho poplatku. Za nebankového poskytovateľa spotrebiteľského úveru sa bude považovať a.s., s.r.o. a európska spoločnosť. (Návrh zákona o úvere pro spotřebitele, 2015)

Podľa Návrhu zákona o úvere pro spotřebitele (2015) bude musieť každá nebanková inštitúcia splatiť **základný kapitál**, ktorý nie je v súčasnosti zákonom požadovaný. Ak chce nebankový poskytovateľ podnikat' v tejto sfére musí podľa nového zákona jeho imanie nadobudnúť hodnotu aspoň **20 000 000 Kč**. Z praxe sa odporúča, aby výška daného kapitálu činila minimálne 22 000 000 Kč. Vytvorením rezervy sa vytvorí väčšia pravdepodobnosť neklesnutia pod požadovanú minimálnu hodnotu. Má byť zachovaný pomer vlastných a cudzích zdrojov, ktorý činí 1:20. Nebanková inštitúcia má povinnosť preukázať doklad, ktorý podáva informáciu z kadiaľ získala finančné prostriedky na zloženie kapitálu. Dokladom podľa ČNB môže byť daňové priznanie alebo zmluva na základe, ktorej inštitúcia dosiahla požadovanú sumu peňazí. Môže ísť o zmluvu darovaciu, dedičskú alebo z predaja nehnuteľnej/hnuteľnej veci.

Touto požiadavkou sa má výrazne prečistiť trh od nebankových poskytovateľov, ktorí sú hrozbu nie len pre spotrebiteľa ale robia zlé meno celému finančnému segmentu. Tento krok by mal redukovať množstvo doterajších nebankových inštitúcií na niekoľko stoviek poskytovateľov. Tak sa na trhu udržia len tí najsilnejší a bude zabezpečená lepšia a efektívnejšia kontrola.

Slovenská republika

Táto problematika poskytovania spotrebiteľských úverov bola v **Slovenskej republike** vyriešená 1. apríla 2015, na rozdiel od ČR, keď nadobudla účinnosť novela zákona o spotrebiteľskom úvere. Podľa platnej novely zákona č. 35/2015 Z. z. (2015), ktorá dopĺňa zákon č. 129/2010 Z. z. vykonáva dozor nad poskytovateľmi spotrebiteľských úverov NBS. Pred účinnosťou novely zákona vykonávala dozor nad nebankovými poskytovateľmi úverov Slovenská obchodná inšpekcia (SOI), ktorá kontrolovala výkon činností v súlade s právnymi predpismi.

Podľa zákona platného do roku 2015 mala NBS na starosti vedenie registra veriteľov, ktorí podnikali v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov. Do vtedajšieho registra mala NBS oprávnenie zapisovať iba tých veriteľov, ktorí vyhovel

podmienkam zápisu, ktoré nariad'oval vtedy platný zákon. Novela zákona o spotrebiteľskom úvere nahradila zapisovanie do registra veriteľov novou evidenciou veriteľov. Poskytovať spotrebiteľské úvery môžu podľa súčasného zákona subjekty, ktoré získajú povolenie a splnia určité náležitosti. Povoľovací proces je náhradou zápisu veriteľov do registra. Banky na rozdiel od nebankových inštitúcií nepotrebujú žiadnu licenciu, pretože svoju činnosť realizujú na základe bankovej licencie udelennej NBS. (PRO BONO, 2014)

Povolenie poskytovať spotrebiteľský úver podľa platnej novely zákona o spotrebiteľskom úvere z minulého roka sa uskutočňuje na základe obmedzeného a neobmedzeného povoloacieho konania udeleného NBS.

Ak chce nebanková inštitúcia poskytovať spotrebiteľské úvery **bez obmedzenia**, musí vykonávať svoju činnosť na základe právnej formy akciová spoločnosť alebo spoločnosť s ručeným obmedzením s podmienkou zriadenia dozornej rady a vlastný kapitál firmy musí činiť aspoň **500 000 €**. Okrem týchto náležitostí musí subjekt splňovať aj iné podmienky, ktorými sú napr. preukázanie spôsobilosti, dôveryhodnosti a sídlo inštitúcie musí byť zriadené v Slovenskej republike. Počas vykonávania činnosti nesmie výška základného kapitálu klesnúť pod stanovenú hodnotu. (Zákon č. 35/2015, 2015)

Celkové množstvo spotrebiteľských úverov, ktoré boli veriteľom poskytnuté, nesmie za 12 kalendárnych mesiacov pri **obmedzenom povolení** presiahnuť limit **10 000 €**. Za celkové množstvo poskytnutých spotrebiteľských úverov veriteľom sa považuje iba hodnota spotrebiteľského úveru zjednaná v zmluve bez odplaty. Ak dôjde k situácií, že veriteľ z nejakého dôvodu presiahne stanovený limit vzniká mu povinnosť podania žiadosti o poskytovanie úverov na spotrebu v neobmedzenom rozsahu. Zákon nariaďuje veriteľovi pravidelne preukazovať doklady o objeme poskytnutých spotrebiteľských úverov NBS. Povolenie na poskytovanie spotrebiteľských úverov v obmedzenom rozsahu môže získať FO ak splní podmienky podľa § 20b/3. Ak je žiadateľom o povolenie PO, tak podmienky na udelenie obmedzeného povolenia nie sú tak prísne ako pri obmedzenom povolení. PO nemá povinnosť pri tomto type povolenia zložiť základný kapitál vo výške 500 000 €. (Zákon č. 35/2015, 2015)

Subjekty žiadajúce o povolenie musia nie len preukázať, odbornú spôsobilosť a bezúhonnosť ale NBS bude zohľadňovať vo veľkej miere ich podnikanie v minulosti. Počet žiadateľov o povolenie bol v roku 2015 malý. V júni v roku 2015 požiadalo o udelenie licencie NBS len 30 nebankových inštitúcií. V tomto čase registrovala NBS cca 270 poskytovateľov spotrebiteľských úverov zahŕňajúc 25 bankových inštitúcií a ich zahraničných filiálok. V septembri malo udelenú licenciu od NBS len 17 firiem, v novembri narástol počet o 5 nebankových inštitúcií a v súčasnosti ich je 23. (TerazEkonomika, 2015)

NBS očakáva od tohto kroku prečistenie trhu od nečestných poskytovateľov úveru a zvýšenie ochrany spotrebiteľa. Spotrebiteľ je ale povinný vo vlastnom záujme zistiť, či poskytovateľ, od ktorého žiada peniaze má udelenú licenciu na poskytovanie úverov. Podľa novely zákona má povinnosť subjekt, ktorý hodlá poskytovať úvery na spotrebu, požiadať do 30 dní od udelenia povolenia registrovaný

súd o zápis vykonávania podnikateľskej činnosti do obchodného registra SR. Ak subjekt vykonával podnikateľskú činnosť súvisiacu s poskytovaním spotrebiteľských úverov pred účinnosťou novely zákona o spotrebiteľskom úvere vyplývala mu povinnosť požiadať o udelenie povolenia NBS do 31. mája 2015. Ak tak neučinil mohol poskytovať úvery iba do 31. augusta 2015. (Zákon č. 35/2015, 2015)

Hlavné rozdiely v udelení licencie nebankovým poskytovateľom úverov

Novela zákona v SR sprísnila podmienky vstupu do odvetvia poskytovania spotrebiteľských úverov a v súčasnosti potrebujú nebankové spoločnosti pôsobiace na slovenskom úverovom trhu udelenie licencie od NBS. V ČR vykonávajú nebankové úverové inštitúcie svoju činnosť na základe živnostenského oprávnenia, ktoré vydáva živnostenský úrad. Banky nepotrebujú žiadať o licenciu, pretože už im bola udelená NBS/ČNB. Hlavným cieľom oboch krajín je zníženie počtu nebankových spoločností pôsobiacich na úverovom trhu.

Udeľovanie licencie v SR nebankovým spoločnostiam prebieha na základe obmedzeného a neobmedzeného povoloacieho konania. Tieto dve formy povolenia na poskytovanie SÚ v SR sú hlavným rozdielom oproti ČR, ktorá v novom návrhu zákona nešpecifikuje formy povolenia ale hovorí o licenci, ktorú môže získať iba PO od ČNB. V SR môže získať povolenie na poskytovanie SÚ aj FO ale len v obmedzenom rozsahu. Ďalším rozdielom je výška základného imania, ktoré musí veriteľ v SR pri neobmedzenom povolení zložiť minimálnou čiastkou v hodnote 500 000 € / 13 515 000 Kč. V ČR je minimálna výška imania 20 000 000 Kč. Od tohto korku sa očakáva výrazne zredukovanie nebankových poskytovateľov. Podľa môjho názoru by mala hodnota základného kapitálu dosahovať v oboch krajinách vyššie hodnoty, pretože takto nízko nastavená čiastka vyradí z hry len veľmi malé subjekty. Nebankové inštitúcie budú musieť v oboch prípadoch preukázať zdroj peňazí, ktorým zložili čiastku potrebnú na základný kapitál.

4.4.2 Sprostredkovatelia úveru

Česká republika

Navrhovaný nový zákon má v úmysle zaviesť typy sprostredkovateľov SÚ, ktorí budú rozdelení do štyroch kategórií. Do prvej kategórie patrí samostatný sprostredkovateľ, druhú tvorí viazaný zástupca v tretej je sprostredkovateľ viazaného spotrebiteľského úveru a posledná zahŕňa zahraničného sprostredkovateľa. Pre každého sprostredkovateľa spotrebiteľského úveru sú zavedené odlišné podmienky potrebné na zahájenie výkonu činnosti.

Samostatný sprostredkovateľ bude musieť získať povolenie na vykonávanie činnosti spojenej so sprostredkovaním SÚ od ČNB a zároveň musí mať poistenie zodpovednosti pre prípad škody zavinenej vlastnou činnosťou, ktorou došlo k porušeniu niektorého predpisu nariadeného zákonom.

Viazaný zástupca je osoba, ktorá získa právo na sprostredkovanie SÚ. Dané právo vznikne zápisom do registra na základe oznámenia, ktoré bude podané zastúpenou osobou. Sprostredkovanie spotrebiteľského úveru viazaným zástupcom je umožnené len pre jedného zastúpeného. Touto osobou môže byť samostatný sprostredkovateľ alebo poskytovateľ úveru.

Sprostredkovateľ viazaného spotrebiteľského úveru je subjektom, ktorý získal právo na sprostredkovanie tohto druhu úveru. Rozdielom oproti viazanému zástupcovi je právo na uzatvorenie zmluvy o sprostredkovaní SÚ s minimálne jedným poskytovateľom.

Zahraničný sprostredkovateľ je osoba, ktorá pochádza z členského štátu EÚ. Právo na vykonávanie tejto činnosti mu vzniká v ČR zriadením pobočky alebo iným spôsobom. Sprostredkovať SÚ môže ale len tie, ktoré sú určené na bývanie. K sprostredkovaniu ostatným SÚ potrebuje oprávnenie vyplývajúce z právnych predpisov ZSÚ. (Návrh zákona o úvere pro spotřebitele, 2015)

Slovenská republika

V Slovenskej republike má veriteľ právo poveriť samostatného, viazaného alebo podriadeného finančného agenta na sprostredkovanie finančných prostriedkov pri poskytnutí úveru. Osoba, ktorá sa chce stať finančným sprostredkovateľom musí získať povolenie od NBS. Zákon č. 186/2009 Z.z. (2009) o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve charakterizuje typy finančných agentov nasledovne:

Samostatný finančný agent je najčastejšie firma, ktorá pre výkon činnosti musí mať uzatvorenú písomnú zmluvu s inštitúciou, pre ktorú pracuje. Tento typ sprostredkovateľa môže mať uzatvorené zmluvy v písomnej podobe s niekoľkými finančnými spoločnosťami. Samostatní finanční agenti dostávajú provízie od finančných inštitúcií, s ktorými majú uzatvorenú zmluvu.

Ak chce **viazaný finančný agent** vykonávať činnosť v oblasti finančného sprostredkovania musí mať tak ako samostatný finančný sprostredkovateľ uzatvorenú písomnú zmluvu s inštitúciou, s ktorou spolupracuje. Podmienkou je, že táto zmluva môže byť uzatvorená v jednom sektore maximálne s jednou finančnou spoločnosťou. Môže ísť o jednotlivcov alebo inštitúcie.

Podriadený finančný agent vykonáva činnosť podpísaním zmluvy so samostatným finančným sprostredkovateľom, ktorému je podriadený. Vo väčšine prípadoch je podriadený finančný sprostredkovateľ jednotlivec. NBS vedie register inštitúcií, pre ktoré podriadení finanční agenti pracujú. (Kačalka, 2014)

4.4.3 Jednotný orgán dohľadu

Česká republika

V súčasnosti je kontrola poskytovania spotrebiteľských úverov v Českej republike prevádzaná ČNB a ČOI. V naplní práce Českej obchodne inšpekcie je kontrola ne-

bankových poskytovateľov úverov. Bankové úvery podliehajú kontrole ČNB. Prevádzanie kontroly je podľa regulátora neefektívne, preto sa rozhodol menovať iba jeden orgán dohľadu pre vykonávanie tejto činnosti, ktorým má byť ČNB. Týmto krokom dôjde k zjednoteniu celého trhu. Na konzultácii zaznel aj návrh pre zriadenie nového orgánu na výkon dohľadu. Tento návrh bol zamietnutý, pretože je rozhodujúce, aby kontrolu prevádzal jednotný orgán na celom finančnom trhu bez zreteľa na to, na ktorý typ inštitúcie dohliada. Touto zmenou sa pripojí Česká republika do sedminky štátov Európskeho hospodárskeho spoločenstva, v ktorých je integrovaný dohľad pridelený centrálnej banke. (RIA, 2014)

Predstavitelia ČNB neboli s týmto krokom stotožnení. Najprv zaujali odmietavý postoj, ktorý sa postupne stotožňoval s názorom, že ČNB by mala vykonávať dohľad ale len v tom prípade ak sa trh výrazne prečistí od nekalých praktík. (Hovorka, 2015)

Je pochopiteľné, že zavedenie tejto zmeny potrvá určitý čas, a preto návrh nového zákona stanovil 24 mesačnú lehotu od nabitia účinnosti nového zákona. Počas tohto obdobia bude dohľad nad nebankovými poskytovateľmi úveru vykonávať Česká obchodná inšpekcia. (Návrh zákona o úvere pro spotřebitele, 2015)

Slovenská republika

V Slovenskej republike do roku 2015 taktiež vykonávala dohľad nad nebankovými poskytovateľmi spotrebiteľského úveru Slovenská obchodná inšpekcia. Táto kontrola bola nesystémová a dochádzalo k poškodzovaniu spotrebiteľov. (TASR, 2014)

Od jari minulého roka prevzala kontrolu nad všetkými bankovými a nebankovými inštitúciami Národná banka Slovenska. NBS má právo udeľovania licencie veriteľom, ktorí chcú podnikat' vo sfére poskytovania spotrebiteľských úverov. Ministerstvo financií SR a NBS vyžadujú od veriteľov pravidelné poskytovanie informácií o poskytnutých SÚ. NBS má právomoc udelenia pokuty za porušenie zákona alebo zakázania výkonu činnosti a do jej kompetencie spadajú aj iné tresty vyplývajúce z § 23. NBS môže udeliť pokutu poskytovateľom úverov až do výšky 500 000 €. (Zákon č. 129/2010 Z.z., 2015)

4.4.4 Posúdenie schopnosti žiadateľa splácať úver

Slovenská republika

V Slovenskej republike vyplýva veriteľom povinnosť evidovať informácie o poskytnutých spotrebiteľských úverov a zaznamenávať ich minimálne do jedného spoločného elektronického registra. Vedenie registrov prislúcha prevádzkovateľom. Spoločný úverový register môže byť novo – vytvorený ale taktiež môže ísť už o existujúce formy registrov. Účelom zavedenia elektronického registra dáť je zabrániť poskytovaniu úverov subjektom, ktorí nie sú dostatočne bonitní a poskytnutie ďalšieho úveru by im spôsobilo zhoršenie finančnej situácie. Informácie z elektronického registra môžu byť poskytnuté bez súhlasu dlžníka ale len na pí-

somne vypýtanie subjektom, ktorého bližšie popisuje novela zákona v § 7/11. Tieto registre nebudú zverejňované verejnosti. Informácie, ktoré uverejnil veriteľ v elektronickom registri o spotrebiteľskom úvere sa evidujú 5 rokov od zániku dlhu dlžníka voči veriteľovi. Niektoré základné náležitosti, ktoré obsahuje register sú napr. obchodné meno veriteľa, meno a priezvisko spotrebiteľa, výška spotrebiteľského úveru, dátum, kedy bol spotrebiteľský úver poskytnutý, mena, v ktorej bol čerpaný a. i. Hlavnou zmenou je, že preúverovanie nebude posudzované zo strany dlžníka ale veriteľa. Jedinou podmienkou vyplývajúcou zo zákona je, že poskytovateľ musí pri posúdení schopnosti žiadateľa splácať úver získavať informácie z registra, do ktorého poskytuje informácie aspoň 2/3 poskytovateľov úverov, ktorých zoznam zverejňuje NBS. Pri poskytnutí úveru musí byť zo strany veriteľa posúdená schopnosť splácania daného úveru. Pri posúdení schopnosti splácať spotrebiteľský úver berie veriteľ na vedomie spotrebiteľov príjem, výšku spotrebiteľského úveru a dobu, na ktorú sa uzatvára spotrebiteľská zmluva medzi veriteľom a žiadateľom o úver a v niektorých prípadoch aj účel úveru. (PRO BONO, 2014, Investujeme, 2015)

Pri posúdení schopnosti žiadateľa splácať úver na bývanie zohľadňuje veriteľ aj náklady spojené so živobytím a iné náklady, ktoré znižujú príjem klienta. Posúdenie schopnosti splácať úver na bývanie podlieha prísnejším kritériám ako pri spotrebiteľskom úvere. Preto sa pri posúdení berie do úvahy aj pokles príjmu, ktorý môže byť spôsobený odchodom do dôchodku alebo inými ekonomickými a finančnými dôvodmi. (Zákon č. 90/2016 Z. z., 2016)

Česká republika

V platnej právnej úprave o spotrebiteľskom úvere v ČR sa stretávame s posúdením schopnosti splácať úver. Posúdenie prebieha na základe bonity klienta, kedy veriteľ zistí jeho finančnú situáciu a poskytne mu finančnú sumu peňazí v takej výške, ktorá neohrozí jeho finančnú situáciu a nespôsobí neadekvátne zadlženie. Spotrebiteľ musí podať pravdivé informácie o jeho finančnej situácii. Aj napriek tomuto kroku dochádza k porušovaniu zákona. Nový zákon chce zabezpečiť vysoké preverenie finančnej situácie klienta. Inštitúcie poskytujúce úver budú musieť preveriť príjmy a výdaje klienta. Bude prevedená aj kontrola výdajov súvisiacich so základnými životnými potrebami ako je bývanie, stravovanie a chod domácnosti. Ak bude posúdenie schopnosti splácať úver kladné, t.z., že nenastanú žiadne komplikácie zo strany spotrebiteľa so splácaním úveru a jeho finančná situácia je primeraná k splácaniu daného typu úveru môže mu byť poskytnutý úver. (Vaverková, 2015, s. 75)

Pri posudzovaní schopnosti klienta splácať daný úver by mal poskytovateľ brať na vedomie aj neočakávané životné situácie, ktoré môžu spôsobiť pokles príjmu klienta. Napr. vážne onemocnenie alebo stratu zamestnania.

Úverové registre

V ČR existujú úverové registre, ktoré poskytujú informácie nie len o FO a PO, ktoré nesplácajú svoje dlhy ale aj o osobách, ktoré plnia svoje záväzky v čas. Medzi najznámejšie úverové registre v ČR patrí bankový register klientskych informácií, ktorého činnosť prevádzkuje CBCB (Czech Credit Banking Bureau, a.s.). Tento register eviduje FO a informácie o nich. Informácie sa týkajú poskytnutých úveroch v iných bankách alebo stavebných sporiteľniach. Nebankový register klientskych informácií je prevádzkovaný CNCB (Czech Non-Banking Bureau, z.s.p.o.). V tomto registri sú zahrnuté informácie aj o PO. Ak chce banka získať informácie o žiadateľovi o úver nepotrebuje od neho súhlas na jeho získanie. Spracovanie osobných údajov dovoľuje zákon o bankách. V súčasnosti zákon o nebankovom úvere neexistuje, preto klient musí dať súhlas na spracovanie jeho osobných údajov v nebankovom registri. Obe registre si vymieňajú navzájom informácie. Informáciu o omeškaní platby uchováva register po dobu trvania zmluvy a následne ešte 4 roky od jej zániku. Informácie z registrov môže získať každý občan ČR po zaplatení manipulačného poplatku. (Pujčko, 2014)

Medzi ďalšie využívané registre v ČR patrí Solus, ktorý eviduje záznamy o klientoch, ktorý nesplácajú záväzky včas. Tento register je využívaný predovšetkým bankovými a nebankovými spoločnosťami ale aj telekomunikačnými operátormi a distribútormi energií. Hlavným cieľom tohto registra je predísť poskytnutiu veľkého počtu úverov spotrebiteľovi, ktoré by nebol schopný splácať. (Solus, 2016) Centrálny register úverov spravuje ČNB a zhromažďuje informácie o úverových záväzkoch PO a FO podnikateľoch. Ide o výmenu informácií medzi registrami ale iba tými, ktorých účastníci sú banky.

Prínos úverových registrov pre subjekty poskytujúce úvery je jasný, pretože na základe zverejnených informácií v registri o žiadateľoch o úver si môžu poskytovatelia úveru preveriť morálku v platení, bonitu klienta a vo veľkej miere sa prihliada aj na úverovú históriu spotrebiteľa. Registre sú pozitívnym nástrojom pre zhodnotenie schopnosti žiadateľa splácať úver.

Čiastočný záver

V oboch prípadoch sa preberá posúdenie schopnosti splácať úver na veriteľa. S posúdením schopnosti splácať úver súvisí aj spoločný elektronicky register dát, tzv. databáza, v ktorej sú zverejnené informácie o spotrebiteľovi. V ČR existujú úverové registre, ktoré môžu byť bankové a nebankové. Bankový register obsahuje informácie o FO a FO podnikateľoch, pričom nebankové registre podávajú informácie aj o PO. Tieto registre obsahujú informácie o počte úverových zmlúv, periodicite splácania, aktuálnych žiadosti o úver a. i. Informácie si môžu navzájom vymieňať ale iba so súhlasom klienta.

V SR došlo v marci minulého roku k výmene údajov medzi bankovým a nebankovým registrom ešte pred účinnosťou novely zákona. Spotrebiteľ v SR nedáva súhlas o spracovaní informácií do registra ale má možnosť raz za rok požiadať

o výpis mien komu boli poskytnuté informácie o jeho osobe, prípadne aké informácie sú o ňom v registri vedené.

4.5 Oblasť maximálnej harmonizácie

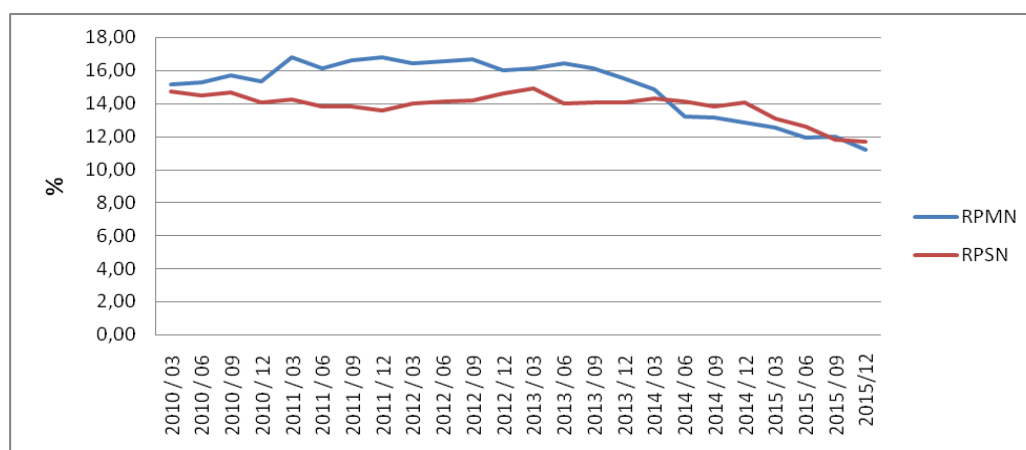
Európska smernica vyžaduje v dvoch prípadoch maximálnu harmonizáciu, ktorá neposkytuje možnosť odklonenia od unijného nariadenia a štáty, ktoré sú členmi EÚ nemajú povolené zaviesť miernejšie alebo striktnejšie nariadenia v právnych predpisoch. Zavedenie maximálnej harmonizácie má zabezpečiť vysokú ochranu pre všetkých spotrebiteľov, ktorí sú členmi Európskej únie a zároveň prispieť k vytvoreniu reálneho vnútorného trhu.

4.5.1 Ročná percentuálna miera nákladov

Ročná percentuálna miera nákladov, ktorá je vyjadrením ceny za úver by mala byť porovnateľná v rámci všetkých štátov EÚ. Hlavným cieľom smernice je zabezpečiť jednotný výpočet RPMN/RPSN vo všetkých krajinách EÚ. Náklady, ktoré sa započítavajú do celkovej ceny úveru by mali byť veriteľovi známe. Tieto náklady zahŕňujú provízie, úrok, dane, sprostredkovateľské poplatky a všetky ostatné poplatky spojené s poskytnutím úveru, všetky náklady spojené so zápisom do katastra nehnuteľnosti s absenciou notárskych poplatkov. (Smernica Európskeho parlamentu a Rady o zmluvách o úvere pre spotrebiteľov týkajúcich sa nehnuteľnosti určených na bývanie a o zmene smerníc 2008/48/ES a 2013/36/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 1093/2010, 2014, s. 36)

Porovnanie RPMN/RPSN

Nasledujúci graf porovnáva RPMN/RPSN spotrebiteľských úverov v Českej a Slovenskej republike za uplynulých 6 rokov v kvartálnom vyjadrení.

Obr. 1 Komparácia vývoja RPMN/RPSN v SR a ČR
Zdroj: NBS, ARAD

Z grafu je viditeľne vidieť, že RPMN spotrebiteľských úverov poskytnutých domácnostiam v **Slovenskej republike** za posledných 6 rokov nadobudla najvyššie hodnoty v roku 2011 a to 16,80 %. V roku 2013 klesla priemerná úroková sadzba poskytnutá na nové úvery oproti roku 2012 o 0,6 p. b. (Poštová banka, 2014, s. 2) V roku 2014 začali prudko klesať úrokové sadzby, čo spôsobilo väčší záujem o spotrebiteľské úvery zo strany obyvateľov Slovenska. Podľa údajov zverejnených na webovej stránke NBS odpovedal priemerný úrok hodnote 13 %. Priemerné sadzby zaznamenali pokles v roku 2015 na 11,4 %. Zaznamenal sa markantný pokles úrokových sadzieb poskytovaných niektorými bankami. Priemerná úroková sadzba je nižšia približne o 50 b. b. ako pri RPMN/RPSN SÚ. Hovorí sa o viditeľnom zlome, pretože v roku 2014 bol rozdiel 200 b. b. Od tejto zmeny poplatky súvisiace s poskytovaním úverov poklesli a stali sa prijateľnejšie pre klientov. (Správa o stave a vývoji finančného trhu za prvý polrok 2015, 2015, s. 10/39)

V **Českej republike** oscilovala ročná percentuálna sadzba nákladov počas štvorročného obdobia okolo hodnoty 14 %. V decembri 2015 bol zaznamenaný výraznejší pokles RPMN/RPSN a dosiahol hodnotu 11,67 %. (ARAD, 2016)

Ak porovnáme vývoj ročnej percentuálnej sadzby nákladov v oboch štátoch za uplynulých 6 rokov tak záverom je, že RPMN/RPSN dosiahla najrazantnejší pokles v roku 2014, ktorý pretrváva dodnes.

4.5.2 Európsky štandardizovaný informačný formulár

Pred podpisom zmluvy o spotrebiteľskom úvere je osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver povinná ukázať klientovi ESIS. Tento dokument poskytuje informácie o podmienkach všetkých úverových zmlúv, ktoré boli klientovi ponúknuté. Dokument poskytuje informácie o výške úveru, množstve splátok, frekvencii ich splácania a RPMN/RPSN. Tento formulár pomôže žiadateľovi o úver porovnať ponuky od viacerých veriteľov a vybrať si najvýhodnejší. (Evropská komise, 2015)

4.6 Úrokový strop

4.6.1 Slovenská republika

Cena za poskytnutie úveru je pri podpise zmluvy o spotrebiteľskom úvere najdôležitejším kritériom posudzovaným zo strany žiadateľa o úver. Cena môže byť vyjadrená v troch číselných údajoch. Najbežnejším vyjadrením ceny za úver je **úroková miera**, ktorej výška v sebe nezahŕňa všetky poplatky súvisiace s poskytnutím úveru. Úroková sadzba je skresleným vyjadrením, ktorý neodráža reálnu cenu za úver, preto sa začala používať na jej vyjadrenie **RPMN**, ktorá je súhrnnejším ukazovateľom. Ročná percentuálna miera nákladov bez započítaných poplatkov je v skutočnosti úroková sadzba. V praxi nedochádza veľmi často k absencii poplatkov účtovaných pri poskytovaní úveru, preto je táto situácia zriedkavá. V reálnom živote je RPMN v dôsledku započítania všetkých poplatkov vyššia ako úroková sadzba. Tretím ukazovateľom ceny úveru, ktorý bol zavedený v roku 2014 vládou SR a súčasne sa ňou riadia bankové a nebankové inštitúcie pri poskytovaní úverov je **odplata**. (Kičina, Kovalčík, 2016)

Pojem odplata definovaný Nariadením vlády SR č. 141/2011 z 28. mája 2014: „*Odplatu pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi tvoria úrok, poplatky a akékoľvek iné odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy a ktoré sú spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov alebo vyžadované pri poskytnutí peňažných prostriedkov.*“ (Noveaspi, 2014)

Odplata je vyjadrená percentom za rok a zároveň bola v roku 2014 stanovená jej maximálna výška (úrokový strop), ktorej ukazovateľom je hodnota priemernej RPMN bánk a zahraničných bánk. Limit maximálnej odplaty nesmie byť podľa zákona vyšší ako dvojnásobok priemernej RPMN určenej pred uzatvorením zmluvy. Bankové a nebankové subjekty musia daný limit pri poskytovaní spotrebiteľských úverov rešpektovať, pretože ak by došlo k jeho prevýšeniu, klient je oslobodený od platenia úroku a poplatkov. Výnimky v dvojnásobnom limite priemernej RPMN sú v dvoch prípadoch.

Ak je klientovi poskytnutý úver v maximálnej výške 100 € alebo splatnosť poskytnutého úveru je na obdobie nepresahujúce 3 mesiace tak RPMN nesmie byť vyššia ako **30 %** za rok. Maximálna výška odplaty je **2,5 násobok** priemernej RPMN pri lízingu. (Advokátska kancelária, 2014)

Maximálna výška odplaty má byť stanovená pred uzatvorením zmluvy, preto Ministerstvo financií SR publikovalo naposledy jej maximálnu výšku v decembri minulého roka. Stanovená maximálna výška odplaty sa vzťahuje na zmluvy, ktoré budú uzatvorené od 16. 02. -15.05. 2016. Spotrebiteľské úvery, ktoré budú poskytnuté po tomto termíne sa budú riadiť inou výškou maximálnej odplaty zostavenou podľa aktuálnej hodnoty RPMN. (Ministerstvo financií SR, 2015)

Výška odplaty platná pre spotrebiteľské zmluvy uzatvorené od **16. 02. 2016** do **15. 05. 2016** podľa typu spotrebiteľského úveru je popísaná v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 2 Maximálna odplata za spotrebiteľský úver (16.02.2016 - 15.05.2016)

Druh spotrebiteľského úveru	Splatnosť zmluvy OD-DO				
	3-6 mesiacov	6-12 mesiacov	1-5 rokov	5-10 rokov	10<X rokov
Spotrebiteľský úver	23,9%	37,54%	25,58	21,56	6,02%

Zdroj: Ministerstvo financií SR, 2015

Tento úrokový strop je naviazaný na ukazovateľ, ktorý vyjadruje cenu za úver, tzv. odplata. Vláda SR v roku 2014 nezohľadnila časovú hodnotu peňazí pri charakteristike pojmu odplata. Zle definovaná odplata z daného dôvodu neposkytuje pravdivé informácie klientovi o úverovej cene. Podľa zistení dochádzalo aj napriek jej zavedeniu k obchádzaniu. Tento nedostatok bol odstránený až na konci roka 2015 vládou SR, ktorá uviedla povinnosť započítania do hodnoty úrokových stropov aj zle počítanú odplatu a skutočnú cenu RPMN. Úrokové stropy sa tak opäť uplatňujú aj na RPMN tak ako to bolo do roku 2010, kedy došlo k ich zrušeniu. (Kičina, Kovalčík, 2016)

4.6.2 Česká republika

Novela zákona o spotrebiteľskom úvere rozoberala otázku, kedy je úver považovaný za úver a kedy sa z neho v opačnom dôsledku stáva úžera. Maximálna odplata (úrokový strop) za poskytnutie spotrebiteľského úveru, v tom čase v ČR neexistovala. Úmyslom novely zákona bolo jeho zavedenie najmä pri pôžičkách nad 15 000 Kč. Pri týchto pôžičkách by úrokový strop nemal presiahnuť limit 20 %. (Poradci-sobě, 2014) Myšlienka zavedenia úrokového stropu by podľa niektorých vyjadrení neznamenal predídene neférovému zaobchádzaniu a vymáhaniu peňazí ale naopak ohrozila by spotrebiteľa.

Podľa Rotha (2014) je účinnosť stanovenia úrokového stropu nízka, pretože so sebou prináša viac negatívnych ako pozitívnych dôsledkov. Spôsobilo by to vylúčenie viacerých subjektov z úverového trhu. Ak by bola inštitúcia poskytujúca úver ovplyvnená úrokovým stropom, nemohla by poskytnúť úver žiadnemu klientovi, ktorého rizikový profil z nesplácania úveru by bol vyšší ako stanovený úrokový strop. Ďalším negatívnym javom, ktorý by toto obmedzenie spôsobilo je nárast cien úveru pre všetkých žiadateľov o úver, pretože výška za ktorú by si klient úver požičal by sa približovala k úrokovému stropu. Ďalší obmedzujúci faktor sa týka správnosti nastavenia úrokového stropu. Ak by sa nastavil príliš nízko spôsobilo by to odchádzanie inštitúcií poskytujúcich úver z trhu, pretože takéto podnikanie nie je ziskové. Na druhej strane stanovenie vysokého úrokového stropu spôsobí nárast úrokovej hladiny v celom sektore. Úrokové inštitúcie sa môžu vyhnúť tomuto nariadeniu navýšením neúrokových nákladov spojených s poskytovaním úveru vo forme poplatkov. Podľa finančných expertov ani nastavenie maximálnej RPMN/RPSN nemá veľký účinok v boji proti neférovému poskytovaniu spotrebi-

teľských úverov a práve naopak spôsobuje nárast šedej ekonomiky mimo regulovaných sféru.

V Poľskej republike došlo taktiež k zavedeniu limitu RPMN/RPSN spotrebiteľských úverov, ktorá nesmie presiahnuť hranicu 5 % istiny spotrebiteľského úveru poskytnutého klientom. V Českej republike na rozdiel od niektorých členských štátov Európskej únie nedošlo k stanoveniu úrokového stropu. (Esondy, 2015)

Čiastočný záver

V Slovenskej republike je maximálny úrokový strop zavedený po druhý krát. Prvý krát tomu bolo v roku 2010, ktorý bol následne zrušený a v roku 2014 došlo k jeho opätovnému zavedeniu. Zvedenie úrokového stropu v SR nie je pozitívnym riešením v boji proti úžere. Maximálna cena úveru v naviazanosti na výšku odplaty nebola dôvodom prekážky poskytovania úverov, ktoré prekročovali povolenú výšku RPMN. Až v závere roka 2015 bola doplnená novela zákona tak ako to bolo v roku 2010 a odplata sa viaže na úrokový strop.

Česká republika nepristúpila riešiť úžeru zavedením úrokových stropov kvôli vyššie uvedeným dôvodom.

4.7 Ďalšie zmeny v zákone o spotrebiteľskom úvere

Platný zákon v **Českej republike** nevyžaduje žiadnu odbornú kvalifikáciu pri poskytovaní úveru pre spotrebiteľa. V budúcnosti budú musieť všetci poskytovatelia užitočných rád alebo predajcovia úveru mať ukončené najmenej stredoškolské vzdelanie s maturitou, ktoré bude osvedčené odbornou skúškou. Túto odbornú skúšku budú môcť vykonávať iba subjekty poverené ČNB, ktorým bola udelená akreditácia. Akreditáciu bude ČNB vydávať na 5 rokov s možnosťou jej opakovaného predĺženia s podmienkou podania elektronickej žiadosti. Súbor otázok preverujúcich odborné znalosti subjektov bude vytvorený ČNB v spolupráci s Ministerstvom financií. Úmyslom tohto kroku je zvýšenie **profesionálnosti a dôveryhodnosti** voči poskytovateľom úveru. (Návrh zákona o uvěru pro spotřebitele, 2015)

Ďalšiu zmenu, ktorú prinesie nový zákon v roku 2016 je elektronický **verejný register** spravovaný ČNB. Verejný register bude zverejňovať všetky kroky k zlepšeniu a prehľad pokút. Žiadateľ o úver bude mať možnosť preverenia nebankovej inštitúcie, ktoré sa týka nie len povolenia vykonávania činnosti ale aj priestupkov riešených s ČNB. (Návrh zákona o uvěru pro spotřebitele, 2015)

Do súčasnej pôsobnosti zákona o SÚ spadajú len pôžičky v rozmedzí 5 000 Kč – 1880 000 Kč. Na úverovom trhu dochádzalo k poskytovaniu pôžičiek pod hranicu 5 000 Kč, ktoré boli z pôsobnosti zákona vyňaté. V mnohých prípadoch poskytovatelia žiadali od dlžníka vysoké sankcie za oneskorenie platieb, keďže poskytnutie finančných prostriedkov v danej hodnote neboli predmetom zákona a tak dochádzalo k jeho obchádzaniu. Tento krok bol výhodný pre poskytovateľov ale spotrebiteľ bol stratový. Táto spodná hranica spôsobuje výrazne poškodzova-

nie spotrebiteľa, preto pri tvorbe nového zákona došlo k zrušeniu spodnej hranice a nový zákon sa vzťahuje na všetky úvery bez určenia dolnej a hornej hodnotovej hranice. (RIA, 2014)

V **Slovenskej republike** musí FO preukázať odbornosť pri poskytovaní úveru minimálne stredoškolským vzdelaním ukončeným maturitou s päťročnou praxou v danom obore alebo musí mať úspešne absolvovaný druhý stupeň vysokoškolského vzdelania s trojročnou praxou. (Zákon č.129/2010 Z. z., 2015)

Občiansky zákonník zakotvil aj príkaz o veľkosti písma v spotrebiteľských zmluvách a všetkých dokumentoch, týkajúcich sa zmlúv. Zmluvy musia byť napísané štýlom Times New Romans s veľkosťou aspoň 12 bodov. Ak sa vytvorí zmluva, v ktorej bude zreteľne vidno nekalé praktiky tzv. úžery, takáto zmluva nadobudne status neplatná. (Advokátska kancelária, 2014)

4.8 Novinky na úverovom trhu s nehnuteľnosťami určenými na bývanie

Zákon č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie v slovenskej legislatíve nadobudol účinnosť 21. marca 2016. Podnetom pre prijatie zmien týkajúcich sa hypotekárnych úverov určených na bývanie bola implementácia smernice 2014/17/EÚ do slovenského právneho radu. V SR došlo po prvý krát k opatreniu právnej úpravy v oblasti úverov na bývanie. V ČR zatiaľ nedošlo k účinnosti zákona, ktorý je komplexným obsahom zákona o spotrebiteľských úveroch a úveroch na nehnuteľnosti určených na bývanie. Cieľom v oboch krajinách je zabezpečiť vyššiu ochranu spotrebiteľa, zharmonizovanie úverového trhu v rámci SR a ČR s vnútorným trhom EÚ.

Európska smernica zavádza **lehotu na rozmyslenie**, ktorá doposiaľ nie je aplikovaná v právnom rade daných štátov. Táto lehota trvá 14 dní a spotrebiteľ môže počas jej pôsobenia preskúmať ponuky od iných veriteľov a zhodnotiť, ktorá je pre neho výhodnejšia. V ČR nesmie veriteľ počas dvojtýždňovej lehoty zrušiť podmienky, ktoré sú náplňou spotrebiteľskej zmluvy. K tejto situácii môže dôjsť iba v prípade ak sa objavia problémy so schopnosťou spotrebiteľa daný úver splácať. (Návrh zákona o uvěru pro spotřebitele, 2015)

Žiadateľovi o úver je veriteľom v SR poskytnutá 14 dňová lehota na premyslenie o uzatvorení alebo dostúpení zmluvy o úvere určenej na bývanie. Ak je využitá prvá možnosť ešte pred tým ako klient uzatvorí zmluvu, tak príde o nárok odstúpenia od zmluvy. Tento návrh zmluvy o úvere na bývanie, ktorý vypracoval veriteľ je záväzný a klient s ňou môže počas danej lehoty kedykoľvek súhlasiť a vyjadriť o ňu záujem. Odmietnutie poskytnutia navrhovanej zmluvy veriteľom musí byť odôvodnené. (Zákon č. 90/2016 Z.z., 2016)

V súčasnosti neexistuje v oboch krajinách zmienka o **trhu úverov v cudzej mene**. Smernica MCD tento typ úverového trhu popisuje a zahŕňa náležitosti potrebné pre obmedzenie kurzového rizika. Úver, ktorý spotrebiteľ čerpá môže byť považovaný za úver v cudzej mene a to v prípade ak je mena, v ktorej je úver po-

skytnutý odlišná od meny, v ktorej klient poberá príjem alebo majetku, ktorým je úver splácaný alebo od meny členského štátu EÚ, v ktorej má klient bydlisko. Táto úprava sa týka úverov na bývanie a všetkých typov spotrebiteľských úverov. Poskytovateľ je povinný zaistiť ochranu klienta pred kurzovým rozdielom a upovedomiť ho ak čiastka presiahne hranicu 20 % a poskytnúť mu možnosť menovej konverzie. (RIA, 2015)

Pri tvorbe zákona o úveroch na bývanie došlo k docieleniu vyššej informovanosti žiadateľa o úver. Hlavnou zmenou, ktorá je súčasťou zákona o úveroch na bývanie je poskytnutie **informácií o provízií** finančných agentov, v ČR sprostredkovateľov spotrebiteľovi. V prípade písomného požiadania finančného agenta klientom, je finančný agent povinný poskytnúť žiadateľovi o úver na bývanie informácie o rozdieloch provízie ponúkaných rôznymi veriteľmi. Toto nariadenie bolo súčasťou zákona z dôvodu posilnenia ochrany spotrebiteľa. Spotrebiteľ môže na základe zistených provízií porovnať výšku odmien a zhodnotiť, či nejde o špekuláciu zo strany finančného agenta pri poskytnutí rady o výhodnosti úveru na bývanie. (Beracka, 2016)

4.8.1 Predčasné splatenie úveru

Spotrebiteľovi vyplýva zo zákona v **Českej republike** povinnosť splatenia spotrebiteľského úveru a zároveň má právo na splatenie jeho celej výšky pred vypršaním platnosti spotrebiteľskej zmluvy s odpustením splatenia celkových nákladov účtovaných poskytovateľom úveru. Veriteľ má v prípade predčasného splatenia nárok na kompenzáciu nákladov, ktoré mu vznikli s predčasným splatením úveru. Ak prebehne predčasné splatenie v lehote prevyšujúcej obdobie jedného roka od celkového zániku spotrebiteľskej zmluvy tak nesmie náhrada činiť viac ako 1 % predlimitne splatenej časti celkovej výšky úveru. (Návrh zákona o uvěru pro spotřebitele, 2015)

Ak sa stane navrhovaný zákon, ktorý zahŕňa aj úvery na bývanie účinný tak dôjde k možnosti predčasného splatenia tohto typu úveru, za ktoré sú v súčasnosti účtované vysoké poplatky. Z praxe ak chce klient v súčasnosti predčasne splatiť hypotéku ešte pred zánikom fixácie, tak musí v mnohých prípadoch splatiť 5 % z predčasne splatenej čiastky za každý kalendárny rok, ktorú do konca fixácie bolo ešte potrebné splatiť. (TNCZ, 2015) Ak klient predčasne splatil 100 000 Kč a do konca fixácie podľa uzatvorenej zmluvy mu ostávali ešte tri roky tak musí v skutočnosti zaplatiť o 15 000 Kč viac.

Nová smernica EÚ udelila bankám právo na účtovanie nákladov za predčasné splatenie len v tom prípade ak im vznikli reálne náklady.

Podľa nového zákona nebude mať veriteľ právo na vymáhanie nákladov za predčasné splatenie poskytnutého úveru na bývanie v prípade, ak klient splatí maximálne 1/5 úveru a to jedenkrát za rok, 1 mesiac pred výročím spotrebiteľskej zmluvy o úvere na bývanie alebo 3 mesiace od poskytnutia informácie o novej úrokovej sadzby veriteľom klientovi. Ak sa vyskytne v živote spotrebiteľa nečakaná životná situácia akou môže byť rozvod, vážna choroba, invalidita, smrť tak nebudú vymáhané žiadne poplatky veriteľom od dlžníka za predčasné splatenie úveru.

V iných prípadoch je veriteľovi umožnené právo odškodnenia. Odškodnenie musí byť vo výške skutočne vynaložených nákladov a nesmie prekročiť celkovú čiastku úrokov, ktoré by boli splatené, ak by nedošlo k predčasnému splateniu úveru na bývanie. (Návrh zákona o uvěru pro spotřebitele, 2015)

Táto možnosť predčasného splatenia mala byť účinná od marca tohto roku ale daná novinka na trhu s hypotečnými úvermi nabrala v Poslaneckej Snemovni oneskorenie. Predčasné splatenie bude možné len na úvery, ktoré budú novo uzatvorené alebo až v budúcom období fixácie úrokovej sadzby.

V **Slovenskej republike** tak ako v ČR dôjde k začleneniu nariadenia európskej smernice o predčasnom splatení úveru na bývanie do zákona č. 90/2016 o úveroch na bývanie. Toto ustanovenie je podrobne rozobraté v § 18. Do 21.marca 2016 boli za predčasné splatenie hypotekárnych úverov s fixnou úrokovou sadzbou účtované poplatky vo výške až do 5 %. (Vofinanciách, 2016)

Podľa nového zákona bude môcť veriteľ klientovi účtovať za splatenie úveru na bývanie pred lehotou splatnosti **max. 1 %** zo sumy, ktorá bola splatená pred zánikom záväzku medzi veriteľom a dlžníkom. Ide o výrazne zníženie finančných nákladov, ktoré zvyhodňujú finančnú situáciu a postavenie spotrebiteľa. Do implementácie smernice 2014/17/EÚ do slovenského právneho radu by klient za predčasné splatenie čiastky 2 000 € z poskytnutého úveru na bývanie zaplatil 100 €, po dátume implementácie tomu je len 20 €. S maximálnou čiastkou 1 % nesúhlasia bankové spoločnosti, pretože ony majú omnoho vyššie náklady so splatením úveru pred lehotou splatnosti. Podľa vyjadrenia vtedajšieho Ministra financií SR M. Beblavý *„Nebude sa tak môcť stať, že pri ľuďoch s dlhším obdobím refixácie ich banka stiahne z kože.“* (Apolen, 2015)

Za predčasné splatenie môže veriteľ požadovať od klienta odškodnenie, ktoré ale nesmie prekročiť finančné náklady, ktoré veriteľovi týmto predčasným splatením vznikli.

Veriteľ má podľa zákona zakázané požadovať od spotrebiteľa úhradu poplatkov, nákladov, a úrokov ak došlo k splateniu úveru na bývanie pred zánikom zmluvy o tomto právnom vzťahu medzi veriteľom a spotrebiteľom na popud dlžníka z dôvodu zániku fixnej úrokovej sadzby alebo sa zmenila výška úrokovej sadzby alebo ak je predčasné splatenie realizované jeden krát za rok ale len v prípade úveru s variabilnou úrokovou sadzbou, ktorá sa nemenila za posledných dvanásť mesiacov alebo ak daná predčasne splatená čiastka nepresiahne 1/5 vypožičanej sumy jeden mesiac pred výročím zmluvy o hypotekárnom úvere. (Zákon č. 90/2016 Z.z. o úveroch na bývanie, 2016, s. 19-20)

Čiastočný záver

Obe krajiny podľa nariadenia smernice EÚ začlenili predčasné splatenie úveru na bývanie do svojich právnych noriem. Prvým rozdielom v právnej úprave SR je suma 1 % za predčasné splatenie úveru na bývanie, ktorá môže byť účtovaná veriteľom spotrebiteľovi zo sumy, ktorú klient predčasne splatil. V ČR má veriteľ taktiež

právo na odškodnenie ale táto hodnota nie je zastropovaná žiadnym číslom iba nesmie prekročiť úroky, ktoré by boli klientom splatené ak by nebola využitá možnosť predčasného splatenia úveru.

Ďalším rozdielom, ktorý český zákon popisuje a slovensky nie, je možnosť bezplatného splatenia úveru v prípade neočakávaných životných situácií, ktoré výrazne zhoršia finančnú situáciu spotrebiteľa a skomplikujú splácanie úveru. V ČR sa predčasné splatenie úveru týka iba nových úverov na bývanie, prípadne úverov s variabilnou úrokovou sadzbou.

4.8.2 Omeškanie platieb

Ďalšie pozitívum, ktoré prinesie nový zákon v **Českej republike** je zníženie zmluvnej pokuty pri nedodržaní termínu platby, ktorá sa znižuje z 0,5 % na 0,1 % z dennej čiastky a súčasne maximálna cena, ktorú môže nadobudnúť v súčte všetkých zmluvných pokút činí 70 % istiny s maximálnou celkovou hodnotu 200 000 Kč. (Návrh zákona vláda o spotrebiteľskom úvère, 2015) Úrok z oneskorenia platby je zákonom stanovený na hodnotu 8 p. b. nad repo sadzbu stanovenú ČNB, v súčasnosti 8,05 %. (Fetter, 2015)

Podľa Občianskeho zákonníka **Slovenskej republiky** pri vzniku záväzkové vzťahu na základe spotrebiteľskej zmluvy môže veriteľ za oneskorenú platbu účtovať úroky vo výške 5 percentných bodov + základná úroková sadzba stanovená ECB. V súčasnosti 5 % p. a. Zároveň nesmú poplatky za oneskorenie platby byť vyššie ako priemerná RPMN podľa podobného typu zjednaného SÚ o viac ako 10 p.b. za 12 mesiacov. Tieto sankcie nemôžu byť podľa zákona taktiež vyššie ako trojnásobne množstvo úrokov z oneskorenia platby. (Najpravosk, 2016)

Výška poplatku z omeškania platby sa účtuje vo výške 0,5 promile z dlžnej sumy za deň, minimálne 0,83 € za každý aj začatý mesiac. (Ficek, 2015)

Čiastočný záver

V Slovenskej republike je poplatok za omeškanie vo výške 0,05 % za deň z dlžnej sumy. V ČR je zmluvná pokuta 0,1 %. Slovenská republika má nastavené nižšie poplatky z omeškania, čo sa na prvý pohľad môže zdať výhodnejšie ale nestanovuje celkovú maximálnu hodnotu zmluvných pokút, ktoré nesmú byť prekročené.

4.8.3 Viazaný predaj

Pod pojmom viazaný predaj sa rozumie situácia, ak klient banky je nútený vziať si od veriteľa ďalšie produkty aj, keď má záujem len o jeden produkt poskytnutý veriteľom, ktoré by za podmienok neexistencie viazaného predaja neodobral. Typickým príkladom viazaného predaja je povinnosť založenia bežného účtu v banke, ktorá mu poskytne hypotekárny alebo spotrebiteľský úver. (Správa z prešetrovania v oblasti poskytovania finančných služieb obyvateľstvu, malým a stredným podnikateľom a samosprávam v Slovenskej republike, 2014)

V **Českej republike** podliehal viazaný a spojený predaj konzultácii, ktorá sa týkala návrhu zákona o spotrebiteľskom úvere. Na konzultácií došlo k návrhom, že viazaný predaj by mal byť zakázaný, pretože poskytovateľ musí klientovi umožniť výber doplnkovej služby aj u iného poskytovateľa. Viažanie produktov pri poskytnutí hypotekárneho úveru bude podľa navrhovaného zákona o spotrebiteľskom úvere zakázaný. Výnimky pri viazaní produktov sa udelili len v troch prípadoch.

- Založenie alebo vedenie platobného/sporiaceho účtu ak je jeho cieľom zoskupenie peňažných prostriedkov za účelom splatenia úveru
- Stavebné sporenie
- Poistenie vozidla financovaného spotrebiteľským úverom (RIA, 2014)

Špecifikami, ktoré zmluvy o úvere na bývanie zahŕňujú je umožnené poskytnúť v **Slovenskej republike** veriteľom klientovi spájať produkty. To znamená, že žiadateľ o úver môže spájať jednotlivé produkty do balíkov ale za podmienky, že tieto produkty môžu byť klientom kúpené aj oddelene. (Fuksová 2015) Typickým príkladom z praxe spojeného produktu je poistenie úveru na bývanie.

Toto spájanie môže prebehnúť aj medzi viacerými finančnými organizáciami. Viažanie produktov je zákonom zakázané. (Zákon č. 90/2016 Z. z., 2016)

4.8.4 Realizácia záložného práva

Riadenie za účelom realizácie záložného práva v **Českej republike** má byť zo strany veriteľa vykonaná v plnej zhovievavosti. Veriteľ je povinný poskytnúť spotrebiteľovi šesťmesačnú lehotu na splatenie dlhu, ak tak neučiní môže po tejto lehote speňažiť dlh. Počas lehoty je zákonom spotrebiteľovi povolené zástavu, ktorou bol úver na bývanie zaistený predať a vyrovnať záväzok voči veriteľovi. (Návrh zákona o uvěru pro spotřebitele, 2015)

Ak dôjde k omeškaniu platieb spotrebiteľom v **Slovenskej republike** a veriteľ ho na to písomne upozorní a aj napriek písomnej výzve klient nesplatí peňažný záväzok v 90 dňovej lehote vzniká veriteľovi právo poskytnúť informáciu o neplnení záväzkov aspoň do jedného registra. Ak záväzok spotrebiteľa voči veriteľovi aj naďalej pretrváva, veriteľ má nárok aj bez súhlasu dlžníka postúpiť pohľadávku tretej osobe. (Zákon č. 90/2016 Z.z., 2016)

4.9 Záverečne porovnanie

Nasledujúca tabuľka komplexne porovnáva súčasný stav a očakávané zmeny v poskytovaní spotrebiteľských a hypotekárnych úverov určených na bývanie v dôsledku návrhu nového zákona v ČR, ktorý bude zahŕňať všetky typy spotrebiteľských úverov aj tie, ktoré súčasný zákon o spotrebiteľskom úvere zo svojej pôsobnosti vylučuje. Cieľom tabuľky je komplexne porovnať zmeny v poskytovaní spotrebiteľských a hypotekárnych úverov v ČR a SR.

Tab. 3 Komplexná tabuľka, porovnanie zmien

Zmeny	SR	ČR	
	Súčasný stav	Súčasný stav	Očakávaný stav
Nebankoví poskytovatelia úveru	Činnosť vykonávajú na základe obmedzeného a neobmedzeného povolenia , povolenie udeľuje NBS	Vykonávanie činnosti bez udelenia licencie	Vykonávanie činnosti bude možné s licenciou udelenou ČNB
Výška základného kapitálu	Pri neobmedzenom povolení min. 500 000 €	Nie je potrebná	Pre vstup do odvetvia budú musieť nebankoví poskytovatelia zložiť kapitál vo výške min. 20 000 000 Kč
Udelenie povolenia	Obmedzené povolenie je možné udeliť len a.s./s.r.o. Neobmedzené povolenie aj FO	Právna forma a FO	Udelenie licencie len a.s., s.r.o. a európskej spoločnosti
Sprostredkovatelia úveru	<ul style="list-style-type: none"> • samostatný FA • viazaný FA • podriadený FA Bližšie definuje zákon č. 186/2009 Z. z	Kategorizácia sprostredkovateľov nebola vymedzená	<ul style="list-style-type: none"> • samostatný a zahraničný sprostredkovateľ • viazaný zástupca • sprostredkovateľ viazaného SÚ Sprostredkovateľov bližšie definuje Nový navrhovaný zákon
Jeden orgán dohľadu	NBS vykonáva dohľad nad všetkými veriteľmi	ČOI vykonáva dohľad nad nebankovými poskytovateľmi, ČNB bankoví poskytovatelia	ČNB bude vykonávať dohľad nad všetkými veriteľmi (bankovými a nebankovými)
Overenie schopnosti splácať úver	Overenie na základe príjmov, výdajov a ostatných záväzkov	Posúdenie schopnosti splácať úver s odbornou starostlivosťou	Overenie na základe posúdenia príjmov, výdajov a ostatných záväzkov

Register dlžníkov	Spoločný register dlžníkov → poskytovanie údajov aj bez súhlasu klienta, neverejné	NRKI, BRKI, SOLUS → žiadať o informácie môžu aj občania za manipulačný poplatok	
Register poskytovateľov	NBS eviduje zoznam bánk a nebankových poskytovateľov	Neexistoval	ČNB bude viesť verejný register všetkých poskytovateľov
Úrokový strop	V roku 2014 opäť zavedený	Nie je	
Lehota na rozmyslenie	14 dní na premyslenie o uzatvorení zmluvy alebo využiť právo na jej odstúpenie	Klient nemôže vziať podpis späť, ak už raz podpísal zmluvu o hypotekárnom úvere	Pred podpisom zmluvy bude mať klient 14 dní na rozmyslenie
Predčasné splatenie úveru	Banky môžu účtovať za predčasné splatenie max. 1 % z dlžnej sumy	Za predčasné splatenie banky v súčasnosti účtujú vysoké poplatky	Banky budú účtovať len skutočne vynaložené náklady, v prípade ťažkých životných situácií splatenie zdarma
Omeškanie s platbami	Poplatok z omeškania platby sa účtuje vo výške 0,5 promile z dlžnej sumy za deň, min. 0,83 € za každý aj začatý mesiac	Výška zmluvnej pokuty nebola regulovaná	Zníženie zmluvnej pokuty z 0,5 % na 0,1 % z dlžnej čiastky za deň. Celkový súčet zmluvných pokút nesmie presiahnuť 70 % nesplateného záväzku, max. 200 000 Kč
Viazaný predaj	Zakázaný	Existoval	Zakázaný ale má tri výnimky
Realizácia záložného práva	90 dňová lehota na splatenie dlhu	Záložné právo nebolo obmedzené	6 mesačná lehota na splatenie dlhu
Povinnosť vzdelania	Odbornosť sa preukazuje finančným vzdelaním, (vydaný na 4 roky) a je potrebné mať	V súčasnosti sa nevyžaduje žiadna kvalifikácia	Poskytovatelia musia mať stredoškolské vzdelanie s maturitou a odbornosť musia preukázať odbornou skúškou

	ukončené stredoškolské vzdelanie s maturitou		
Pokuty	NBS môže udeliť pokutu FO do výšky 7 000 € a PO do 5 00 000 € , prípadne odobrať povolenie	Pokuty sú udelované v závislosti od zákonov ČNB alebo ČOI	Pokuta až do 20 mil. Kč udelená ČNB alebo odobratie licencie

5 Analýza a komparácia vývoja trhu spotrebiteľských úverov v SR a ČR

Cieľom tejto kapitoly je analýza a komparácia vývoja trhu spotrebiteľských úverov v Českej a Slovenskej republike. Analýza a komparácia bude prevedená na základe údajov zverejnených na stránkach NBS, ČNB, ministerstiev financií a štatistických úradov v daných krajinách.

Analýza sa bude zaoberať spotrebiteľskými úvermi, ktoré sú určené na spotrebu domácnostiam v oboch krajinách podľa platného zákona o spotrebiteľskom úvere v ČR a SR. Pre porovnanie bude využitý šesť ročný časový horizont. Najprv bude zanalyzovaný objem poskytnutých úverov, následne vývoj úrokových sadziieb a ročnej percentuálnej miery nákladov, objem a vývoj podielu úverov v zlyhaní, celková zadlženosť domácnosti a počet nariadených exekúcií v oboch krajinách.

5.1 Objem poskytnutých spotrebiteľských úverov

V súčasnosti je v Českej a Slovenskej republike vyššia miera nezamestnanosti ako by bolo považované za prijateľné. Niektorí obyvatelia týchto dvoch krajín nemajú dostatok finančných prostriedkov na sprostredkovanie vecí, ktoré sú pre život nevyhnutné, preto siahajú po úveroch, ktoré im umožnia dočasne zlepšenie životného štandardu. Medzi najobľúbenejší druh pôžičky patrí práve spotrebiteľský úver aj napriek jeho vysokej cene. Zadlženosť oboch krajín každým rokom narastá. Úvery v minulom storočí neboli tak výrazne rozšírené a obľúbené medzi obyvateľmi ako v súčasnosti. Veľký dôvod ich nárastu sa pripisuje ich jednoduchšiemu a rýchlejšiemu získaniu oproti minulosti.

5.1.1 Česká republika

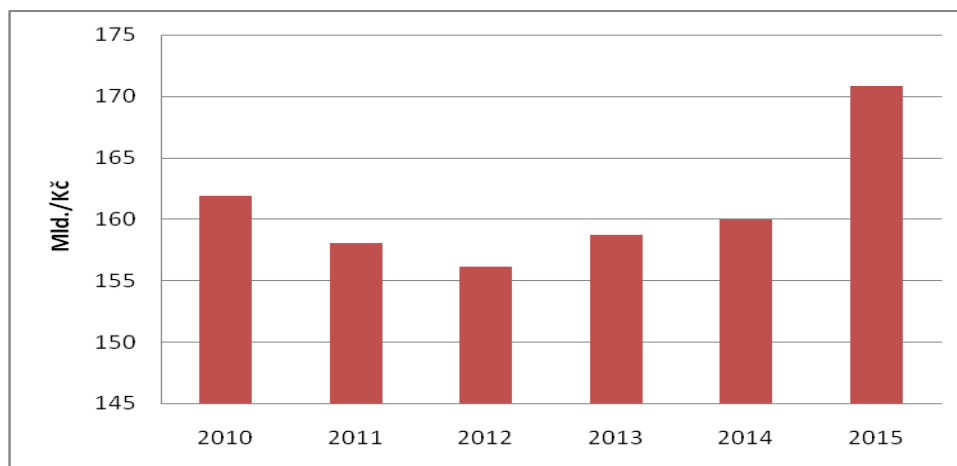
Finančná kríza v roku 2009, ktorou bola Česká republika zasiahnutá, spôsobila útlm v poskytovaní spotrebiteľských úverov. Väčšina obyvateľov prišla o zamestnanie, čo spôsobilo neochotu utrácať a zadlžovať sa.

Zlom nastal na prelome rokov **2012/2013**, keď ČNB zaznamenala nárast SÚ. K 31. 12. 2012 bol objem poskytnutých spotrebiteľských úverov cca 156 mld. / Kč a v roku 2013 činil tento objem o 2 miliardy viac ako v roku predchádzajúcom. (Bubák, 2013)

Oživenie ekonomického vývoja malo pozitívny dopad na úverový trh v ČR, pretože objem poskytnutých spotrebiteľských úverov zaznamenal medziročný nárast o 17 %. Medziročný nárast zadlženosti českých domácnosti, ktorým bol poskytnutý spotrebiteľský úver rástol medziročne o 0,8 %. (Hák, 2014) Pozitívny dopad na nárast poskytnutých spotrebiteľských úverov v tomto období mali v prvom rade produkty, ktoré boli výlučne zacielené na refinancovanie so zárukou nižších úverových nákladov.

V roku **2014** dosiahol objem poskytnutých spotrebiteľských úverov približne 160 mld./Kč. Zlepšenie pracovnej situácie sprevádzané nárastom priemerných miezd boli hlavnými dôvodmi nárastu záujmu domácností o spotrebiteľské úvery.

Rok **2015** priniesol na trhu spotrebiteľských úverov výrazne zmeny. Ľudia majú menšiu obavu zo straty zamestnania, preto ich zadlženosť rastie. Podľa Českej bankovej asociácie (2015) za prvý polrok 2015 narástol medziročný objem poskytnutých spotrebiteľských úverov o 6,7 %. Nižšie uvedený graf podáva informácie o objeme poskytnutých spotrebiteľských úverov.

Obr. 2 Objem poskytnutých SÚ domácnostiam v ČR v mld./Kč (2010-2015)
Zdroj: ČNB, ARAD

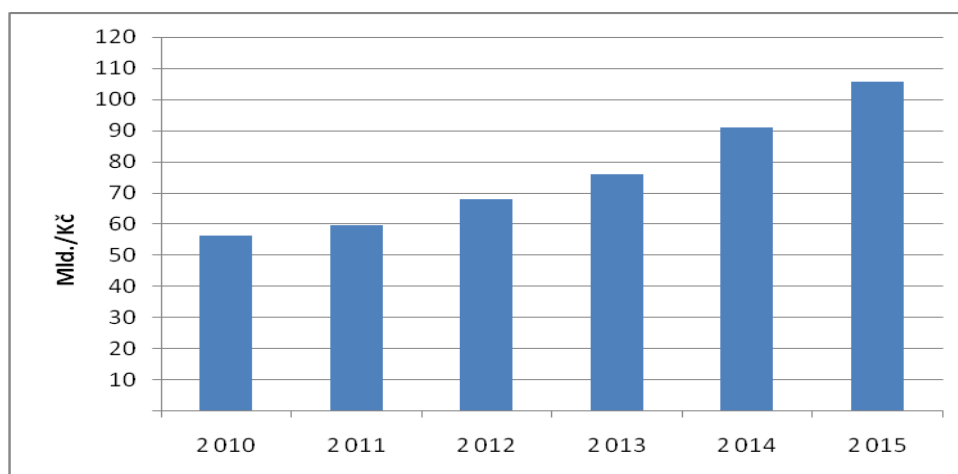
5.1.2 Slovenská republika

Rok **2013** bol pre Slovenskú republiku oproti dvom predchádzajúcim obdobiam v množstve poskytnutých spotrebiteľských úverov prelomový. V prvej polovici roka 2013 zaznamenala Slovenská republika medziročný nárast o 13 %. Rast objemu poskytnutých spotrebiteľských úverov pokračoval aj v nasledujúcom roku. Medziročný nárast bol 20 %, v číselnom vyjadrení 0,55 mld. €. Najväčšie zrýchlenie nárastu objemu poskytnutých SÚ sa týkalo úverov s dobou splatnosti dlhšou ako 5 rokov. Počas obdobia troch rokov dosahuje SR najvyššie tempo rastu spotrebiteľských úverov zo všetkých krajín EÚ. (Analýza slovenského finančného sektora za rok 2014, 2014)

V roku **2015** zosilnela pozornosť Slovákov o spotrebiteľské úvery. Mesiace apríl a máj boli výnimkou v náraste objemu poskytnutých úverov. Práve v tomto období bol zaznamenaný medziročný pokles. Najväčší objem poskytnutých úverov bol na konci roka 2015. Medziročný nárast objemu poskytnutých spotrebiteľských úverov činil oproti roku 2014 14 %. (Poštovabanka, 2016)

Veľký záujem o spotrebiteľské úvery rastie z viacerých dôvodov. Prvým dôvodom sú klesajúce úrokové sadzby, ktoré sa dostali až pod hranicu 12 %. Ďalším dôvodom je väčšia stabilita v ekonomike a pokles nezamestnanosti. Výhodu, ktorú

pozorujú spotrebiteľia je refinancovanie starých pôžičiek spotrebiteľským úverom za výhodnejšiu úrokovú sadzbu.

Obr. 3 Objem poskytnutých SÚ domácnostiam v SR v mld./Kč (2010-2015)
Zdroj: NBS

5.2 Úrokové sadzby spotrebiteľských úverov a ich vývoj

Pre spotrebiteľské úvery sú charakteristické vysoké úrokové sadzby. Skutočnosť hovorí, že ide o úvery, ktoré sú len minimálne zaistené. Z toho dôvodu je veriteľ vystavený veľkému riziku z úverovej neschopnosti klienta splácať úver.

Typ produktu a doba splatnosti zohrávajú najväčšiu rolu vo výške úrokovej sadzby. Celková výška úrokovej sadzby nie je konečná pre daný typ úverového produktu. Úroková sadzba v sebe zahŕňa bankové poplatky, ktoré súvisia s poskytovaním alebo sprostredkovaním konkrétneho typu úverového produktu. Kompletnú cenu produktu vyjadruje ročná percentuálna miera nákladov, ktorú bankové poplatky zvýšia až o 1-2 % oproti úrokovej sadzbe. (Dvořák Petr, 2005)

5.2.1 Česká republika

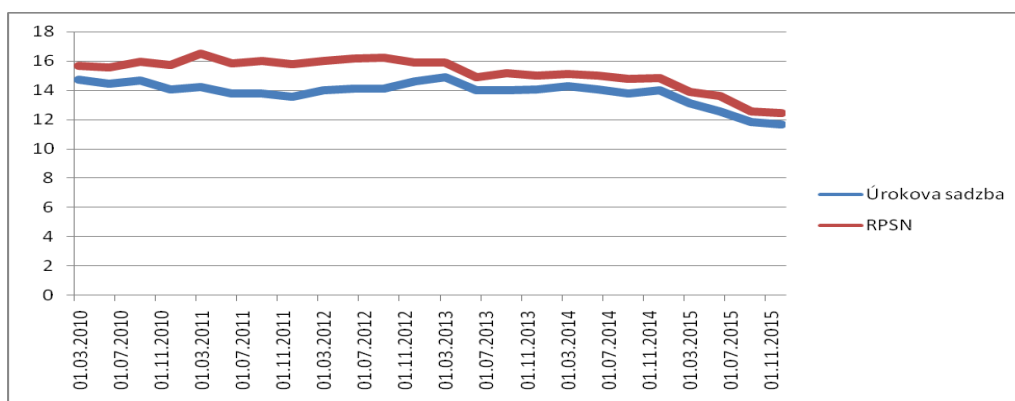
Úrokové sadzby poskytnutých spotrebiteľských úverov sú v porovnaní s hypotekárnymi úvermi vyššie. V roku **2013** priemerná úroková sadzba spotrebiteľských úverov poskytnutých domácnostiam prekročila 15 %. Bola to najvyššia dosiahnutá hodnota za 10 rokov. Odôvodnením rastu úrokových sadzieb spotrebiteľských úverov bola zlá ekonomická situácia, pretrvávajúca vysoká miera nezamestnanosti a zaznamenaná vyššia rizikovosť spotrebiteľa. V tom čase sa ekonomika ČR nachádzala v recesii. (Redakce, Patria Online, 2013)

V jeseni 2013 začala ČNB prevádzať kurzovú intervenciu, ktorej cieľom bola depreciácia českej koruny. V dobe intervencii sa nachádzali sadzby ČNB na minimálnej hodnote. Sadzby ČNB sa nebudú počas kurzovej intervencie zvyšovať podľa vyhlásenia ČNB. Tento zásah nepriamo ovplyvnil finančný trh s úrokovými sadzbami. Od roku **2014** došlo k poklesu úrokových sadzieb a ročnej percentuálnej

miery nákladov. Znižovala sa nie len priemerná úroková sadzba poskytnutých úverov na bývanie ale taktiež úverov poskytnutých domácnostiam na spotrebu. Dôležitým ekonomickým ukazovateľom pri úveroch poskytnutých domácnostiam je RPSN, ktorá v sebe zahŕňa aj ostatné poplatky súvisiace s poskytovaním úveru účtované finančnými inštitúciami. V niektorých rokoch môžeme na grafe vidieť pokles RPSN, najmä v závere roka. Začiatok roka sa opäť vyznačuje nárastom. Dá sa to vysvetliť rastúcim záujmom klientov o úver počas zvýšených sezónnych nákupov so zámerom zo strany finančných inštitúcií získať, čo najviac spotrebiteľov. (Zpráva o finanční stabilite 2013/2014, 2014)

Podľa databázy Arad (2016) ročná percentuálna miera nákladov spotrebiteľských úverov určených domácnostiam na spotrebu činila na začiatku roka **2015** 14,37 %. V decembri 2015 vykazovala hodnotu 12,45 %. Nastal pokles. Výška úrokovej miery na spotrebu sa zastavila na čísle 11,67 % p. a. Ukazovatele sa priblížili hodnotám pred finančnou krízou.

Zvýhodňovanie úrokových sadziieb má pozitívny dopad na spotrebiteľské úvery, ktoré sa stávajú pre klienta lacnejšie a dostupnejšie. V súčasnosti sa predpokladá pokračovanie v zlacňovaní SÚ. Prognóza na nasledujúce obdobie je nasledovná. Vyvolaný konkurenčný boj zo strany finančných inštitúcií spôsobí nátlak na marže, čím úrokové sadzby ešte viac poklesnú. Niektoré nové banky zrušili poplatky za vedenie účtu, výber z bankomatu, čo dáva dôvod veľkým spoločnostiam pôsobiacim na finančnom trhu odstrániť vysoko nastavené prirážky. Poskytovanie spotrebiteľských úverov bankovými inštitúciami sa vyznačuje vysokou dôverou a stabilitou zo strany občanov ČR. Česká ekonomika zaznamenáva v súčasnosti hospodársky rast, čo sa pozitívne odzrkadlí v rastúcej úverovej aktivite .

Obr. 4 Vývoj priemernej úrokovej sadzby a RPSN spotrebiteľských úverov poskytnutých domácnostiam na spotrebu v %

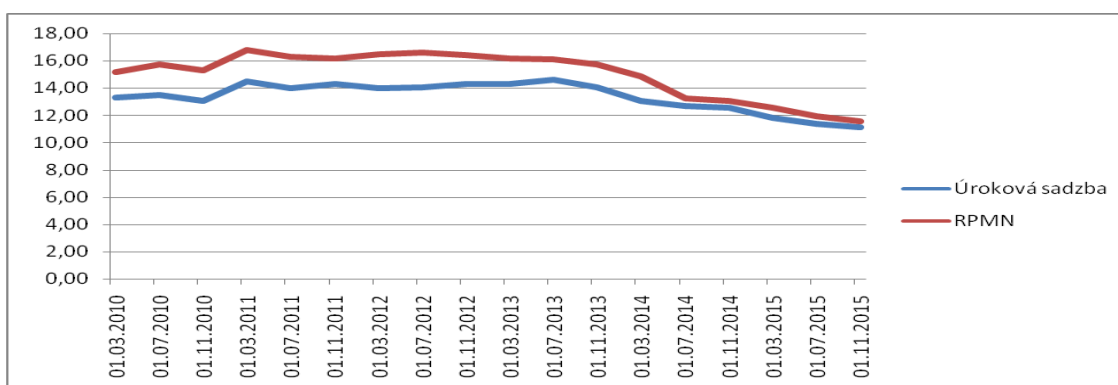
Zdroj: ČNB, ARAD

5.2.2 Slovenská republika

Rok **2014** priniesol v Slovenskej republike pokles úrokových sadziieb. Úroková sadzba spotrebiteľských úverov sa udržiavali nad hladinou 14 %. V danom roku nastal pokles na úroveň cca 13 %. Tento pokles bol pripísaný na účet úrokových

sadzieb spotrebiteľských úverov s dobou splatnosti dlhšou ako 5 rokov. Tak ako v Českej republike aj na Slovensku bol zaznamenaný pokles priemerných úrokových sadzieb na nehnuteľnosti. Pokles súvisel iba s novými úvermi, ktorých priemerná úroková sadzba dosiahla v závere roka 2014 úroveň 2,93 %. Medziročná dynamika spotrebiteľských úverov v roku 2015 bola v porovnaní s hypotekárnymi úvermi vyššia. (Analýza slovenského finančného sektora za rok 2014, 2014)

Štatistika hovorí, že úroková sadzba spotrebiteľských úverov klesla za posledné dva roky približne o tri percentuálne body. Zo všetkých poskytnutých spotrebiteľských úverov je len jedna štvrtina nová a zvyšné tri štvrtiny tvorí refinancovanie. Prvým dôvodom poklesu ceny spotrebiteľských úverov je veľké množstvo dostupných medzibankových finančných prostriedkov. Európska centrálna banka pomocou kvantitatívneho uvoľňovania, ktoré v súčasnosti prevádza, sponzoruje ekonomiky členských štátov Európskej únie niekoľkými miliardami eur. Druhým dôvodom je rast ekonomiky na Slovensku. Zamestnanosť a HDP rastú. Obyvatelia Slovenska majú väčšiu istotu zo stálosti zamestnania a rastu priemernej mzdy, preto sa očakáva nárast dopytu po úveroch. Zo strany veriteľov je viditeľne vyššia dôvera voči dlžníkom ako v minulosti. Rastúca konkurencia sa radí medzi pozitívne faktory pôsobiace na pokles úrokových sadzieb spotrebiteľských úverov. Banky sa snažia získať nových zákazníkov alebo udržať súčasných lákavými ponukami. Odmeňovanie spotrebiteľov za včasné splácanie, fixné percento alebo ponuka najlepšieho spotrebiteľského úveru na trhu pri prejení z inej banky. (Apolen, 2015)

Obr. 5 Vývoj priemernej úrokovej sadzby a RPMN spotrebiteľských úverov poskytnutých domácnostiam na spotrebu v %

Zdroj: NBS, BULLETIN

5.3 Zlyhaný úver

Podľa Českej národnej banky (2016) je úver v zlyhaní, taká pôžička, ktorá je netypická, nedôveryhodná a vykazuje vo veľkej miere stratu.

Aktivita bankového sektora a riziko, ktoré nesie sa odvíja od stavu, v ktorom sa ekonomika daného štátu nachádza. Spoločnosť pripisuje kvalitu poskytnutých úverových produktov bankami hospodárskemu cyklu a zároveň tento dôsledok akceptuje. Viacero faktorov má vplyv na vývoj a množstvo zlyhaných úverov. Jed-

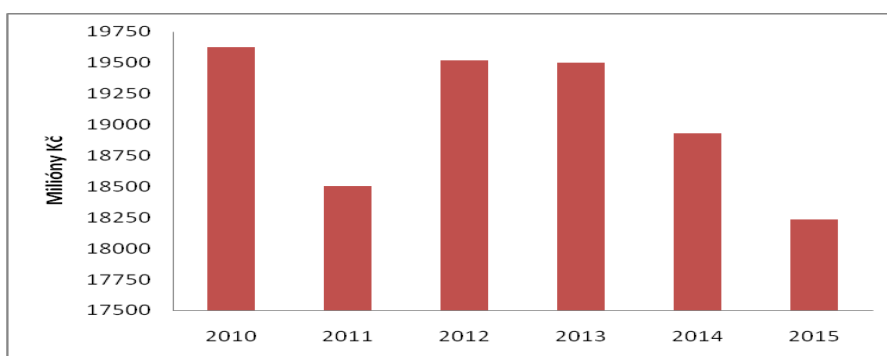
ným z najzákladnejších faktorov, ktorý spôsobuje zlyhanie úverov je výška úrokovvej miery. Ak je nastavená príliš vysoko komplikuje dlžníkovi splácanie ale taktiež refinancovanie úveru. Ak je veľké množstvo úverov čerpaných v cudzej mene tak zlyhanie úverov sa pripisuje výmenným kurzom, tak povediac je závislé na vývoji trhu s cennými papiermi.

5.3.1 Objem a vývoj podielu spotrebiteľských úverov v zlyhaní v ČR

Vývoj podielu úveru v zlyhaní počas šesť ročného sledovaného obdobia vykazuje počas 3 rokov stagnáciu. Podiel úverov v zlyhaní sa od jedenásteho mesiaca roku **2010** až do piateho mesiaca **2013** udržiaval na úrovni 5 %. Druhá polovica roku 2013 priniesla so sebou pokles úverov v zlyhaní. Hlavným dôvodom, prečo úvery v zlyhaní klesali sa pripisoval koncu pôsobenia finančnej krízy v ČR. Ekonomika sa začínala zotavovať. Napovedajú tomu štatistiky o poklese nezamestnanosti a raste priemernej mzdy. V roku 2013 bola priemerná miera nezamestnanosti na úrovni 7,5 %. Počas dvoch rokov klesla na úroveň 6,2 %. Táto hodnota je z mesiaca december 2015. (KurzyCz, 2016)

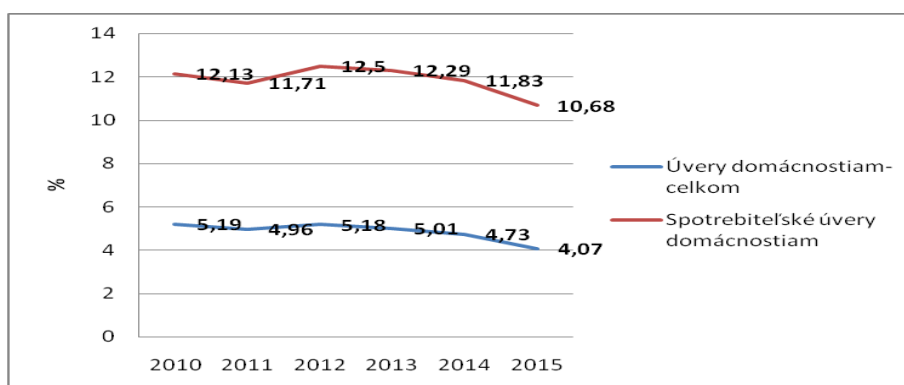
Ak sa bude v tomto poklese nezamestnanosti pokračovať aj naďalej, predpokladá sa pokles podielu úverov v zlyhaní. Oživenie ekonomiky v ČR priaznivo ovplyvňuje tento proces. Najväčšie problémy so splácaním majú dlžníci, ktorí prišli o prácu. Klienti nedisponujú dostatočnými úsporami, ktorými by mohli pokryť splácanie úveru a zároveň výpadok príjmu. Najhoršia situácia bola zaznamenaná pri spotrebiteľských úveroch. Podiel spotrebiteľských úverov v zlyhaní dosahoval viac ako 12 %. Riziko z nesplácania daného typu retailového úveru sa udržiaval na danej úrovni počas 3 rokov. Pod hladinu 11 % klesol až v druhej polovici roku 2015. V roku 2015 dosiahol podiel bankových úverov v zlyhaní hodnotu blízku 4 %. (ARAD, 2016)

Objem zlyhaných spotrebiteľských úverov domácnostiam od roku 2012 klesá.

Obr. 6 Objem zlyhaných spotrebiteľských úverov domácnostiam ČR

Zdroj: ČNB, ARAD

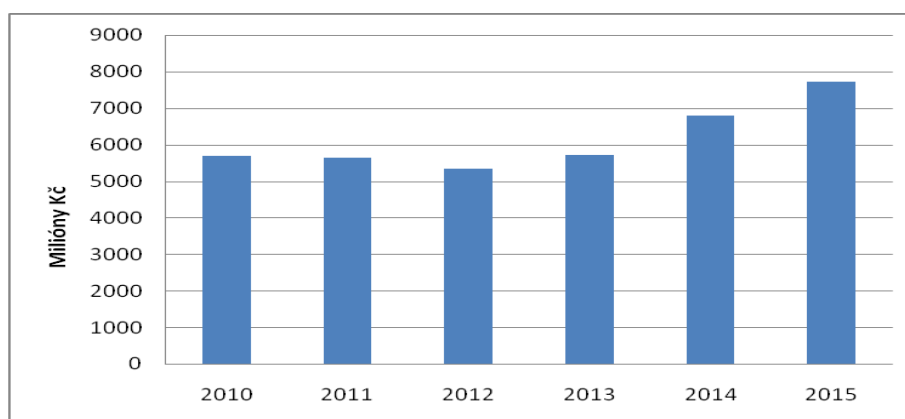
Obr. 7 Vývoj podielu spotrebiteľských úverov v zlyhaní (stav ku koncu obdobia)
Zdroj: ČNB, ARAD

5.3.2 Objem a vývoj podielu spotrebiteľských úverov v zlyhaní v SR

Pretrvávajúca hospodárska kríza v Slovenskej republike mala negatívny dopad na bankový sektor. Ekonomika sa nachádzala v recesii, rast hospodárstva spomaľoval, čo malo za následok pokles zamestnanosti a priemernej mzdy. To všetko malo dopad na kvalitu úverových produktov.

Podiel zlyhaných spotrebiteľských úverov od roku **2010** klesal. Tento pokles sa pripisuje zlepšeniu ekonomickej situácii v krajine a klesajúcim úrokovým sadzbám. V roku **2013** opäť objem úverov, ktoré sú v zlyhaní mierne stúpol. Stagnácia sa týkala zlyhaných úverov voči domácnostiam. (Analýza slovenského finančného sektora za rok 2013, 2014) V roku **2014** bol zaznamenaný podiel úverov v zlyhaní na úrovni blízkej 4,3 %. (Analýza slovenského finančného sektora za rok 2014, 2015)

Podiel zlyhaných spotrebiteľských úverov klesol na hodnotu 7,3 % v závere roka **2015**. V tomto období bol evidovaný podiel zlyhaných úverov v percentnom vyjadrení na úrovni blízkej 3,9 %. (Analýza slovenského finančného sektora za rok 2015, 2014)

Obr. 8 Objem zlyhaných spotrebiteľských úverov domácnostiam SR
Zdroj: NBS, BULLETIN

5.4 Celková zadlženosť domácnosti

5.4.1 Česká republika

Detailnejší pohľad na graf ukazuje, že je zložený z troch častí úverových produktov. Prvou zložkou sú úvery určené na spotrebu, ktorými spotrebiteľ pokrýva nákupy spotrebného tovaru a služieb. Druhá časť grafu je tvorená úvermi na bývanie. Finančné prostriedky, ktoré obdržal klient zmluvou o úvere na bývanie investuje do bývania, prípadne rekonštruuje nehnuteľnosť. Poslednou zložkou sú ostatné úvery, ktoré sú s najväčšou pravdepodobnosťou poskytnuté osobám vlastniacim živnostenský list pre vykonávanie podnikateľských aktivít.

Najvýraznejším a najrýchlejšie rastúcim úverovým produktom sú úvery na bývanie, ktoré tvoria 70 % celkovej zadlženosti domácnosti v ČR. Hlavným dôvodom rastúcej zadlženosti českých domácnosti je pokles úrokových mier hypotekárnych úverov, ktoré sa dostali na historické minimum a nižšie ceny nehnuteľnosti. Práve úvery na bývanie majú najväčší podiel na zadlženosti českých domácnosti. Podľa finančných analytikov ide o jeden z bezpečnejších druhov úverových produktov, pretože pred poskytnutím úveru je dôkladne preverená bonita klienta zo strany veriteľa.

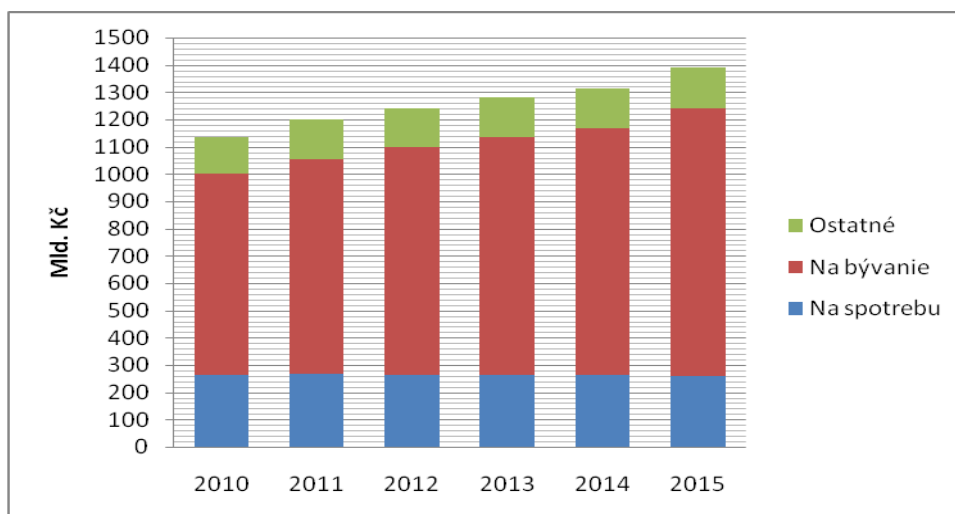
Každý úverový produkt sa vyznačoval inou dynamikou vývoja zadlženosti. Pokles bol zaznamenaný pri úveroch na spotrebu, ktoré si udržiavajú stabilnú úroveň od roku 2010. Medziročný pokles daného typu úverového produktu bol oproti roku 2013 o 1,4 miliardy Kč. (ARAD, 2016)

Zadlženosť českých domácnosti každým rokom narastá. V roku **2014** presiahla celková miera zadlženosti hodnotu 1,3 bilióna Kč. Oproti minulému roku bol zaznamenaný percentuálny nárast o 2,6 %. (Zpráva o finanční stabilitě 2014/2015, 2015)

Trend nárastu zadlženosti domácnosti pokračoval aj v nasledujúcom roku. V závere roka **2015** sa pohybovala zadlženosť českých domácnosti voči bankám, ktorými bol spotrebiteľský úver poskytnutý, na hodnote presahujúcej 213 miliárd.

V danom období dlžili domácnosti nebankovým inštitúciám takmer 49 miliárd Kč. V prvej polovici roku 2015 vykazoval medziročný pokles objemu spotrebiteľských úverov hodnotu 2 %. Zreteľnejší pokles bol zaznamenaný pri spotrebiteľských úveroch poskytnutých nebankovými inštitúciami. Dôvodom bola zmena nebankovej inštitúcie Cetelem na bankovú, čo zapríčinilo nárast bankových spotrebiteľských úverov. (Navigátor bezpečného úveru, 2015)

Prognózy na ďalšie roky hovoria o rastúcom zadlžovaní domácnosti. Oživenie ekonomiky, rast zamestnanosti a priemernej mzdy, nízke úrokové sadzby hypotekárnych úverov na bývanie a konštantné ceny nehnuteľnosti majú dopad na budúci nárast zadlženosti českých domácnosti.

Obr. 9 Celková zadlženosť českých domácnosti
Zdroj: ČNB, ARAD

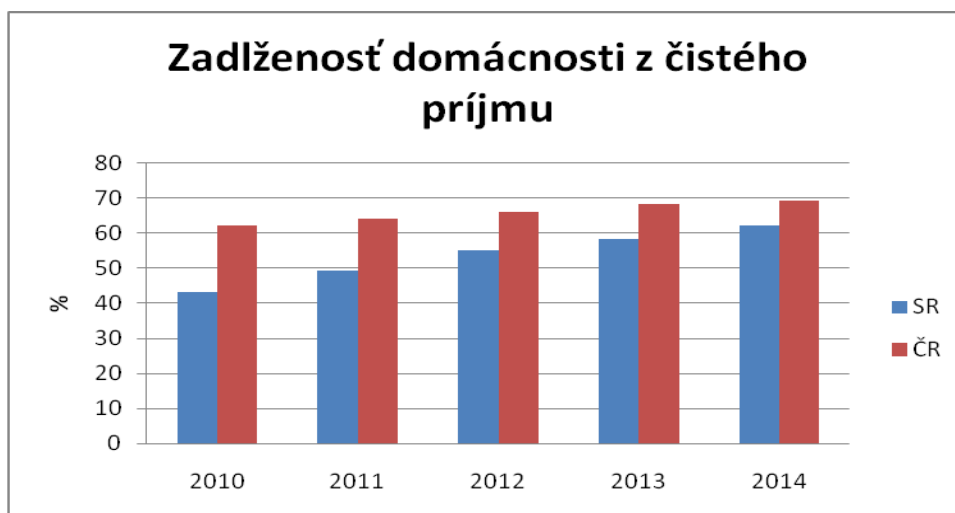
5.4.2 Slovenská republika

Slovenská republika sa v súčasnosti nachádza v období, v ktorom dochádza k najrýchlejšiemu rastu zadlžovania domácnosti. Zadlženosť slovenských rodín je nad priemerom celkovej zadlženosti členských štátov Východnej a Strednej Európy. Zároveň bol zaznamenaný najrýchlejší rast úverov poskytnutých domácnostiam v pomere k ich dôchodku. Hlavným dôvodom rastúcej zadlženosti Slovákov je lepšia situácia na slovenskom trhu práce, rast miezd, stále ceny nehnuteľnosti a nízke úrokové sadzby. Dôvody rastu zadlženosti sú rovnaké ako v ČR. (Rychtárik, 2015)

Priemerná hodnota zadlženosti a zároveň podiel slovenských domácnosti, ktoré sú v zadlžení vzrástol oproti roku 2010 o 7 % na úroveň **34 %**. (Cupák, Strachotová, 2015)

Táto hladina zadlženosti je podľa štatistik stále nízka v porovnaní s členskými štátmi EÚ. Podiel slovenských domácnosti, ktoré majú záväzok zaistený nehnuteľnosťou vzrástol o 6 %. Bol to najvýraznejší vzrast v zadlžení domácnosti. Pri zhodnotení celkovej miery zadlženosti domácnosti je vhodné brať na vedomie pomer

zadĺženia voči zdrojom, ktorými dlžník môže splatiť svoj dlh. Spotrebiteľským úverom sú zadĺžené najviac osoby s nižším vzdelaním. Podľa štatistiky je na Slovensku zadĺžená každá šiesta rodina s úverom na spotrebu vo výške 4 000 €. (Šesták, 2015)

Obr. 10 Zadĺženosť domácnosti, čistý disponibilný príjem
Zdroj: OECD Data

5.5 Rast exekúcií v dôsledku nekalých praktík nebankových spoločností

5.5.1 Slovenská republika

Zmluvné podmienky pri poskytnutí spotrebiteľského úveru nebankovou spoločnosťou spotrebiteľovi sú postavené vo väčšine prípadoch na nekalých obchodných praktikách. Tieto neprijateľne podmienky stanovené v zmluve sú dôvodom rýchleho rastu exekúcií.

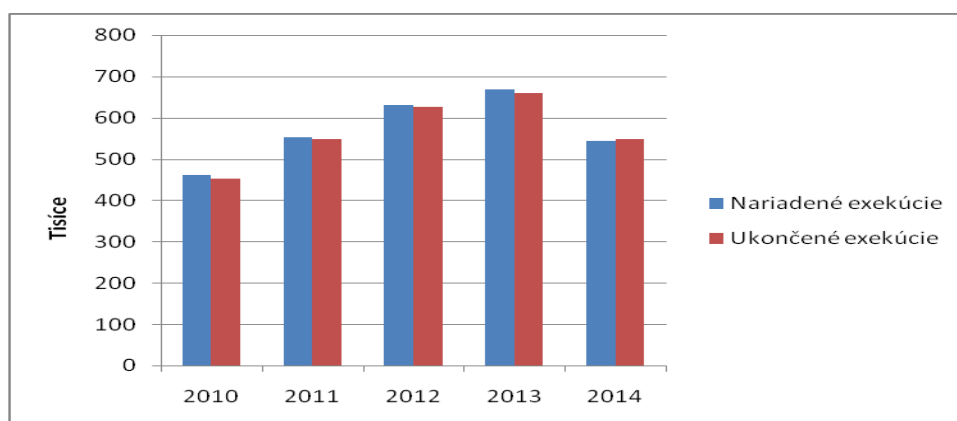
Podľa Správy o pôsobení úžerníckych nebankových spoločností a enormnom náraste exekúcií (2014) bola požadovaná odplata zo strany nebankových spoločností nepríjemná finančnou situáciou dlžníka a spôsobila mu pokles životnej úrovne. V mnohých prípadoch nastala odkázanosť vyžitia zo štátnych dávok. Dochádzalo k navyšovaniu odplaty rôznymi spôsobmi, čo spôsobilo kolísanie jej ročnej hodnoty na úrovni blízko hraničiacej 100 %. V roku 2013 kolísalo množstvo exekúcií voči spotrebiteľom na úrovni stoviek tisíc. To bol hlavný dôvod znovelizovania Občianskeho zákonníka v roku 2014. Novelizačné body, ktoré posilnili postavenie spotrebiteľa boli zavedenie maximálnej odplaty, sprísnil sa požiadavky na veľkosť a štýl písma v spotrebiteľských zmluvách, veriteľ musí dlžníkovi telefonicky alebo sms - kou oznámiť do 15 kalendárnych dní od doby splatnosti, že splátka nebola uhradená, taktiež došlo k zakázaniu poskytovania spotrebiteľského úveru veriteľom spotrebiteľovi v hotovosti. Hlavnými dôvodmi novelizácie bolo ochránenie spotrebiteľa pred neférovým zaobchádzaním a nekalými praktikami zo strany ne-

bankových inštitúcií a skvalitnenie postavenia spotrebiteľov v exekúcií. Kvôli lepšiemu postaveniu ochrany spotrebiteľov v krajine vláda znovelizovala aj právne predpisy exekučného poriadku zákon č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník. Najvýznamnejším opatrením bolo zavedenie nariadenia, aby spotrebiteľ, na ktorého bola vydaná exekúcia neprišiel o nehnuteľnosť, v ktorej býva, ale to len v tom prípade, ak je možné vykonať exekúciu iným spôsobom ako jej speňažením.

Nebankové inštitúcie vedia ako na spotrebiteľa. Často krát využívajú jeho neznalosť a neposkytujú dostatočné informácie v zmluve, ktorú ponúkajú spotrebiteľovi alebo im nedajú možnosť na jej včasné a dôkladne prečítanie. V mnohých prípadoch neoveria ani bonitu spotrebiteľa. V tomto prípade sa riziko z nesplácania prenáša na dlžníka, nie na poskytovateľa. Niektoré nebankové spoločnosti vyžadujú zabezpečenie úveru automobíлом alebo nehnuteľnosťou. Toto všetko sú praktiky nebankových spoločností voči spotrebiteľom, na ktorých je v mnohých prípadoch kvôli ich nečestnému jednaniu uvalená exekúcia. Ohrozenou skupinou vo veľkej miere sú dôchodcovia. V polovici roka 2015 bolo na dôchodky v celku vydaných 30 074 exekúcií. Len za toto obdobie narástol počet exekúcií v prepočte o 2 000. (Tasr, 2015)

Legislatíva zakazuje ručiť zmenkou za dlh. Nebankové spoločnosti tento právny predpis nerešpektujú a v dôsledku ich neseriózneho jednania je na Slovensku okolo 2 500 exekúcií daného typu. V poslednom kalendárnom mesiaci roka 2015 prebehla novela Občianskeho zákonníka, ktorá zakazuje zmenkové exekúcie. Až do platnosti novely rozhodovali sudy v týchto prípadoch v neprospech spotrebiteľa. Dlžníci platili za takto poskytnuté finančné prostriedky vysoké úroky a v niektorých prípadoch aj úroky z oneskorenia platieb. Sudy majú povinnosť chrániť spotrebiteľov a zastaviť exekúciu ak došlo k prípadu ručenia záväzku zmenkou. Momentálne sudy kontrolujú tisíce exekučných konaní. Aj, keď bol týmto krokom porušovaný zákon zo strany nebankových inštitúcií, klient si podpísaním zmenky spôsobil vlastné problémy, pretože pri zmenke ako nástroja ručenia dlhu má na súde nevýhodné postavenie. (Spotrebiteľské centrum, 2016)

V súčasnosti je zaznamenaný pokles exekúcií spotrebiteľov. Tento pokles sa pripisuje na margo novo - prijatých zákonov, ktoré zlepšili postavenie spotrebiteľa. V roku 2013 bol zaznamenaný najvyšší počet prijatých žiadostí na exekúcie, ktoré boli vo veľkej miere podávané zo strany nebankových spoločností.

Obr. 11 Exekúcie v SR (2010-2014)

Zdroj: Aktuality.sk, 2015

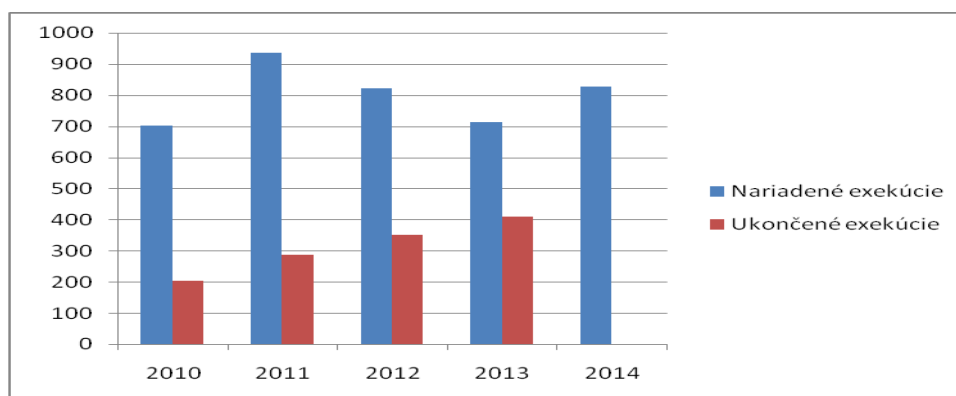
Nebankové inštitúcie môžu od septembra minulého roka poskytovať úvery len na základe licencie. Právomoc na jej udelenie je zverená NBS. Aj napriek tomu kroku dochádza podľa NBS k porušovaniu zákona nebankovými spoločnosťami. Najčastejšie porušenia zákona, ktorých sa nebankové spoločnosti dopúšťajú a nebráni im v tom ani porušenie podmienok, ktoré novela zákona sprísnila je poskytovanie spotrebiteľského úveru bez overenia príjmu, prípadne odporúčenie pracovníkov niektorých nebankových spoločností, aby klient uviedol vyšší príjem aký v skutočnosti má. Na toto klamstvo doplatí v skutočnom dôsledku dlžník a nie poskytovateľ úveru, pretože on uviedol príjem, ktorý v skutočnosti neodpovedá realite. Zákon zakazuje poskytnutie úveru spotrebiteľovi v hotovosti. Toto nariadenie je tiež porušované niektorými nebankovými spoločnosťami. Nebankové inštitúcie našli spôsob ako sa vyhnúť úrokovému stropu. S úverom ponúkajú doplnkové služby a utvrdzujú spotrebiteľa, že bez tejto služby nemôže byť úver z ich strany poskytnutý. Zákon zakazuje zabezpečenie úveru zmenkou aj napriek tomuto nariadeniu nebankové inštitúcie nútia spotrebiteľa do tohto kroku. Ako je vidieť z niektorých zistení NBS aj sprísnenie podmienok pre poskytovanie úveru nebankovými inštitúciami, ktoré nová právna úprava priniesla s cieľom zvýšenia ochrany spotrebiteľa sú nepostačujúce a naďalej dochádza k jeho poškodzovaniu. (Apolen, 2015)

5.5.2 Česká republika

V roku 2015 sa pohyboval počet exekúcií okolo 880 tisíc. Po dvoch rokoch poklesu opäť narástol. Toto množstvo exekúcií nebolo za posledných 5 rokov rekordných, pretože v roku 2011 bolo predložených dokonca viac ako 950 tisíc exekúcií. Ohrozenou skupinou sú tak ako aj na Slovenku penzisti. Počet penzistov, na ktorých bola v minulom roku vydaná exekúcia činil 79 500. Evidované boli aj exekučné príkazy na nemocenské dávky. Zaznamenaných bolo celkom 62 300 prípadov za predošlý rok. (Tasr, 2015)

Tento rast exekúcií nie je vôbec prekvapujúci, keďže v krajine je momentálne rastúci trend zadlžovania českých domácností, ktorý je úzko prepojený s nárastom

evidovaných exekúcií. Väčšina exekúcií sa pripisuje na účet nečestného správania nebankových inštitúcií, ktoré za vidinou zisku požičajú finančne prostriedky osobám, ktoré nemajú z čoho vzniknutý záväzok splácať. To je jedným z prípadov, prečo počet exekúcií narastá. Čiastka, ktorá musí spotrebiteľovi ostať, exekútor na ňu nesmie siahnuť a slúži na zabezpečenie základných životných podmienok nevyhnutých pre živobytie bola na rok 2015 stanovená na hodnotu 6118 Kč. (Dlouha, 2015)

Obr. 12 Exekúcie v ČR (2010-2014)

Zdroj: Vaverková, 2015

Neférové zaobchádzanie nebankových inštitúcií voči spotrebiteľovi sú jedným z najhlavnejších dôvodov návrhu nového zákona o spotrebiteľskom úvere, ktorým sa majú sprísniť podmienky vo vykonávaní podnikateľskej činnosti v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov a prispieť k vyššej ochrane spotrebiteľa na úverovom trhu.

5.5.3 Záver kapitoly

Pri porovnaní vývoja trhu SÚ v Českej a Slovenskej republike v šesťročnom horizonte je potrebné zohľadniť dvojnásobný počet obyvateľov v ČR. Viditeľné rozdiely v analýze trhu sú v období, keď sa obidve krajiny nachádzali vo finančnej kríze a po jej skončení.

Komparácia celkového objemu poskytnutých SÚ domácnostiam je zaujímavá. V ČR narástol objem poskytnutých SÚ od roku 2010 do 2015 o približne 9 miliárd Kč. Objem poskytnutých SÚ kolísal nerovnomerne. Od roku 2010 do 2012 množstvo týchto úverov klesalo. Nárast bol zaznamenaný až v roku 2013 a pretrvávajú dodnes.

V SR narástlo množstvo poskytnutých SÚ v šesťročnom období o približne 50 miliárd Kč. Oproti ČR je to skoro päť krát viac. Objem poskytnutých SÚ domácnostiam od roku 2010 stále rastie.

Úrokové sadzby tak v ČR ako aj na Slovensku klesajú. Hlavnými dôvodmi je zlepšenie ekonomickej situácie, zaznamenaný hospodársky rast v obidvoch kraji-

nách a kvantitatívne uvoľňovanie, ktoré prevádza ECB. V oboch štátoch sa RPMN/RPSN udržiava na hodnote blízkej 12 %.

Výrazný rozdiel je v objeme úverov v zlyhaní. V ČR tento objem v roku 2010 a 2011 klesal. V roku 2012 opäť vzrástol a od tejto doby pokles pretrváva. V SR bola situácia v roku 2010 a 2011 rovnaká ako v ČR, pretože úvery v zlyhaní klesali. V roku 2012 objem zlyhaných úverov vzrástol a jeho rast pretrváva dodnes. So zohľadnením dvojnásobného počtu obyvateľov v ČR je objem úverov v ČR aj napriek poklesu stále väčší ako v SR.

Celková zadlženosť českých a slovenských domácností narastá v dôsledku poklesu nezamestnanosti a oživenia ekonomiky v týchto krajinách. Nariadené exekúcie mali taktiež rozdielny priebeh v oboch krajinách. V roku 2014 bol v SR zaznamenaný pokles nariadených exekúcií oproti predošlému roku, pričom v ČR počet exekúcií narástol.

6 Vyhodnotenie expertných pohovorov

Cieľom tejto kapitoly je na základe expertných pohovorov so zástupcami poskytovateľov bankových úverov v Českej a Slovenskej republike identifikovať problémové časti, ktoré budú súčasťou dotazníkového šetrenia.

Expertné pohovory v **Slovenskej republike** boli zamerané na dotazy, ktoré sa týkali legislatívnych zmien účinných od marca tohto roka pri poskytovaní úverov na bývanie. Tieto zmeny boli dôsledkom implementácie Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/14/EÚ do slovenského právneho radu. Hlavným cieľom rozhovoru je identifikovať dopady na spotrebiteľa a veriteľa z pohľadu poskytovateľov úverov, ktoré nový zákon o úveroch na bývanie svojou účinnosťou priniesol. Celkový počet uskutočnených expertných pohovorov s bankovými poskytovateľmi úverov bol 2. Priemerná dĺžka rozhovoru trvala 30 minút. Súčasťou rozhovoru bola vytvorená osnova otázok. Pri pohovore boli v niektorých prípadoch položené aj doplnkové otázky. Doplnkové otázky sa týkali smeru, ktorým sa rozhovor uberal.

Zmeny v novele zákona o spotrebiteľskom úvere, ktorá sa stála účinnou v minulom roku mali veľký dopad na nebankových poskytovateľov úverov. Z toho dôvodu boli skonštruované otázky, ktoré sa týkali týchto zmien. Pýtala som sa aj na zmeny, ktoré sa stali účinne v roku 2014, ktorých zámerom bolo posilnenie ochrany spotrebiteľa. Cieľom otázok bolo zistiť dopady týchto zmien na spotrebiteľov a veriteľov. Na dotazy mi poskytol písomné odpovede výkonný tajomník a hovorca z Asociácie poskytovateľov spotrebiteľských úverov.

V **Českej republike** som absolvovala jeden expertný pohovor s regionálnym riaditeľom pobočky. Od ďalších dvoch bankových inštitúcií som získala odpovede z právneho oddelenia písomnou formou. Bankové inštitúcie som kontaktovala e-mailom. Na e-mail mi odpovedali v oboch prípadoch mediálni zástupcovia, ktorí otázky posunuli na kompetentné oddelenie. To bolo hlavným dôvodom, prečo som neabsolvovala pohovor v danej banke. Otázky a odpovede sa týkali navrhovaného nového zákona o spotrebiteľskom úvere a úvere na bývanie, ktorý je zjednotením ich legislatívy do jedného komplexného zákona. Zákon ma byť schválený až v polovici roka 2016 a v súčasnosti nie je ešte sále známa jeho finálna podoba. Z toho dôvodu sú otázky a odpovede vypracované vo všeobecnej rovine bez konkrétnych dopadov.

Navrhovaný zákon o spotrebiteľskom úvere, ktorého súčasťou sú aj hypotekárne úvery určené na bývanie mal byť podľa Európskej smernice do českého právneho radu implementovaný do 21. marca 2016. V súčasnosti má zákon sklz, nachádza sa v Poslaneckej snemovni a prešiel druhým čítaním. Predpokladá sa, že zákon vstúpi v platnosť v júni. Účinným by sa mal stať v jeseni tohto roka. Kvôli nedodržaniu lehoty implementácie Európskej smernice 2014/17/EÚ do právneho radu, hrozia ČR sankcie od Európskej únie.

6.1 Slovenská republika

6.1.1 Výsledky expertného pohovoru - Asociácia poskytovateľov spotrebiteľských úverov

Na otázky mi poskytol odpovede výkonný tajomník a hovorca pán Ivan Kahanec, ktorý pracuje pre Asociáciu poskytovateľov spotrebiteľských úverov. APSÚ je spoločnosť s právnu formou, ktorej hlavnou činnosťou je poskytovanie SÚ z vlastných finančných prostriedkov. Jej príslušníkmi sú subjekty, ktorým bola udeľovaná licencia NBS. Jej celkový počet členov je 8. Do APSÚ patrí :Cetelem Slovensko, a.s, Cofidis, a.s., Consumer Finance Holding, a.s., Fair Credit Slovakia, SE, Home Credit Slovakia, a.s., Profi Credit Slovakia s.r.o., Provident Financial s.r.o. a Telervis Plus, a.s. (APSÚ, 2013)

Pánovi Kahancovi bolo predložených 17 otázok. Ich znenie a doslovná odpoveď je uvedená v prílohe A.

Zhrnutie:

Z vyjadrenia pána Kahanca je evidentne jasné, že vykonávanie dohľadu NBS je hodnotené efektívnejšie ako, keď ho vykonávala SOI. Presun dohľadu zo SOI na NBS bol dobrým krokom zo strany parlamentu SR, pretože NBS má viac skúsenosti a zvyšuje ochranu spotrebiteľa. Udeľovanie licencie v sebe zahŕňa náročný proces, ktorý musia nebankovní poskytovatelia absolvovať ale aj napriek tomu nie je zárukou, že ju získajú iba čestné spoločnosti. Licencovanie práve zapríčinilo presun nebankových spoločností do neregulovanej zóny trhu. Ani eliminovanie nebankových spoločností pôsobiacich na slovenskom trhu nespôsobí zvýšenie dôvery spotrebiteľov v tieto spoločnosti z roka na rok ale bude to trvať dlhšie časové obdobie.

Zavedenie odplaty parlamentom SR v roku 2014 nie je hodnotené ako prínosné. Veľa spotrebiteľom kvôli nízko nastavenému úrokovému stropu nemôžu byť poskytnuté úvery legálnou cestou. Zároveň musí byť od roku 2014 dodržiavaná veľkosť písma v spotrebiteľských zmluvách. Toto nariadenie v Občianskom zákonníku, ktoré malo pôvodne chrániť spotrebiteľa prinieslo opačnú situáciu, pretože spotrebiteľov odrádza čítanie dlhých zmlúv.

Novela zákona o spotrebiteľskom úvere č. 35/2015 Z.z. je hodnotená ako neprínosná. Nezvyšila sa ňou ochrana spotrebiteľa ale doplatila na ňu skupina sociálne slabších klientov, prípadne tých menej finančne gramotných, ktorým neostane nič iné len sa obrátiť na neregulovanú zónu úverového trhu.

Tabuľka podáva komplexný prehľad o zistených dopadoch na veriteľov a spotrebiteľov. Dopady sú napísane podľa vyjadrenia pána Kahanca z APSÚ.

Tab. 4 Dopady na nebankových poskytovateľov úverov a spotrebiteľov v dôsledku prijatých zmien v legislatíve o spotrebiteľskom úvere

Dopady na spotrebiteľa	Dopady na nebankové inštitúcie
Nárast ochrany spotrebiteľa v dôsledku: <ul style="list-style-type: none"> • licencovania nebankových inštitúcií • odstránenia určitej časti nekalých praktík z trhu 	Licencovanie vyčistilo finančný trh od malých hráčov. Na trhu sa udržali len tí silnejší poskytovatelia → pokles nebankových poskytovateľ úverov
Požičanie finančných prostriedkov od nelicencovanej spoločnosti nespadá pod ochranu spotrebiteľa	Náročný proces, ktorý musí veriteľ pri udelení licencie absolvovať.
Pokles poskytovateľov úverov spôsobil pokles ponuky → spotrebiteľ má menší výber	Presun niektorých inštitúcií do neregulovanej zóny trhu → nárast užívateľov.
Orgán dohľadu NBS lepšie posúdi činnosti spotrebiteľov.	Dohľad vykonávaný NBS spôsobí zodpovednejšie poskytovanie úverov nebankovými inštitúciami.
Neadekvátne nastavené lehoty pri sťažnosti spotrebiteľov.	Zrozumiteľnejšie pravidlá pre veriteľov pri poskytovaní úveru.
Spotrebiteľ nemusí platiť poplatky navyše, ak mu bol poskytnutý úver, pri ktorom nebol dodržaný úrokový strop.	Poskytnutie úveru bez licencie sa považuje za trestný čin.
Zavedenie odplaty nezvýšilo ochranu spotrebiteľa práve naopak. Tisíce klientom kvôli jej nízkej hodnote nemôže byť poskytnutý legálne úver.	Základný kapitál vo výške min. 500 000 €
Zväčšenie písma v spotrebiteľských zmluvách nezvýšilo ochranu spotrebiteľa. Spotrebiteľia ich kvôli tomuto zväčšeniu písma, ktoré spôsobilo väčší rozsah zmlúv nečítajú.	Možné sankciovanie veriteľa pri prekročení úrokového stropu.
Elektronické poskytovanie zmlúv znižuje ochranu spotrebiteľa.	Prísnejšie posúdenie bonity klientov.
Do spoločného registra poskytujú veriteľa informácie bez súhlasu klienta.	Poskytovanie informácií o spotrebiteľovi aspoň do jedného spoločného registra → lepšie posúdenie schopnosti splácania úveru klientom
Zmeny spôsobili, že si určitý segment spotrebiteľov nemôže legálne požičať.	Niektoré inštitúcie museli zmeniť produkty a zmeniť typ klientov.
	Povinnosť odbornej spôsobilosti zamestnancov nebankových inštitúcií spôsobilo ich pokles.

6.1.2 Výsledky expertných pohovorov z bánk

Na dané otázky som získala odpovede od dvoch zástupcov pracujúcich na vyšších pozíciách dvoch rozdielnych bánk. Osoby, ktoré mi zodpovedali na otázky nechceli byť menované, preto ich požiadavku rešpektujem a nebudem uvádzať ich mená. Odpovede, ktoré mi poskytli, nebudem z dôvodu požiadavky anonymity citovať ale ich obsah bude napísaný vlastnými slovami. Pri expertných pohovoroch si osoby, s ktorými bol vykonaný rozhovor žiadali neuvádzať ani názov banky, pre ktorú pracujú. Táto požiadavka je tiež rešpektovaná.

Prvá inštitúcia, v ktorej som pohovor so subjektom A absolvovala patrí medzi najväčšie banky v SR. Oporným bodom vo finančných produktoch, ktoré poskytuje sú hypotekárne a spotrebiteľské úvery. Poskytuje služby aj prostredníctvom ďalších inštitúcií medzi, ktoré patria poisťovacie produkty, spotrebiteľské financovanie, dôchodkové sporenie, leasing a. i.

Druhá inštitúcia patrí medzi trojicu najväčších bánk na slovenskom finančnom trhu. Poskytuje pestrú škálu finančných produktov. Patrí medzi lídrov v poskytovaní hypotekárnych úverov, elektronického bankovníctva, platobných kariet a. i.

Kompletné znenie otázok a odpovedí z expertných pohovorov sú súčasťou prílohy B.

Zhrnutie:

Možnosť predčasného splatenia úveru je výhodnou možnosťou pre klienta, ak sa nachádza v neočakávaných situáciách alebo ak chce úver refinancovať. V prípade predčasného splatenia si banky budú môcť účtovať max. 1 % z predčasne splatenej dlžnej čiastky. Prípadne straty si budú kompenzovať vhodným spôsobom. Na spotrebiteľa má negatívny dopad znižovanie LTV. Pre veriteľov je veľkým rizikom poskytnutie úveru v cudzej mene, hlavne ak dôjde k neočakávaným kurzovým rozdielom. Riziko výmenného kurzu má negatívny dopad aj na spotrebiteľa. Pozitívny dopad na veriteľa má overovanie splácania úveru spotrebiteľom pri dvojpercentnom zvýšení úrokovej sadzby. Inštitúcia sa zaistí, že spotrebiteľ by mal byť schopný splácať úver aj, keď dôjde k navýšeniu úrokovej sadzby.

Celkovo zákon prispel k ochrane spotrebiteľa ale nie vo všetkých smeroch.

Tabuľka bližšie identifikuje dopady prijatých zmien pri poskytovaní úveru na bývanie, ktorý je obsahom zákona č. 90/2016 Z. z. o úvere na bývanie.

Tab. 5 Dopady prijatých legislatívnych zmien v zákone o úvere na bývanie na spotrebiteľa a veriteľa

DOPADY	
Spotrebiteľ	Veriteľ
<p>Max. poplatok 1% za predčasné splatenie úveru je pozitívom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ak sa klient ocitne v nepredvídateľnej situácii • pri refinancovaní úveru <p>Ďalšie pozitíva:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 14 dňová lehota na odstúpenie od zmluvy • zakázanie viazaného predaja • 90 dní na realizáciu záložného práva • lepšia informovanosť o úvere • informácia o provízií sprostredkovateľa • prísnejšie overenie bonity klienta • formulár ESIS 	<p>Max. poplatok 1% za predčasné splatenie úveru je negatívom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmena poskytovania úverov • veriteľ bude musieť kompenzovať túto stratu iným spôsobom <p>Ďalšie negatíva:</p> <ul style="list-style-type: none"> • čerpanie úveru v cudzej mene • formulár ESIS
<p>Negatívny dopad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znižovanie LTV 	<p>Pozitívny dopad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prísnejšie overenie bonity klienta • Overenie schopnosti splácať úver pri dvojpercentnom navýšení u. s.

6.2 Česká republika

Inštitúcia, z ktorej mi boli zaslané odpovede subjektom A pôsobí na českom trhu už 23 rokov. Cieľovou skupinou banky sú klienti, ktorí sa zaujímajú o spravovanie ich financií. Inštitúcia ponúka širokú škálu produktov a usiluje sa zohľadniť potreby klientov vo všetkých regiónoch ČR.

Subjekt B, ktorý mi poskytol informácie pracuje v banke, ktorá ponúka komplexné služby nie len pre FO ale aj malé a veľké spoločnosti. Táto banková inštitúcia dosahuje dobré hospodárske výsledky.

Banka, v ktorej bol uskutočnený expertný pohovor so subjektom C patrí medzi najväčších poskytovateľov hypotekárnych úverov v ČR. Touto činnosťou sa zaoberá už 20 rokov. Ponúka každému klientovi služby na mieru a rýchle vybavenie.

6.2.1 Výsledky expertných pohovorov z bánk

Otázky a odpovede z uskutočnených pohovorov sú súčasťou prílohy C.

Zhrnutie:

Jednotná regulácia úverov obsiahnutá v jednom komplexnom zákone sprehládní poskytovanie úverov a mala by eliminovať nekalé praktiky na trhu dôsledkom zrušenia dolnej a hornej hranice. Za efektívny bod v zákone sa považuje zavedenie maximálnej zmluvnej pokuty, od ktorej sa očakáva zmiernenie nekalých praktík nebankových inštitúcií. Paragraf, ktorý popisuje overenie schopnosti splácať úver spotrebiteľom, nedefinuje presne procesy, ktoré majú byť zo strany veriteľa vykonané. Ale ak dôjde k ich nedodržaniu, tak pokuty sú vysoké. V tomto nejasne definovanom bode vidia veritelia negatívum. Jednotný orgán dohľadu, ktorý bude vykonávať ČNB namiesto ČOI je hodnotený pozitívne. Všetci poskytovatelia budú mať rovnaké podmienky pri poskytovaní úverov. Za neutrálny bod sa považuje licencovanie nebankových inštitúcií, pretože môže dôjsť k odchodu niektorých poskytovateľov do neregulovanej zóny trhu. V súčasnosti je návrh zákona hodnotený ako veľké pozitívum. Aká bude skutočnosť ukáže až prax.

Nasledujúca tabuľka informuje o zistených dopadoch na spotrebiteľov a poskytovateľov úverov, ktoré vyplývajú z navrhovaného zákona o spotrebiteľskom úvere.

Tab. 6 Dopady navrhovaných legislatívnych zmien na poskytovateľov úverov a spotrebiteľov

DOPADY		
Spotrebiteľ	Banková inštitúcia	Nebankoví poskytovatelia
<p>Pozitívny dopad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zjednotenie zákonov • Predčasné splatenie úveru • Zavedenie max. zmluvnej pokuty → pokles nekalých praktík • 14 dňová lehota na rozmyslenie • 6 mesačná lehota pri realizácii záložného práva • Zakázanie viazaného predaja • Rast informovanosti • Informácia o sprostredkovateľskej provízií • Pokles nebankových poskytovateľov úverov 	<p>Pozitívny dopad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeden komplexný zákon <p>Negatívny dopad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Možnosť predčasného splatenia → rast nákladov (strata) a zároveň jednoduchší odchod klientov ku konkurencii → pokles klientov • Nejasné definovanie postupu v zákone pri posúdení schopnosti splácania úveru klientom → pri nedodržaní procesov sú vysoké sankcie • Trh úverov v cudzej mene 	<p>Negatívny dopad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zavedenie max. zmluvnej pokuty • Jednotný zákon bez dolnej a hornej hranice → nemožnosť poskytovania úverov pod dolnou hranicou • Základný kapitál 20 000 000 Kč • Zakázanie viazaného predaja • Udeľovanie licencie • Jednotný orgán dohľadu ČNB → pravdepodobnosť kontroly vzrastie • Prečistenie trhu od niektorých poskytovateľov • Povinnosť odbornej skúšky • Presun niektorých poskytovateľov do neregulovanej zóny trhu

6.3 Vyhodnotenie postavenia spotrebiteľa v Slovenskej a Českej republike

6.3.1 Slovenská republika

Ochrana spotrebiteľa je v SR nastavená v dostatočnej miere. Dôkazom toho je činnosť vlády, ktorá neustále pracuje na nových návrhoch, ktorých cieľom je neustále zvyšovanie ochrany spotrebiteľa. Otázkou ale je, či tieto návrhy nie sú až prehnané a nespôsobujú spotrebiteľovi skôr väčšiu škodu ako nárast jeho ochrany.

Veľkým krokom zo strany vlády SR, ktorým sa mala dosiahnuť väčšia ochrana spotrebiteľa bolo znovelizovanie zákona o spotrebiteľskom úvere. Novela zákona mala podporiť ochranu spotrebiteľa pred nekalými praktikami poskytovateľov úverov. Zavedenie licencovania nebankových inštitúcií prispelo k výraznému zredukovaniu poskytovateľov. Na prvý pohľad môže zredukovanie vzbudzovať dojem, že na finančnom trhu sa udržali len tie najsilnejšie a najčestnejšie inštitúcie, čím sa docielilo odstránenie nekalých praktik z trhu a klient si môže bez akýchkoľvek rizík požičať, od ktorejkoľvek inštitúcie. V skutočnosti to ale tak nie je, pretože veľká časť týchto poskytovateľov odišla do čiernej zóny trhu, ktorá je veľmi ťažko merateľná. Akékoľvek nariadenia vlády sa týchto poskytovateľov nedotýkajú, čo spôsobuje práve zhoršenú ochranu spotrebiteľa, pretože pri takto poskytnutom úvere nespádajú klienti pod ochranu spotrebiteľa, ktorá je zabezpečená štátom. Určité percento spotrebiteľov si nemôže požičať finančné prostriedky legálnou cestou a tak sa obracajú na subjekty, ktoré sú súčasťou neregulovaného trhu. Niektorá skupina klientov si týmto nariadením práve pohorší, pretože úver bol jediným riešením, ktorý mohol zmierniť následky neočakávaných situácií, ktoré spôsobili výraznú stratu finančných prostriedkov. Zavedenie maximálnej odplaty z roku 2014 a zväčšenie písma v spotrebiteľských zmluvách, ktoré mali prispieť k ochrane spotrebiteľa majú tiež opačný výsledok. Dlhé spotrebiteľské zmluvy klienti nečítajú a zavedenie maximálnej odplaty spôsobili viacero škôd ako úžitku.

Z toho dôvodu sú novely zákona, ktoré boli uskutočnené s cieľom zvýšiť ochranu spotrebiteľa hodnotené ako neúčinné. Na jednej strane je na trhu nastavená vysoká až prehnaná ochrana spotrebiteľa, ktorá ale v praxi nie je efektívna. Spotrebiteľ bude stále ohrozenou skupinou na finančnom trhu.

Zlepšenie ekonomickej situácie SR, ktoré sa odzrkadľuje vo vyššej miere zamestnanosti a nárastu miezd má za následok zadlžovanie slovenských domácností. Objem SÚ každým rokom rastie o niekoľko miliárd. Pripisuje sa to aj výhodnejším úrokovým sadzbám ako v minulosti. To všetko má priaznivý dopad na rast úverovej aktivity. Rast zadlžovania spotrebiteľov neprospieva ekonomike štátu.

Odporúčanie:

Ak bude chcieť vláda v budúcnosti navrhnuť opatrenia a zároveň ich zaviesť do legislatívy, mala by podľa môjho názoru viac komunikovať s kompetentnými orgánmi, ktoré sa pohybujú v tejto oblasti a uskutočniť verejnú konzultáciu, v ktorej by mali tieto orgány možnosť vyjadriť svoje názory a odporúčania. Súčas-

ťou navrhovaných zmien by mala byť vypracovaná prípadová štúdia a zohľadnenie viacerých faktorov a pripomienok. Tak by sa predišlo zmenám, ktoré niekedy spôsobujú viac problémov ako úžitku.

6.3.2 Česká republika

V ČR je zaznamenané veľké množstvo nebankových poskytovateľov úverov. Čo spôsobuje negatívny dopad na ochranu spotrebiteľa. V súčasnosti sú zaznamenané medzery v ochrane spotrebiteľa, ktoré by mal eliminovať Nový navrhovaný zákon o spotrebiteľskom úvere.

Navrhovaný zákon je hodnotený v pozitívnom zmysle. Spotrebiteľ by mal jeho účinnosťou pocítiť lepšiu ochranu ako je tomu doteraz. V súčasnosti je na finančnom trhu zaznamenaná primeraná ochrana spotrebiteľa. Česko na rozdiel od SR nepristúpilo k zavedeniu úrokového stropu. Tento krok bol správny, pretože v porovnaní so SR je spotrebiteľ vďaka jeho nezavedeniu v lepšom postavení. Zároveň je pozitívnym krokom zo strany Ministerstva financií ČR zjednotenie dvoch zákonov do jedného spoločného. Komplexný zákon bude platiť pre úvery bez hornej a dolnej hranice, tým sa eliminuje zámerne poskytovanie úverov pod dolnou hranicou, ktoré sú vylúčené z jeho pôsobnosti. Spotrebiteľ bude na základe tohto kroku v lepšom postavení. Úžerníci si týmto krokom pohoršia. Slovenská republika má dva zákony. Zákon o úvere na bývanie a o spotrebiteľskom úvere s dolnou a hornou hranicou. Na základe toho dochádza k obchádzaniu zákona, pretože sa poskytujú úvery aj pod touto hranicou, čím sa zhoršuje postavenie spotrebiteľa. Zákon zavádza povinnosť zloženia základného kapitálu pre nebankové spoločnosti vo výške 20 000 000 Kč. V SR je táto hodnota 500 000 €. Čo je o približne 6,5 mil. Kč viac. Hodnota 500 000 € v SR je z praxe dostačujúca, pretože pomohla efektívne preriediť trh od nebankových poskytovateľov. Z toho dôvodu je výška v ČR nastavená primerane. Udeľovaním licencie a jednotným dohľadom má dôjsť k odstráneniu nekalých praktík z trhu. Otázne ale je, či dané opatrenia nevyvolajú podobný stav, v ktorom sa momentálne nachádza Slovenská republika, v ktorej došlo dôsledkom udeľovania licencie k odchodu niektorých poskytovateľov do čiernej zóny.

Odporúčanie:

Českej republike odporúčam, aby zohľadnila vyššie popísanú situáciu v Slovenskej republike, zobrala ju na vedomie a urobila potrebné opatrenia v čase, keď to je ešte možné. Aj, keď sa počet poskytovateľov nebankových úverov eliminuje, nekalé praktiky z trhu nevymiznú. Časť poskytovateľov sa presunie do nelegálnej zóny, čím sa nezvýši ochrana a postavenie spotrebiteľa na úverovom trhu a problémy, ktoré boli dôvodom týchto zmien budú pretrvávajúť naďalej.

7 Diskusia

V bakalárskej práci boli uskutočnené expertné pohovory so zástupcami poskytovateľov spotrebiteľských úverov v SR a ČR.

V ČR, nie je ešte navrhovaný zákon o spotrebiteľskom úvere schválený. Pôvodne mal nadobudnúť platnosť v marci tohto roka. Došlo k sklzu z dôvodu viacerých úprav a pripomienok. Zákon by mal byť schválený v júni tohto roka. Z toho dôvodu boli odpovede vypracované v teoretickej rovine. V súčasnom stave je náročné zaujať objektívne stanovisko k navrhovaným bodom v zákone. Finálna verzia jednotného zákona o spotrebiteľskom úvere a úvere na bývanie nie je ešte známa a momentálne sa nachádza v Poslaneckej snemovni. K zákonu bolo vyjadrených niekoľko pozmeňovacích návrhov. V dôsledku týchto zmenových návrhov je možné, že niektoré časti, ktoré boli popísané v teoretickej časti nadobudnú iné znenie. Zmena niektorých bodov v zákone môže spôsobiť, že identifikované dopady navrhovaných zmien v navrhovanej legislatíve o spotrebiteľskom úvere budú mať v praxi odlišný efekt na spotrebiteľov a veriteľov aký bol predpokladaný v práci. Odpovede získane z právnych oddelení bánk sa niesli taktiež v teoretickej rovine. V čase písania bakalárskej práce som vychádzala z Navrhovaného zákona o spotrebiteľskom úvere, ktorý bol zverejnený na stránkach Ministerstva financií.

Identifikovanie postavenia spotrebiteľa v ČR je možné porovnať so správou RIA, ktorá je zverejnená na stránkach Ministerstva financií ČR. V tejto správe boli popísané tuzemské problémy v poskytovaní spotrebiteľských úverov, ktoré boli hlavnými dôvodmi tvorby návrhu nového zákona. Tieto problémy výrazne zhoršujú postavenie spotrebiteľa v krajine. Prijatím navrhovaných zmien v praxi by malo dôjsť k výraznému zvýšeniu ochrany spotrebiteľa a odstráneniu nekalých praktík z trhu, ktoré sú v súčasnosti označované za veľký problém.

Metódou popisnou a komparatívnou boli bližšie identifikované dopady prijatých zmien na trhu spotrebiteľského úveru v SR. Cieľom bolo zistiť aké dopady priniesli prijaté zmeny na poskytovateľov úverov a spotrebiteľov. Hlavnou otázkou je, či prijaté zmeny, ktoré súvisia s licencovaním nebankových spoločností, vykonávania dohľadu NBS zvýšili ochranu spotrebiteľa a odstránili z trhu časť nekalých praktík. Podľa vykonaného mystery shoppingu, ktorý bol uskutočnený NBS v novembri minulého roku sa zistilo viacero porušovaní pravidiel pri poskytovaní úverov nebankovými inštitúciami. V tom čase mali už títo poskytovatelia udelenú licenciu od NBS. Týmito zisteniami, ku ktorým dospela NBS došlo k záveru, že udeľovanie licencie a vykonávanie dohľadu NBS neeliminuje v skutočnosti nekalé praktiky na trhu spotrebiteľských úverov a naďalej dochádza k poškodzovaniu spotrebiteľa. Tieto výsledky potvrdzujú aj výsledok expertného pohovoru, v ktorom je jasné uvedené, že prijatá novela zákona skôr poškodzuje spotrebiteľa, pretože došlo síce k poklesu nebankových poskytovateľov úverov ale veľká časť sa presunula do neregulovanej zóny trhu.

Zákon o úveroch na bývanie je účinný viac ako mesiac. V čase konania expertných pohovorov, pri ktorých boli zisťované dopady prijatých zmien na spotrebiteľov a veriteľov bol účinný 3 týždne. V tom čase boli prijaté zmeny vyhodnotené

vo väčšej miere ako pozitívne a prospievajú lepšiemu postaveniu spotrebiteľa. Reálne dopady prijatých zmien vyjdú na povrch po dlhšej účinnosti zákona.

Expertné pohovory boli uskutočnené aj v ČR. Odpovede boli získané od bankových poskytovateľov úverov. Názor od nebankových poskytovateľov úverov sa nepodarilo zistiť. Bolo prevedené dotazníkové šetrenie zamerané na tento segment poskytovateľov SÚ. Toto šetrenie nebolo vyhodnotené efektívne v dôsledku malej návratnosti odpovedí na otázky, ktoré boli zaslané pomocou formulára Google.

8 Záver

Hlavným cieľom práce bola komparácia prijatých zmien v SR a navrhovaných zmien v zákone o úvere pre spotrebiteľa a úvere na bývanie v ČR. Súčasťou hlavného cieľa bola analýza trhu spotrebiteľských úverov v týchto krajinách. Komparáciou prijatých zmien v SR a navrhovaných zmien v ČR boli identifikované dopady na spotrebiteľov a veriteľov.

Prvým čiastočným cieľom bola komparácia vývoja a zmien v zákone o spotrebiteľskom úvere a úvere na bývanie. Literárna rešerš identifikovala dôvody zmien v zákone o spotrebiteľskom úvere v SR a ČR. Prvým dôvodom bol vplyv únijnej úpravy a druhý dôvod sa týkal tuzemských problémov pri poskytovaní spotrebiteľských úverov v SR a ČR. Identifikované zmeny v oboch krajinách boli aplikované do osnovy otázok, ktoré boli súčasťou expertných pohovorov. Zistené zmeny, ktoré sa týkajú poskytovania spotrebiteľských úverov v SR a ČR boli navzájom porovnávané. Dospelo sa k zisteniu, že v SR a ČR boli dôvody zavedenia nových zmien veľmi podobné. Obe krajiny zaznamenali vysoký nárast nekalých praktík a vlády týchto krajín sa rozhodli urobiť potrebné opatrenia, ktoré sú na podobnej úrovni. Hlavným rozdielom je, že v SR sa dané opatrenia stali účinné v minulom roku. V ČR by mali nadobudnúť tieto zmeny účinnosť v roku 2016. V Slovenskej republike vykonáva dohľad nad nebankovými poskytovateľmi úverov už viac ako rok NBS. Zároveň od 1. septembra 2015 musia mať nebankové inštitúcie udelenú licenciu od NBS, ak chcú podnikáť vo sfére poskytovania spotrebiteľských úverov. Od účinnosti zákona boli zaznamenané aj naďalej nekalé praktiky zo strany nebankových inštitúcií a udeľovanie licencie zapríčinilo odchod niektorých subjektov do neregulovanej zóny trhu. Česká republika je v súčasnosti vo výhodnej pozícii a môže sa poučiť od zistených chybných nariadení v zákone o spotrebiteľskom úvere v SR, ktoré sú podobné nariadeniam v Navrhovanom zákone o spotrebiteľskom úvere v ČR a predísť im.

Druhým čiastočným cieľom bola analýza vývoja trhu spotrebiteľských úverov v SR a ČR. Na základe informácií zverejnených na stránkach NBS a ČNB bola prevedená komparácia týchto dvoch trhov. K porovnaniu výsledkov boli zostavené grafy. Dospelo sa k záveru, že výsledky z analýzy trhu spotrebiteľských úverov sú podobné. Najväčší dopad na trh SÚ v týchto krajinách mala finančná kríza. Výkonnosť Slovenskej a Českej republiky v danom období poklesla. Spotrebiteľia mali v dôsledku poklesu zamestnanosti a miezd obavu zo zadlžovania. Bankové inštitúcie poskytovali úvery s väčšou opatrnosťou ako v minulosti. Prelom nastal v roku 2013, keď sa ekonomika daných krajín začala zotavovať. Bol zaznamenaný nárast objemu poskytnutých SÚ. V nasledujúcich rokoch začali úrokové sadzby klesať, čo pozitívne ovplyvnilo úverovú aktivitu. Analýzou sa dospelo k záveru, že úverová aktivita finančného trhu je závislá na ekonomických ukazovateľoch. V súčasnosti je na úverovom trhu SR a ČR zaznamenaný nárast konsolidácie úverov, ktoré boli klientom poskytnuté v dobe, keď úrokové sadzby boli vyššie ako v súčasnosti. Na spotrebiteľa a bankové inštitúcie to má kladný vplyv.

Posledným čiastočným cieľom bolo zistiť dopady prijatých zmien na spotrebiteľov a veriteľov v SR v zákone o spotrebiteľskom úvere a v zákone o úvere na bývanie a celkový názor na prijaté zmeny v legislatíve. Vyhodnotením týchto pohovorov v SR sa dospelo k zisteniam, že zmeny, ktoré sa týkali novely zákona o spotrebiteľskom úvere v minulom roku so zámerom eliminácie nebankových poskytovateľov a odstránenia nekalých praktík nie sú hodnotené ako prínosné. Hlavným dôvodom je, že navrhované zmeny neboli diskutované s kompetentnou verejnosťou a ich súčasťou nebola žiadna dopadová štúdia. Z toho dôvodu sa postavenie spotrebiteľa nejakým výrazom nezlepšilo. Prijatím zákona o úvere na bývanie sa dospelo k záveru, že ochrana spotrebiteľa sa na úverovom trhu zlepšila. Veritelia zatiaľ nezaznamenali výrazné dopady.

Z expertných pohovorov uskutočnených v ČR vyplýva, že Navrhovaný zákon o spotrebiteľskom úvere je dobrým riešením, tak pre spotrebiteľa ako aj veriteľa. Problémom podľa vyjadrenia osôb, ktoré odpovedali na otázky môže byť licencovanie nebankových poskytovateľov a zloženie základného kapitálu. Niektorí poskytovatelia, ktorí nezískajú licenciu od ČNB sa môžu premiestniť do nelegálnej zóny trhu. Počet poskytovateľov poklesne ale nekalé praktiky z trhu nevymiznú. Pozitívny dopad sa prikladá zavedeniu maximálnej zmluvnej pokuty, ktorá spôsobí pokles nekalých praktík nebankových poskytovateľov. Jednotná regulácia úverov sprehládni podmienky pri ich poskytovaní a zároveň zrušenie dolnej a hornej hranice limitu úveru eliminuje nekalé praktiky.

Na základe týchto troch čiastočných cieľov sa dopracovalo k záveru, že postavenie spotrebiteľa v SR je primerané. Mnohonásobné zmeny zákonov neprospievajú jeho ochrane práve naopak. Čím viac sa vláda snaží ochrániť spotrebiteľa rôznymi novoprijatými zákonmi, tým viac dochádza k ich nedodržiavaniu a obchádzaniu. Česká republika sa snaží taktiež o zvýšenie ochrany spotrebiteľa. Na rozdiel od SR neprijala niektoré opatrenia napr. zavedenie úrokového stropu, ktoré práve zhoršujú postavenie slovenského spotrebiteľa v porovnaní s českým.

Hlavný cieľ bol naplnený v kapitole, ktorá vyhodnocovala expertné pohovory, ktoré boli priamo zamerané na novoprijaté zmeny v zákone o spotrebiteľskom úvere v SR a na navrhované zmeny v zákone o spotrebiteľskom úvere rozšírenom o produktovú reguláciu hypotekárneho úveru určeného na bývanie v ČR.

Aj, keď je v súčasnosti navrhovaný zákon o spotrebiteľskom úvere v Českej republike hodnotený pozitívne a od jeho účinnosti sa očakáva predovšetkým výrazná eliminácia nekalých praktík na úverovom trhu a posilnenie ochrany spotrebiteľa, skutočné dopady ukáže až jeho účinnosť tak ako v Slovenskej republike, ktorá zaznamenala porušovanie zákona nebankovými poskytovateľmi, odchod poskytovateľov do neregulovanej zóny trhu, zmenšenie ponuky v dôsledku poklesu poskytovateľov a zhoršenie postavenia spotrebiteľa v krajine dôsledkom prijatia nových opatrení v zákone o spotrebiteľskom úvere. Z toho dôvodu by si mala Česká republika vziať príklad od Slovenska a niektoré nariadenia v zákone zmeniť tak, aby predišla zhoršeniu postavenia spotrebiteľa v dôsledku prijatia nových zmien.

9 Literatúra

- ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA: *Výška odplaty za spotrebiteľské úvery a pôžičky od 1.6.2014*. In: AKMV [online]. 2014 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.akmv.sk/2014/06/10/vyska-odplaty-za-spotrebiteleske-uvery-a-pozicky-od-162014/>
- ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA: *Veľkosť písma v spotrebiteľskej zmluve*. In: AKMV [online]. 2014 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.akmv.sk/2014/06/10/vyska-odplaty-za-spotrebiteleske-uvery-a-pozicky-od-162014/>
- AKTUALITY.SK: *Slovákovi v exekúcii nechajú od januára viac peňazí. Okrem tých, čo neplatia výživné*. In: *Aktuality.sk* [online]. 2015 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.aktuality.sk/clanok/307006/exekuovanim-slovakom-od-januara-nechaju-viac-penazi-okrem-tych-co-neplatia-vyzivne/>
- ANALÝZA SLOVENSKEHO FINANČNEHO SEKTORA ZA ROK 2013 [online]. NBS, 2014 [cit. 2016-04-2]. ISSN 1338-5577. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analyzy/protected/AnalizaSFS2013.pdf
- ANALÝZA SLOVENSKEHO FINANČNEHO SEKTORA ZA ROK 2014: *Bankový sektor* [online]. Národná banka Slovenska 2015 [cit. 2016-04-01]. ISSN 1338-5577. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analyzy/protected/AnalizaSFS2014.pdf
- ANALÝZA SLOVENSKEHO FINANČNEHO SEKTORA ZA ROK 2015 [online]. NBS, 2016 [cit. 2016-04-10]. ISSN 1338-5577. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Analyzy/protected/AnalizaSFS2015.pdf
- APOLEN, PETER. *Budú spotrebné úvery nasledovať osud hypoték?* In: *Národná asociácia poskytovateľov úverov* [online]. 2015 [cit. 2016-04-1]. Dostupné z: <http://www.narks.sk/budu-spotrebne-uvery-nasledovat-osud-hypotek/>
- APOLEN, PETER. *Nebankovky porušujú práva spotrebiteľa - ukázala kontrola*. In: *Investujeme.sk* [online]. 2015 [cit. 2016-04-1]. Dostupné z: <http://www.investujeme.sk/nebankovky-porusuju-prava-spotrebiteľa-ukazala-kontrola/>
- APOLEN PETER. *Pokuta za predčasné splatenie hypotéky bude najviac 1 %*. In: *Investujeme.sk* [online]. 2015 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.investujeme.sk/pokuta-za-predcasne-splatenie-hypoteky-bude-najviac-1/>
- APSÚ [online]. In: . 2013 [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.apsu.sk/>
- ARAD. ČNB [online]. 2016 [cit. 2016-04-1]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/docs/ARADY/HTML/index.htm>

- ARAD: *Celkové zadlužení domácnosti* [online]. [cit. 2016-04-01]. ISBN 978-80-87225-58-5. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=1538&p_uka=1%2C2%2C3&p_strid=AAD&p_od=201001&p_do=201512&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2
- ARAD: *Úrokové sazby* [online]. [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=1&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=19589&p_uka=12%2C28&p_strid=AAAF&p_od=201001&p_do=201512&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C
- ARAD: *Úvěry domácnostem se selháním* [online]. [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.VYSTUP?p_period=12&p_sort=2&p_des=50&p_sestuid=22023&p_uka=18%2C36&p_strid=AABBAE&p_od=201001&p_do=201512&p_lang=CS&p_format=0&p_decsep=%2C
- BERACKA, JÁN. *NextFuture: Prichádza vlna refinancovania, zverejňovanie provízií vyvoláva rozpaky*. In: *NextFuture* [online]. In: . 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.nextfuture.sk/banky/prichadza-vlna-refinancovania-zverejnovanie-provizii-vyvolava-rozpaky/>
- BAUS, MARIÁN. *Epravo: 2379. Pripravovaná novela zákona o spotrebiteľských úveroch*. In: *Epravo.sk* [online]. 2014 [cit. 2016-04-08]. Dostupné z: <http://www.epravo.sk/top/clanky/pripravovana-novela-zakona-o-spotrebitejskych-uveroch-2379.html>
- BUBÁK, MICHAL: *Jak úverovali banky v minulém roce?* In: *Finparada.cz* [online]. 2013 [cit. 2016-03]. Dostupné z: <http://www.finparada.cz/1265-jak-uverovali-banky-v-minulem-roce.aspx>
- CUPÁK, ANDREJ A ANNA STRACHOTOVÁ. *VÝSLEDKY DRUHEJ VLNY HFCS* [online]. 2015 [cit. 2016-04-01]. ISSN 1337-5830. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/PUBLIK/OP_2_2015_Cupak_Strachotova_Vysledky_HFCS2.pdf
- ČESKÁ BANKOVNÍ ASOCIACE: *Úvěry – Portfolia – Trendy* [online]. 2015 [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: https://www.czech-ba.cz/sites/default/files/cba_banky_a_fakta_8-2015_-_uvery.pdf
- ČNB: *Nesplácené úvěry (dříve ohrožené nebo též dle vyhlášky úvěry v selhání)*. In: *ČNB* [online]. 2016 [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/n.html>
- DLOUHA, PETRA: *Věřitel jásá, dlužník brečí. Exekutor bere víc. Nezabavitelná částka v roce 2015*. In: *Peníze.cz* [online]. 2015 [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/exekuce/298118-veritel-jasa-dluznik-breci-exekutor-bere-vic-nezabavitelna-castka-v-roce-2015>
- DVOŘÁK, PETER. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. Praha: Linde, 2005, 681 s. Vysokoškolská učebnice (Linde). ISBN 80-7201-515-x.

- ESONDY: *Zákon zná trestný čin lichvy, nestanovuje ale její hranici*. In: Esondy [online]. 2015 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.e-sondy.cz/sondy-sond/4542-3/zakon-zna-trestny-cin-lichvy-nestanovuje-ale-jeji-hranici>
- EVROSPKÁ KOMISE: *Co je Evropský standardizovaný informační formulář?* In: *Ec.Europa.eu* [online]. 2015 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/consumers/citizen/my_rights/consumer-credit/standardised-form-explained/index_cs.htm
- FETTER, RICHARD W. *Zákonné úroky z prodlení (vývoj právní úpravy, mechanismů stanovení a počítání, formulace žalobních petitů)*. In: *Bulletin-advokacie.cz* [online]. 2015 [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zakonne-uroky-z-prodleni?browser=mobi>
- FICEKANDFECEKOVA: *Rozdiel medzi úrokom z omeškania a poplatkom z omeškania*. In: *Vymahanie-dlhov.sk* [online]. 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.vymahanie-dlhov.sk/pohladavok/14-rozdiel-medzi-urokom-z-omeskania-a-poplatkom-z-omeskania>
- FUKSOVÁ, NADEŽDA.: *Navrhované zmeny v úveroch na bývanie od 1. januára 2016*. In: *Stavebnyportal.sk* [online]. 2015 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.stavebnyportal.sk/navrhovane-zmeny-v-uveroch-na-byvanie-od-1-januara-2016-uniqueiduchxzASYZNbdCMBzlaYfeFuir6lJl2rj93Qsd95gLCQ/>
- HÁK, ONDŘEJ. *Pro hypotéky a spotřebitelské úvěry byl rok 2013 rekordní*. In: *Kurzy.Cz* [online]. 2014 [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/zpravy/365014-pro-hypoteky-a-spotrebitelske-uvery-byl-rok-2013-rekordni/>
- HOVORKA, JIŘÍ: *Stát chce omezit půjčky. ČNB se chystá na úkol, který nechce*. In: *Aktuálně.cz* [online]. 2015 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/finance/stat-chce-omezit-pujcky-cnb-se-chysta-na-ukol-ktery-nechce/r~c5e7bd82c8bd11e494a20025900fea04/>
- INVESTUJEME.SK.: *Bankový a nebankový úverový register sa spojili*. In: *Najpravo.sk* [online]. 2015 [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2015/35-2015-z-z.html>
- KIČINA, RÓBERT A JÁN KOVALČÍK. *Pôsobenie nebankových spoločností na trhu spotrebiteľských úverov na Slovensku* [online]. 2016 [cit. 2016-04-13]. <http://www.ineko.sk/clanky/publikacie>
- KAČALKA, LUBOSLAV. *Trend: 4 tipy, ako lustrovať bankárov, poisťovákov a sprostredkovateľov* [online]. In: *Etrend.sk*. 2014 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.etrend.sk/financie/4-tipy-ako-lustrovat-bankarov-poistovakov-a-sprostredkovatelov.html>
- KONZERVATÍVNY VÝBER: *K novele zákona o spotrebiteľských úveroch je 189 pripomienok* [online]. In: *Konzervativnyvyber.sk*. 2015 [cit. 2016-04-5]. Dostupné z: <http://www.konzervativnyvyber.sk/k-novele-zakona-o-spotrebitelskych-uveroch-je-189-pripomienok/20799/>

- KOVAČIKOVÁ, ADRIANA A MARTINA NOVYSEDLÁKOVÁ. *Epravo: 2076. Novela občianskeho zákonníka* [online]. In: *Epravo.sk*. 2014 [cit. 2016-04-5]. Dostupné z: <http://www.epravo.sk/top/clanky/novela-obcianskeho-zakonnika-2076.html>
- KURZYCZ: *Nezaměstnanost v ČR, vývoj, rok 2016* [online]. In: *Kurzy.cz*. [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/nezamestnanost/>
- MASLOW, ABRAHAM: *Abraham Maslow's Hierarchy of Needs motivational model*. In: *Businessballs* [online]. 2014 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.businessballs.com/maslow.htm>
- MINISTERSTVO FINANČÍ CZ. *Transpozice směrnice 2014/17/EÚ o úvěrech na bydlení (MCD)*. [online]. Vydáno 2014 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hypotecni-uver/transpozice-smernice-o-uverech-na-bydlen/konzultacni-material-k-transpozici-smern-18474>
- MINISTERSTVO FINANČÍ CZ. *Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA)*. [online]. Vydáno 2015 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/spotrebitelsky-uver/distribuce-uveru-pro-spotrebitele/ministerstvo-financi-predklada-vlade-nav-22582>
- MINISTERSTVO FINANČÍ SR: *Najvyššia prípustná výška odplaty za poskytnutie spotrebitel'ského úveru za 4. štvrťrok 2015* [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: http://www.fininfo.sk/sk/clanky-medialne-analyzy/detail/_4_stvrtrok_2015
- NAJPRAVOSK: *Úroky z omeškania* [online]. In: *Najpravo.sk*. 2016 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.najpravo.sk/uroky-z-omeskania.html?print=1>
- NAJPRAVO.SK. 35/2015 Z. z. [online]. In: *Najpravo.sk*. 2015 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: <http://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2015/35-2015-z-z.html>
- NAVIGÁTOR BEZPĚČNÉHO ÚVĚRU: *Trh spotřebitelských úvěrů 2015* [online]. 2015 [cit. 2016-04-1]. Dostupné z: http://www.eeip.cz/wp-content/uploads/2012/08/151124_NBU_NAVIG%C3%81TOR-BEZPE%C4%8CN%C3%89HO-%C3%9AV%C4%9ARU_STUDIE-2015.pdf
- NBS: *Štatistický bulletin 2015* [online]. [cit. 2016-04-1]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/publikacie/statisticky-bulletin/statisticky-bulletin-2015>
- NOVÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA DISTRIBUCE ÚVĚRŮ PRO SPOTŘEBITELE [online]. 2015 [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/spotrebitelsky-uver/distribuce-uveru-pro-spotrebitele/vyhodnoceni-verejne-konzultace-mf-k-nove-20345>
- NOVEASPI: *141/2014 Z.z. zmena vykonávania niektorých ustanovení Občianskeho zákonníka* [online]. 2014 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.noveaspi.sk/products/lawText/1/82148/1/2>

- OECD: *Household* [online]. 2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/hha/household-debt.htm#indicator-chart>
- PORADCI SOBĚ: *Spotřebitelské úvěry: kde končí půjčka a začíná lichva* [online]. In: Poradci sobě.cz. 2014 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://poradci-sobe.cz/uvery/spotrebitelske-uvery-kde-konci-pujcka-a-zacina-lichva/>
- POŠTOVÁ BANKA: *Ekonomický týždenník* [online]. 2014 [cit. 2016-04-5]. Dostupné z: <https://www.postovabanka.sk/media/366399/Ekonomick%C3%BD-t%C3%BD%C5%BE denn%C3%ADk-6-t%C3%BD%C5%BE de%C5%88.pdf>
- POŠTOVÁ BANKA: *Slováci mali ku koncu roka požíčaných priemerne necelých 7 mesačných plátov* [online]. 2016 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: https://www.postovabanka.sk/novinky/tlacove_spravy/slov%C3%A1ci-mali-ku-koncu-roka-po%C5%BEi%C4%8Dan%C3%BDch-priemerne-necel%C3%BDch-7-mesa%C4%8Dn%C3%BDch-plátov/
- PRÁVNE AKTUALITY: *Bulletin marec/apríl 2010* [online]. 2010 [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: <http://www.bbh.sk/files/publikace-sk/bulletin-bbh-marec-april-2010-sk.pdf>
- PRO BONO: *Pripravuje sa v NR SR – Novela zákona o spotrebiteľských úveroch* [online]. 2014 [cit. 2016-03-26]. Dostupné z: http://www.ulclegal.com/media/a542/file/item/sk/0000/ulc_pro_bono_11_2014.XKra.pdf
- PŮJČKO: *Bankovní (BRKI) a nebankovní (NRKI) registr klientských informací* [online]. 2014 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://pujcko.cz/bankovni-brki-nebankovni-nrki-registr-klientskych-informaci/>
- REDAKCE, PATRIA ONLINE: *ČNB: Spotřebitelské úvěry od bank jsou nejdražší za deset let* [online]. In: Patria.cz. 2013 [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2307796/cnb-spotrebitelske-uvery-od-bank-jsou-nejdrazsi-za-deset-let.html>
- REVENDA, ZBYNĚK. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 5., aktualiz. vyd. [i.e. 6. vyd.]. Praha: Management Press, 2014. ISBN 978-80-7261-279-6.
- ROTH, IGOR. *Jak se bránit lichvě? Pomoci by mohl úrokový strop*. In: Měsíc [online]. 2014 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/jak-se-branit-lichve-pomoci-by-mohl-urokovy-strop/>
- RŮŽIČKA, MICHAL. *89937. Novela zákona o spotřebitelském úvěru* [online]. In: Epravo.cz. 2013 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/novela-zakona-o-spotrebitelskem-uveru-89937.html>
- RYCHTÁRIK, ŠTEFAN. *Biatic: Zadlžovanie domácností* [online]. 3. Bratislava: NBS, 2015 [cit. 2016-04-02]. ISBN 1335 - 0900. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatic/Rok2015/03-2015/BIATEC_WEB_3-15.pdf
- SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY O ZMLUVÁCH O ÚVERE PRE SPOTREBITEĽOV TÝKAJÚCICH SA NEHNUTEĽNOSTI URČENÝCH NABÝVANIE

- A O ZMENE SMERNÍC 2008/48/ES A 2013/36/ EÚ A NARIADENIA (EÚ) č. 1093/2010 [online]. 2014 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=SK&t=PDF&f=PE+25+2013+R+EV+1>
- SOLUS: *Historie sdružení* [online]. 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <https://www.solus.cz/cs/hlavni-strana/historie-sdruzeni>
- SPOTREBITEĽSKÉ CENTRUM – NEZISKOVÁ ORGANIZÁCIA. SPIS: *Ak ručíte zmenkou za pôžičku, môže byť Vaša exekúcia zastavená* [online]. 2016 [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.spotrebitelskecentrum.sk/informacie/ak-rucite-zmenkou-za-pozicku-moze-byt-vasa-exekucia-zastavena/>
- SPRÁVA O PÔSOBNÍ ÚŽERNICKÝCH NEBANKOVÝCH SPOLOČNOSTI A ENORMNOM NÁRASTE EXEKUČNÝCH KONANÍ. NBS [online]. 2014 [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=6&CPT=1022>
- SPRÁVA O STAVE A VÝVOJI FINANČNÉHO TRHU ZA PRVÝ POLROK 2015: *Aktivity v jednotlivých sektoroch finančného trhu* [online]. NBS. 2015 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/Makropolitika/Sprava_o_stave_a_vyvoji_slovenskeho_financneho_trhu_za_prvy_polrok_2015.pdf
- SPRÁVA Z PREŠETROVANIA V OBLASTI POSKYTOVANIA FINANČNÝCH SLUŽIEB OBYVATEĽSTVU, MALÝM A STREDNÝM PODNIKATEĽOM A SAMOSPRÁVAM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE: VIAZANIE VYBRANÝCH BANKOVÝCH PRODUKTOV [online]. 2014 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.antimon.gov.sk/data/att/1484.pdf>
- ŠESTÁK, LUBOŠ. *Biatic: Slovenský finančný sektor z pohľadu finančnej stability 1* [online]. str.8. Národná banka Slovenska, 2015 [cit. 2016-04-01]. ISSN 1335 – 0900. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2015/10-2015/biatec_10_2015_web.pdf
- TASR: *Dôchodcovia by si mali dať pozor na pôžičky z nebankových subjektov*. In: Teraz.sk [online]. 2015 [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.teraz.sk/ekonomika/dochodcovia-by-mali-dat-pozor-na-pozicky/167983-clanok.html>
- TASR. *Máte problém s úverom? Do konca roka ich preveruje obchodná inšpekcia*. In: Hospodárske noviny [online]. In: Hnonline.sk. 2014 [cit. 2016-04-3]. Dostupné z: <http://dennik.hnonline.sk/servisne-prilohy/518968-mate-problem-s-uverom-do-konca-roka-ich-preveruje-obchodna-inspekcia>
- TASR. *Počet exekúcií na dôchodky v Čechách stúpa aj v tomto roku*. In: Teraz.sk [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.teraz.sk/vsetko-o-greckej-krize/pocet-exekucii-dochodky-rast-cr/154068-clanok.html>

- TERAZEKONOMIKA: *NBS o licenciu zatiaľ požiadalo 30 nebankových subjektov* [online]. In: Teraz.sk. 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.teraz.sk/ekonomika/nbs-o-licenciu-zatial-poziadalo-30-neb/141876-clanok.html?mostViewedArticlesInSectionTab=0>
- TNCZ: *Předčasné splacení hypotéky bude levnější! Spočítejte si to* [online]. 2015 [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/ministerstvo-financi-predcasne-splaceni-hypoteky-bude-levnejsi.html>
- VAVERKOVÁ, MARTINA. *Trh spotřebitelských úvěrů v České Republice a ochrana spotřebitele: Vývoj*. Brno, 2015. DP. Masarykova Univerzita. Vedoucí práce Ing. Dalibor PÁNEK, Ph.D
- VOFINANCIÁCH: *PORADŇA: Poplatok za predčasné splatenie úveru na bývanie bude najviac 1 %* [online]. 2016 [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://vofinanciach.webnoviny.sk/poradna-poplatok-za-predcasne-splatenie-uveru-byvanie-1/>
- ZPRÁVA O FINANČNÍ STABILITĚ 2014/2015 [online]. ČNB, 2015 [cit. 2016-04-01]. ISBN 978-80-87225-58-5. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/fs_2014-2015/fs_2014-2015.pdf
- ZPRÁVA O FINANČNÍ STABILITĚ 2013/2014 [online]. ČNB, 2014 [cit. 2016-04-5]. ISBN 978-80-87225-52-3. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/fs_2013-2014/fs_2013-2014.pdf

Legislatíva:

- ZÁKON Č. 145/2010 SB., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů. In: Sbírka zákonů. 20. 5. 2010. ISSN 1211-1244.
- ZÁKON Č. 530/1990 ZB., zákon o dlhopisoch [online] 2015. Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/1990-530>
- ZÁKON Č. 129/2010 Z. z. Zákon o spotrebitel'ských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebitel'ov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. [online] 2015. Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2010-129>
- ZÁKON Č. 310/1992 ZB. zákon Slovenskej národnej rady o stavebnom sporení. [online] 2015. Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/1992-310>
- ZÁKON Č 186/2009 Z. z. Zákon o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. [online] 2015. Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2009-186>
- ZÁKON Č. 483/2001 Z.z. Zákon o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov. 2015 [online] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2001-483>
- NÁVRH ZÁKONA O ÚVĚRU PRO SPOTŘEBITELE [online] 2015. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=679&CT1=0>

ZÁKON č. . 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie. 2015 [online] Dostupné z:
<http://www.noveaspi.sk/products/lawText/1/85911/1/2>

ZÁKON Č. 35/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebitel'ských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľ'ov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. [online] 2015. Dostupné z:
<http://www.noveaspi.sk/products/lawText/1/83635/1/2>

10 Zoznam obrázkov

Obr. 1	Komparácia vývoja RPMN/RPSN v SR a ČR Zdroj: NBS, ARAD	32
Obr. 2	Objem poskytnutých SÚ domácnostiam v ČR v mld/Kč (2010-2015) Zdroj: ČNB, ARAD	45
Obr. 3	Objem poskytnutých SÚ domácnostiam v SR v mld/Kč (2010-2015) Zdroj: NBS	46
Obr. 4	Vývoj priemernej úrokovej sadzby a RPSN spotrebiteľských úverov poskytnutých domácnostiam na spotrebu v % Zdroj: ČNB, ARAD	47
Obr. 5	Vývoj priemernej úrokovej sadzby a RPMN spotrebiteľských úverov poskytnutých domácnostiam na spotrebu v % Zdroj: NBS, BULLETIN	48
Obr. 6	Objem zlyhaných spotrebiteľských úverov domácnostiam ČR Zdroj: ČNB, ARAD	49
Obr. 7	Vývoj podielu spotrebiteľských úverov v zlyhaní (stav ku koncu obdobia) Zdroj: ČNB, ARAD	50
Obr. 8	Objem zlyhaných spotrebiteľských úverov domácnostiam SR Zdroj: NBS, BULLETIN	51
Obr. 9	Celková zadlženosť českých domácnosti Zdroj: ČNB, ARAD	52
Obr. 10	Zadlženosť domácnosti, čistý disponibilný príjem Zdroj: OECD Data	53
Obr. 11	Exekúcie v SR (2010-2014) Zdroj: Aktuality.sk, 2015	55
Obr. 12	Exekúcie v ČR (2010-2014) Zdroj: Vaverková, 2015	56

11 Zoznam tabuliek

Tab. 1	Zmeny, ktoré prinesie transpozícia smernice MCD do českého právneho radu	21
Tab. 2	Maximálna odplata za spotrebiteľský úver (16.02.2016 - 15.05.2016)	34
Tab. 3	Komplexná tabuľka, porovnanie zmien	41
Tab. 4	Dopady na nebankových poskytovateľov úverov a spotrebiteľov v dôsledku prijatých zmien v legislatíve o spotrebiteľskom úvere	60
Tab. 5	Dopady prijatých legislatívnych zmien v zákone o úvere na bývanie na spotrebiteľa a veriteľa	62
Tab. 6	Dopady navrhovaných legislatívnych zmien na poskytovateľov úverov a spotrebiteľov	64

Prílohy

A Vyhodnotenie expertného pohovoru – APSÚ

Na otázky mi poskytol odpovede výkonný tajomník a hovorca APSÚ, pán Ivan Kahanec.

1. Ako hodnotíte zavedenie licencovania nebankových poskytovateľov úverov NBS?

„APSÚ dlhodobo podporovala zavedenie licencovania nebankových poskytovateľov úverov, nakoľko to podľa očakávaní prinieslo vyčistenie legálneho trhu od spoločností, ktoré nedokázali v ochrane spotrebiteľov konkurovať renomovaným hráčom. Licencovanie zároveň pomôže v zlepšení vnímania tohto sektora finančného trhu, na ktorom pôsobili v minulosti spoločnosti, ktoré poškodzovali klientov. Presun dohľadu zo Slovenskej obchodnej inšpekcie na Národnú banku Slovenska však dokáže eliminovať nekalé praktiky na trhu a priniesť vyššiu ochranu spotrebiteľov.“

2. Je získanie licencie jednoduché alebo odpovedá náročnosti, ktorá zabezpečí, že sa na trhu udržia len tie najsilnejšie spoločnosti alebo ju získali aj subjekty, ktoré mali zlé meno na finančnom trhu?

„Proces získania licencovania bol náročný aj pre veľké spoločnosti, ktoré v minulosti už dodržiavali vysoké štandardy svojho fungovania. Ide najmä o posudzovanie klientovej schopnosti splácať úver, starostlivosť o klientov či postupy pri riešení situácií, keď klient nie je schopný splácať úver napríklad, keď stratí príjem. Licencovanie ako také dokáže zabezpečiť, že na trhu budú legálne pôsobiť len stabilné a silné spoločnosti, ktoré dokážu zabezpečiť zodpovedné poskytovanie úverov. Na druhej strane, licencovanie je len prvým krokom a omnoho dôležitejší bude dohľad zo strany NBS. Licenciu získala aj spoločnosť, ktorej praktiky boli a sú často kritizované. Táto spoločnosť bola vylúčená z APSÚ pred niekoľkými rokmi. Očakávame však, že prísny dohľad NBS zabezpečí, aby všetky spoločnosti pôsobiace na trhu poskytovali úvery zodpovedne a zabezpečili primeranú ochranu spotrebiteľov.“

3. Pôsobia na trhu aj v súčasnosti nejaké nelicencované spoločnosti? Je v súčasnosti zaznamenané obchádzanie zákona niektorými poskytovateľmi úverov?

„Podľa informácií, ktoré sa k nám dostali, poskytujú úvery aj spoločnosti, ktoré nemajú na túto činnosť povolenie NBS (licenciu).“

4. Prinieslo udeľovanie licencie vykynoženie nekalých praktik na úverovom trhu tak ako sa to pôvodne očakávalo? Aké dopady to prinieslo v praxi? Spôsobilo udeľovanie licencie odchod niektorých poskytovateľov úverov do neregulovanej zóny trhu?

„Predpokladáme, že časť spoločností, ktoré nezískali licenciu na poskytovanie úverov sa presunulo do čiernej zóny ekonomiky. Licencovanie nastavilo jasnejšie

pravidlá pre pôsobenie spoločností na trhu a zároveň sa významne znížilo riziko pre klienta, že sa pri licencovanej spoločnosti stretne s nekalou praktikou.“

- 5. Čo sa stane ak subjekt, ktorý nemá udelenú licenciu poskytne úver? Stretli ste sa alebo počuli ste o takomto prípade v praxi? Aký dopad to bude mať alebo malo na veriteľa a spotrebiteľa?**

„Poskytnutie spotrebiteľského úveru subjektom bez licencie je možné považovať za trestný čin nedovoleného podnikania. Je však nevyhnutné, aby sa o takomto konaní dozvedela Národná banka, ako orgán dohľadu nad finančným trhom. NBS môže následne konať. Spotrebiteľ, ktorý si požičia od nelegálneho poskytovateľa, nebude mať žiadnu spotrebiteľskú ochranu.“

- 6. Na trhu pôsobilo do 31.8.2015 okolo 270 nebankových poskytovateľov úverov. V súčasnosti ju má udelenú 23 subjektov. Aký názor máte Vy na výraznú redukciu nebankových poskytovateľov? Zvýšila sa dôvera v nebankové spoločnosti?**

„Neočakávali sme až také veľké zníženie počtu poskytovateľov úverov. V praxi to však bude znamenať, že NBS bude mať lepšie možnosti dohľadu nad veriteľmi, čo sa prejaví v lepšej ochrane spotrebiteľov. Zvýšenie dôvery v nebankových poskytovateľov si vyžiada ešte niekoľko rokov. Zníženie počtu poskytovateľov však na druhej strane znamená, že sa znížila ponuka pre spotrebiteľov a taktiež to bude mať negatívny vplyv na inovácie v ponuke produktov.“

- 7. Myslíte si, že jednotný orgán vykonávajúci dohľad na finančnom trhu bol dobrým krokom zo strany vlády SR?**

„Presun dohľadových kompetencií na NBS považujeme za správny krok. NBS má omnoho lepšie skúsenosti a znalosti o finančnom trhu a dokáže lepšie posúdiť konanie tak veriteľov ako aj spotrebiteľov.“

- 8. Dohľad začala vykonávať NBS od 1.4. 2015. Uplynul viac ako rok. Znamenali ste nejaké zmeny (pozitívne, negatívne) za dané obdobie, od ktorej vykonáva dohľad NBS? Ako vnímate Vy jednotný orgán dohľadu? Vykonáva ho NBS podľa Vášho názoru dôkladnejšie a kontrola je efektívnejšia ako, keď bola vykonávaná SOI?**

„Poskytovatelia spotrebiteľských úverov, nebankovky, sú pod dohľadom NBS až od momentu získania licencie. Tzn. od 1.9.2015. Veľmi pozitívne hodnotíme komunikáciu s NBS pri príprave novej regulácie. Naopak negatívne hodnotíme nejednotnosť pri výklade legislatívy a pri stanovovaní lehôt pri riešení sťažností klientov. Ukazuje sa, že dohľad zo strany NBS je dôkladnejší a efektívnejší, ako to bolo v prípade SOI.“

- 9. V súčasnosti musia mať subjekty, ktoré chcú podnikat' v oblasti poskytovania SÚ minimálne základné imanie vo výške 500 000 €. Je to dostatočná čiastka? Veľké subjekty poskytujúce nebankové úvery často krátko disponujú oveľa vyšším kapitálom. Nebolo by lepšie zavedenie nejakej inej podmienky? Nevzbudzuje podmienka základného imania pocit, že po jej splatení bude môcť poskytovať úver ktokoľvek?**

„Samotný proces licencovania ukázal, že podmienka zloženia základného imania vo výške 500 000 eur spolu s podmienkou, že musí ísť o finančné prostriedky z dôveryhodných zdrojov, je dostačujúca. Samotné licencovanie však nie je len o tejto sume a obsahuje ďalšie podmienky, ktoré bolo náročné splniť. Práve tie zrejme spôsobili taký výrazný pokles počtu legálnych poskytovateľov úverov (z vyše 270 na 23). Rozhodne nemožno zúžiť licencovanie len na to, že firma vloží 500 000 eur do základného imania spoločnosti a získa licenciu.“

10. Zavedenie maximálnej odplaty (úrokového stropu) v roku 2014, ktorým ukazovateľom je priemerná RPMN nesmie byť vyšší ako jej dvojnásobok. Nedochádza vďaka zavedeniu maximálnej odplaty naozaj k vysokým úrokom? Je dané ošetrenie efektívne? Rešpektujú daný limit nebankové subjekty aj v praxi? Aký následky prinesie porušenie limitu veriteľom a aký dopad to má na spotrebiteľa?

„V prípade, že veriteľ poruší Nariadenie vlády, ktorým je stanovený úrokový strop, úver sa pre spotrebiteľa stáva bezúročným. Veriteľ zároveň môže byť sankcionovaný zo strany NBS. Samotné zavedenie úrokového stropu však považujeme za nesprávny krok zo strany parlamentu, ktorý neprináša zvýšenie ochrany spotrebiteľa. V mnohých prípadoch je to presne naopak.“

„Úrokový strop zavedený v roku 2014 kritizoval vo svojej štúdii aj nezávislý inštitút Ineko. V roku 2014 totiž parlament zaviedol nový ukazovateľ ceny úveru zvaný „odplata“, ktorý nijako nezohľadňoval finančnú matematiku a ktorý bolo možné takmer 2 roky poľahky obchádzať. Táto diera bola zaplátaná až v decembri 2015, kedy sa zaviedlo, že rovnako ako „odplata“, tak aj RPMN úveru musí spĺňať úrokový strop. Ten je stanovený na dvojnásobok RPMN obdobného bankového úveru.“

„Hlavným problémom úrokového stropu je jeho naviazanie na bankové úvery a zároveň je nastavený príliš nízko. V praxi to znamená, že stovky tisíc spotrebiteľov sa kvôli tomu nedostanú k legálnym úverom. Nakoľko ide o rizikovejších klientov, banky im nepožičajú a ostatní poskytovatelia úverov taktiež nie, nakoľko nemôžu toto zvýšené riziko u klienta preniesť do ceny úveru, teda do úroku. Časť týchto klientov sa zrejme obráti na čierny trh, kde neplatí ani úrokový strop, ani spotrebiteľská ochrana a budú vystavení nekalým praktikám úžerníkov. Hovoríme pritom síce o rizikovejších klientoch, avšak aj títo klienti prechádzajú posudzovaním schopnosti splácať a úver by dostali len vtedy, ak by ho boli schopní splatiť. Do posudzovania klientovej schopnosti splácať vstupuje viacero parametrov, nie len výška jeho príjmu.“

„Spoločnosti združené v APSU dodržiavajú zákony a teda aj úrokový strop. Jeho nesystémové zavedenie a následné sprísnenie však už znamenalo odchod jednej z pomerne veľkých a renomovaných spoločností z trhu. Ide o spoločnosť Provident, ktorá dlhoročne pôsobila na trhu najrizikovejších klientov. Aj napriek tomu, že jej klienti patrili do tejto skupiny, táto spoločnosť využívala len mäkké formy vymáhania pohľadávok v prípade, že klient nedokázal ďalej splácať úver. Svedčí o tom aj to, že jej klienti nekončili v exekúciách.“

- 11. Zaviedlo sa prísnejšie skúmanie bonity klientov nebankovými spoločnosťami. Ako hodnotíte posúdenie schopnosti splácať úver klientom nebankovými spoločnosťami z praxe? Rešpektujú to nebankové inštitúcie? Z praxe sú klientmi nebankových poskytovateľov úverov vo väčšine prípadoch subjekty, ktorým nebol poskytnutý úver z banky. Stretávate sa aj s prípadmi, že spotrebiteľ je práve ten, ktorý často krát klame o svojom príjme?**

„Členské spoločnosti APSU už dlhodobo riadne posudzujú schopnosť klientov splácať úver. Hoci sa zavedením licencovania požiadavky na proces posudzovania bonity sprísnil, spoločnosti to privítali. Je potrebné si uvedomiť, že poskytovatelia úverov dokážu zarábať len vtedy, keď klienti svoje úvery riadne splácajú. V prípade, že je nutné pristúpiť k vymáhaniu, náklady veriteľa narastajú a teda nezarába. Oddelenie posudzovania bonity klientov patrí preto v členských spoločnostiach APSU ku kľúčovým.“

„Pri porovnaní s bankami je potrebné zobrať do úvahy rozdielnosť vo fungovaní bankových a nebankových inštitúcií. Banky totiž narábajú s cudzími peniazmi (vkladatelia, bežní občania, firmy a pod.) a preto musia byť pri poskytovaní úverov obozretnejšie. Nebankové spoločnosti požičiavajú peniaze z vlastných zdrojov a preto môžu ísť aj do väčšieho rizika a dokážu obslúžiť aj rizikovejších klientov.“

„Áno, naši členovia sa stretávajú s tým, že sa spotrebiteľia snažia zatajiť niektoré informácie alebo nepovedia pravdu o svojom príjme. Spravidla sa však veriteľom darí tieto nepravdivé informácie odhaliť. V prípade, že spotrebiteľ klame o svojich príjmoch alebo záväzkoch (iných úveroch), môže sa dopúšťať úverového podvodu. Pri posudzovaní schopnosti splácať však klienti musia svoj príjem zdokladovať výplatnými páskami, výpismi z účtu, pracovnou zmluvou, daňovým priznaním a podobne. Čiže priestor na klamanie sa významne zužuje. To isté platí o záväzkoch, keďže od minulého roka platí povinnosť veriteľa nahliadať do úverového registra a preverovať záväzky klienta a jeho disciplínu pri splácaní aj týmto spôsobom. V minulosti nahliadali do registrov len niektoré spoločnosti.“

- 12. Spotrebiteľské zmluvy musia podľa Občianskeho zákonníka dodržiavať veľkosť písma v spotrebiteľských zmluvách. Podarilo sa to ošetriť pri nových zmluvách? Alebo ak aj sú písane veľkým písmom tak je problémom nedostatočná finančná gramotnosť spotrebiteľa, ktorý odborným výrazom v zmluve často krát nerozumie? Posilnila sa týmto krokom ochrana spotrebiteľa?**

„Zväčšenie písma na zmluvách je typickým príkladom nesystémovej regulácie ochrany spotrebiteľa a neprineslo spotrebiteľovi nič. Doba nečitateľných a malým písmom písaných častí zmluvných podmienok bola totiž minulosťou už v čase prijímania tejto legislatívy v roku 2014. Navyše, zväčšenie písma zväčšilo rozsah zmlúv a zmluvných podmienok, čo vedie k tomu, že spotrebiteľom sa síce teraz čítajú ľahšie, ale nečítajú ich, lebo sú opticky dlhé.“

„Jedným z dôsledkov tejto regulácie je to, že mnohé spoločnosti na celom finančnom trhu (teda vrátane poisťovní, bánk a pod.) prešli na elektronické poskytovanie zmluvných dokumentov klientov. Hoci je to modernejšie, je naozaj otázne, či to zvyšuje ochranu spotrebiteľa, ktorý dostane dokumenty e-mailom a teda je ešte menšia pravdepodobnosť, že si ich prečíta v čase podpisovania zmluvy.“

„Z pohľadu zrozumiteľnosti zmluvných podmienok pre spotrebiteľov sa situácia zmenou veľkosti písma nezmenila. Nízku finančnú gramotnosť spotrebiteľov totiž nie je možné zvýšiť administratívnym zásahom alebo zväčšením písma v zmluvách. Je to možné napraviť len v školách a inými formami vzdelávania.“

- 13. Aké dopady priniesla povinnosť zabezpečenia odbornej spôsobilosti zamestnancov nebankových inštitúcií? Spôsobilo to pokles zamestnancov?**

„Považujeme to za dobre nastavenú povinnosť.“

- 14. Prinieslo zavedenie povinnosti poskytovať informácie aspoň do jedného elektronického registra nejaké zmeny? Je to lepšie pre poskytovateľov úverov? Do registra sa poskytujú informácie aj bez súhlasu klienta. Aký názor máte na dané nariadenie vyplývajúce zo zákona?**

„Považujeme to za dobre nastavenú povinnosť. Vďaka nemu totiž získa veriteľ lepší prehľad o záväzkoch spotrebiteľa a teda dokáže lepšie posúdiť jeho schopnosť splácať nový úver. Poskytovanie informácií do registra bez výslovného súhlasu klienta zjednodušuje administratívu a znižuje byrokráciu.“

- 15. V novembri minulého roka bol vykonaný Mystery shopping, ktorý bol zameraný na nebankových poskytovateľov úverov. Došlo k výraznému zisteniu porušovania zákona pri poskytovaní úveru týmito spoločnosťami, Aký názor máte Vy na zistenia, ku ktorým došiel Mystery shopping?**

„Hoci bol mystery shopping relizovaný koncom minulého roka, dodnes (10.5.2016) neboli konania zo strany NBS ukončené. To znamená, že zatiaľ žiadna zo spoločností nemá v rukách rozhodnutie o tom, či a akým spôsobom porušila zákon. Preto nie je možné sa bližšie vyjadriť. Členovia APSU však deklarovali, že v prípade, že došlo k porušeniu zákona z ich strany, vykonajú potrebné kroky k náprave.“

„Považujeme však za nešťastné, že NBS komunikovala o výsledkoch mystery shoppingu v čase, keď ešte konania neboli uzatvorené a zd'aleka nie sú akékoľvek rozhodnutia právoplatné. Štandardne sa štátne úrady, polícia či súdy nevyjadrujú ku neukončeným konaniam, nakoľko to môže byť predčasné. Zároveň považujeme za nešťastné, že konania nie sú ani po vyše pol roku ukončené a teda nie je jasné, ktoré spoločnosti a aké porušenia zákona majú odstrániť.“

- 16. Je z Vášho pohľadu dostatočne nastavená ochrana spotrebiteľa na finančnom trhu SR alebo by prospelo zvýšiť ochranu spotrebiteľa? Alebo vidíte skôr problém v nedodržiavaní zákonov?**

„Ochranu spotrebiteľov na slovenskom finančnom trhu považujeme za prehnanú, čo bolo spôsobené nesystémovými zmenami zákonov poslancami novelami. Tie boli pripravené bez akejkoľvek diskusie s trhom a bez akejkoľvek dopadovej štúdie. Príkladom toho je napríklad fakt, že NR SR schválila v decembri 2015 poslancú novelu zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorou de facto zakázala splátkový predaj tovarov a áut alebo refinancovanie úverov. Túto chybu sa zo zákona podarilo odstrániť až po tom, ako na ňu upozornila APSU a prezident zákon vrátil do NR SR. Poslanci nakoniec novelu opravili.“

„Je potrebné si uvedomiť, že úžerníci pôsobia mimo legálneho trhu a akokoľvek nastaví štát reguláciu, ich pôsobenia sa to nedotkne. Sprísňovanie regulácie však vedie k tomu, že sa klienti obracajú na nelegálnych poskytovateľov úverov, čo znamená, že nemajú žiadnu spotrebiteľskú ochranu. Úžerníci spravidla nevyužívajú zmluvy a naopak využívajú nekalé praktiky a pripravujú ľudí o majetok či strechu nad hlavou. Navyše, za úžeru bolo na Slovensku za posledných niekoľko rokov odsúdených len pár jednotlivcov, čo znamená, že buď úžera na Slovensku neexistuje alebo je boj proti úžerníkom neúčinný.“

17. Aký je Váš názor na novelu zákona o spotrebiteľskom úvere z minulého roka? Zlepšila naozaj postavenie spotrebiteľa? Aké sú jej dopady na veriteľov a spotrebiteľov? Je podľa Vás dobre nastavená, prípadne by ste nejaké ustanovenia zmenili?

„Poslanecká novela zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorá bola schválená v decembri 2015 nepriniesla žiadne zlepšenie ochrany spotrebiteľov na trhu a práve naopak vytlačila ďalšiu nemalú skupinu klientov do čiernej zóny finančného trhu. Viaceré spoločnosti museli zmeniť svoje produkty a preorientovať sa na iný segment klientov. Spoločnosť Provident sa rozhodla z trhu odísť. Pre časť spotrebiteľov tieto zmeny znamenali, že si už legálne nemôžu požičať a očakávame, že sa budú obracať na úžerníkov alebo na neregulované možnosti pôžičiek – napríklad tzv. peer-to-peer pôžičky. Táto poslanecká novela priniesla viac škody ako úžitku tak pre veriteľov, ako aj pre spotrebiteľov, a preto by bolo lepšie, keby vôbec nebola schválená.“

„Na doplnenie ešte dodám, že v prípade najrizikovejších klientov ide o pôžičky na základné potreby. Často si požičiavajú preto, aby nahradili pokazený domáci spotrebič (chladnička, práčka, kotol...) alebo na vyrovnanie nedoplatku na elektrine či plyne. Rodičia si požičiavajú na výbavu pre školopovinné deti a podobne. Nejde teda o žiaden luxus. Pri tejto skupine obyvateľov očakávame zhoršenie ich situácie, nakoľko pôžička bola pre nich jedinou reálnou možnosťou, ako vyriešiť svoju nečakanú situáciu.“

B Vyhodnotenie expertných pohovorov- Bankové inštitúcie (SR)

Otázka č.1

Odpoveď: Subjekt A

Ako hodnotíte možnosť predčasného splatenia úveru na bývanie ale s max. poplatkom 1 %, ktorý poskytovateľ úveru môže účtovať z predčasne splatenej čiastky?

Daná banková inštitúcia nezaznamenala výrazné straty. Banka, v ktorej bol rozhovor uskutočnený bola vyhlásená za najlepšiu banku s najlepšou kvalitou za rok 2015. Za predčasné splatenie si ani pred účinnosťou zákona neúčtovali poplatky vo výške 4 %, ktorý sa pohyboval na slovenskom finančnom trhu ale riadili sa zákonom o spotrebnom úvere, v ktorom bol poplatok za predčasné splatenie 1%.

Zákon umožňuje dlžníkovi taktiež splatiť 20 % zo zostávajúceho záväzku mimoriadnou splátkou. Táto mimoriadna splátka musí byť ale uskutočnená mesiac pred výročím úverovej zmluvy medzi veriteľom a dlžníkom. Ako vnímate Vy z pohľadu veriteľa túto zmenu?

Toto nariadenie vyplývajúce zo zákona je z pohľadu dotazovanej osoby nevýhodou pre klienta. V danej banke mohol klient splatiť 20 % z úverovej istiny kedykoľvek počas kalendárneho roka a nie len mesiac pred výročím úverovej zmluvy. Podľa vyjadrenia osoby to bolo pred účinnosťou zákona lepšie pre spotrebiteľa ako po jeho účinnosti.

Navýšil sa počet žiadosti o predčasné splatenie v porovnaní pred účinnosťou zákona?

Na ich pobočke nebol zaznamenaný nárast týchto žiadosti. Banková inštitúcia to pripisuje aj výhodnej ponuke predčasného splatenia, ktoré ich banka ponúkala pred účinnosťou zákona. Klienti nezaznamenali nejaký výrazný rozdiel.

Odpoveď: Subjekt B

Tieto zmeny sú z pohľadu osoby, s ktorou bol pohovor uskutočnený pozitívom hlavne pre klientov. Predčasné splatenie sa týka konkrétne dvoch situácií, ktoré môžu nastať. Do prvej situácie spadajú tí klienti, ktorí z dôvodov, ktoré nie sú vopred predvídateľné sú nútení splatiť úver jednorazovou splátkou. V danom čase sa nachádzajú mimo obdobia, v ktorom je úroková sadzba fixovaná. Môže ísť napr. o rodinné dôvody alebo nepodmienečný predaj nehnuteľnosti.

Druhou situáciou môže byť zmena, ku ktorej môže dôjsť na hypotekárnom trhu (súčasný stav). K tejto zmene môže dôjsť z dôvodu cenovej politiky bánk. Ak klient v danom období refinancuje úver do inej bankovej inštitúcie, v ktorej pravdepodobne z jeho pohľadu získa výhodnejšie podmienky, tak poplatok za predčasné splatenie, ktorý si účtuje banka z dôvodu jej opustenia, nebude predstavovať tak veľký náklad, aby klient nemohol podstúpiť tento proces aj v čase, v ktorom je úroková sadzba mimo fixácie.

Výnos bankových inštitúcií to určite ovplyvní. Môže dôjsť k zmene poskytovania úverov. Spôsob akým si to banky budú môcť kompenzovať je limitovaný regulátorom. Kompenzácia môže prebehnúť pomocou iných úverov napr. bezúčelových bez zabezpečenia nehnuteľnosti, firemných atď.

Otázka č.2

Klient môže využiť možnosť odstúpenia od úverovej zmluvy do 14 dní. Ako vnímate Vy danú zmenu vyplývajúcu zo zákona?

Odpoveď: Subjekt A

V prípade čerpania úveru na bývanie mohlo dôjsť k jej odstúpeniu bez udania dôvodu ale len v tom prípade ak klient nezačal čerpať úver.

Odpoveď: Subjekt B

14 dňová lehota na odstúpenie je zaujímavou zmenou. Zatiaľ je málo využívaná. Pripisovať sa to dá aj tomu, že pri hypotekárnom úvere je proces o čosi náročnejší ako pri iných úveroch. Počas tohto procesu si klient dostatočne premyslí všetky pre a proti varianty.

Otázka č.3

Ak chce v súčasnosti dostať klient úver na bývanie musí mať našetrových aspoň 20 % vlastných finančných prostriedkov. Veľkou zmenou je aj znižovanie LTV. V súčasnosti činí jeho hodna 15 %. Stretávate sa v praxi, že klienti vnímajú potrebu mať našetrované vlastné finančné prostriedky na financovanie časti nehnuteľnosti za nevýhodu? Aký je Váš názor na postupne znižovanie LTV?

Odpoveď: Subjekt A

Odpoveď bola jednoznačná. V regióne, v ktorom bol pohovor uskutočnený, nie je šanca poskytnúť hypotéku vo výške 100 %. Skôr je to reálnejšie vo väčších mestách. V danej banke si môžu klienti dofinancovať zvyšnú časť spotrebiteľským úverom s úrokovou sadzbou 4,8 %.

Odpoveď: Subjekt B

V praxi sa s tým stretávajú pomerne často. Väčšinou klient dofinancuje zvyšnú časť finančných prostriedkov bezúčelovým úverom, ktorý je bez ručenia ale s vyššou úrokovou sadzbou ako pri hypotéke a kratšou dobou splatnosti. Pre klienta nie je znižovanie LTV žiadnym prínosom, pretože dofinancovanie hypotéky iným úverom je v praxi častým prípadom a pre klienta to znamená omnoho stresujúcejšiu situáciu pri splácaní ako keby čerpal jeden úver. Tento proces sa môže dotknúť aj veriteľa. Podľa osobného názoru osoby, s ktorou bol rozhovor uskutočnený by mala spadať kompetencia o určovaní hodnoty LTV veriteľovi.

Otázka č.4

Viazanie produktov je zo zákona zakázané ale spájanie produktov zákon nijako neobmedzuje. Má táto zmena skôr pozitívny alebo negatívny dopad na finančné inštitúcie poskytujúce úvery. Udelili by ste nie aké výnimky pri viazaní produktov?

Odpoveď: Subjekt A a B

K hypotéke ponúkajú obidve banky bežný účet ale dávajú možnosť výberu. Z pohľadu finančných inštitúcií je ťažko posúdiť, či je viazanie produktov pozitívom alebo negatívom. Pre klienta znamená možnosť voľnosti produktov výhodu. Táto možnosť môže na druhej strane spôsobiť komplikácie v bežnom živote. Aké komplikácie to môže spôsobiť nebolo bližšie definované.

Otázka č.5

Ak dôjde k omeškaniu platieb spotrebiteľom a veriteľ ho na to písomne upozorní a aj napriek písomnej výzve klient nesplatí peňažný záväzok v 90 dňovej lehote vzniká veriteľovi právo poskytnúť informáciu o neplnení záväzkov aspoň do jedného registra. Ak záväzok spotrebiteľa voči veriteľovi aj naďalej pretrváva, veriteľ má nárok aj bez súhlasu dlžníka postúpiť pohľadávku tretej osobe.

Je podľa Vášho názoru táto 90 dňová lehota dostatočná, nedostatočná alebo zhovievavá k dlžníkovi?

Odpoveď: Subjekt A

Banky pri dražbách prerábajú, pretože daná nehnuteľnosť je predaná pod cenu. Ak klient oznámi veriteľovi vopred, že nebude schopný splácať úver, tak banka mu poskytne 6 mesačnú lehotu na splatenie. Ak už je spotrebiteľ v omeškaní nedá sa s tým nič robiť a má podľa nového zákona 90 dňovú lehotu na splatenie. Zamest-

nanci danej bankovej inštitúcie, preto vždy odporúčajú klientom schopnosť nesplácania úveru oznámiť vopred. Podľa vyjadrenia osoby, s ktorou bol pohovor konaný je táto lehota dostatočná.

Odpoveď: Subjekt B

90 dňová lehota je ku klientovi podľa vyjadrenia osoby dostatočná až zhovievavá. Klient musí v prípadoch ak dôjde v jeho živote k nepredvídateľným situáciám, ktoré ovplyvnia možnosť splácania úveru vždy komunikovať s bankou. v čo najkratšom možnom čase. Podľa záujmu riešenia situácie z jeho strany.

Otázka č.6

Novinkou je aj sprísnenie podmienok posúdenia schopnosti klienta splácať daný úver. Podmienkou je overenie všetkých výdavkov klienta, a to aj opätovne, ak sa dlžník rozhodne úver navýšiť a povinnosť zohľadniť možný dopad ekonomických situácií. Povinnosťou veriteľa je overiť informácie o žiadateľovi o úver a dôkladné posúdiť zabezpečenie úveru. Taktiež je povinnosťou poskytovateľa overenie schopnosti splácať úver pri dvoj-percentnom zvýšení úrokovej sadzby.

Myslíte si, že prísnejšie overenie bonity klienta prispeje k jeho vyššej ochrane a množstvo nesplatených úverov vďaka prísnejšie nastaveným kritériám poklesne?

Odpoveď: Subjekt A

Banky stále preverovali výdaje klienta. Daná banka neoveruje schopnosť splácať úver pri refinancovaní, pretože z praxe ak klient bol schopný splácať úver v inej banke, prečo by ho nesplácal v banke, do ktorej refinancoval. Overovanie schopnosti splácať úver pri dvojpercentnom navýšení je bankou overovaný. V prípade ak príde do banky klient, ktorý ma D -rating, tak v minulosti by takému klientovi banka úver neposkytla. V súčasnosti mu úver z ich strany ponúknu ale úrokovú sadzbu zvýšia o 1 %. K okamihu písania bakalárskej práce bola úroková sadzba 1,49 %, klient s D – ratingom by splácal úver s úrokovou sadzbou 2,49 %.

Odpoveď: Subjekt B

Podľa vyjadrenia osoby sú banky, ktoré pri poskytnutí úveru overujú aj schopnosť splácania úveru klientom v prípade ak dôjde k zvýšeniu úrokovej sadzby o dva percentá. Celkovo to prispieva k lepšej ochrane nie len žiadateľa o úver ale aj finančnej inštitúcie.

Otázka č.7

Nový zákon dáva možnosť čerpať úver v cudzej mene. Aký je Váš názor na čerpanie úveru v cudzej mene. Prinesie dané opatrenie lepšiu ochranu pre spotrebiteľa. Ovplyvní to nejako veriteľov?

Odpoveď: Subjekt A

Osoba, s ktorou bol rozhovor prevádzaný sa zatiaľ nestretla s čerpaním úveru v cudzej mene. Podľa jej názoru by šlo veľa peňazí do systému. Je si vedomá, že zákon umožňuje čerpať úver v cudzej mene ale podľa nej sa s takýmto prípadom nestretne v blízkej budúcnosti.

Odpoveď: Subjekt B

Ak by došlo na finančnom trhu k výraznejším kurzovým rozdielom a klient by sa v danom čase rozhodol zmeniť menu úveru na inú tak, pre finančnú inštitúciu by to malo určite negatívny dopad.

Otázka č.8

Aký je Váš názor na povinnosť oznámenia provízie sprostredkovateľom (finančným agentom) klientovi?

Odpoveď: Subjekt A

Z pohľadu osoby bude stále v nevýhode klient. Táto povinnosť nijako výrazne nezvýši ochranu spotrebiteľa pred sprostredkovateľmi úveru.

Odpoveď: Subjekt B

Túto zmenu zhodnotila osoba ako pozitívnym krokom vpred.

Otázka č.9

Ako hodnotíte prehľadanejšie poskytnutie informácií klientovi prostredníctvom formulára ESIS?

Odpoveď: Subjekt A

Klientom bol poskytnutý tento formulár aj pred účinnosťou zákona. Z jej doterajších skúsenosti klienta najviac zaujímajú tri veci pri čerpaní úveru. Splátka, cena a suma. Nič viac ich nezaujíma. ESIS podľa jej vyjadrenia nečítajú.

Odpoveď: Subjekt B

Na formulári by bolo potrebné určite ešte popracovať. Niektoré informácie by podľa názoru osoby nemuseli byť nevyhnutne jeho súčasťou.

Otázka č.10

Splnil podľa Vášho názoru nový zákon o úveroch na bývanie svoj cieľ a chráni lepšie spotrebiteľov?

Odpoveď: Subjekt A

Zákon chráni spotrebiteľa o čosi lepšie ako pred účinnosťou zákona ale v ničom nevznikla nejaká lepšia zmena. Veľa klientov podľa vyjadrenia nezaznamenalo ani, že sa menil zákon. Bolo to málo propagované.

Odpoveď: Subjekt B

K lepšej ochrane spotrebiteľa nový zákon určite prispel ale nie vo všetkých oblastiach, napr. znižovanie LTV určite neprospieva klientovi.

C Vyhodnotenie expertných pohovorov - Bankové inštitúcie (ČR)

Otázka č. 1

Myslíte si, že zjednotenie legislatívy o úveroch na bývanie a spotrebiteľskom úvere do jedného zákona je dobrým krokom alebo by bolo lepšie vytvoriť samostatný zákon o úveroch na bývanie?

Odpoveď: Subjekt A

Dotazovaný zamestnanec považuje zjednotenie zákona o spotrebiteľskom úvere a úvere na bývanie dobrým krokom zo strany vlády ČR vpred. Prínos zjednotenia zákona pripisuje hlavne hypotékam, pretože tie sa budú riadiť odlišnou reguláciou pri účelových a neúčelových druhoch úverov

Odpoveď: Subjekt B

Zjednotenie týchto dvoch zákonov do jedného je pozitívom tak pre klientov ako aj veriteľov. Proces pri poskytovaní spotrebiteľských a hypotekárnych úverov je v mnohých prípadoch rovnaký, preto je v záujme prehľadnosti lepšie riešiť všetko v rámci jedného komplexného zákona.

Odpoveď: Subjekt C

Zjednotenie zákonov je dobrou myšlienkou. Dôjde k lepšej ochrane spotrebiteľa a pozitívny dopad to bude mať ja na veriteľov.

Otázka č.2

Zákon bude umožňovať klientovi predčasné splatenie hypotéky, za ktorú si budú môcť banky účtovať len reálne vynaložené náklady. V prípade výskytu ťažkých životných situácií bude predčasné splatenie podľa navrhovaného zákona zadarmo. Prinesie toto nariadenie dané zákonom veriteľovi nejakú stratu? Ak, áno, tak bude sa dať nejako kompenzovať?

Odpoveď: Subjekt A

Predčasné splatenie hypotéky bude pre banky z istého smeru znamenať stratu. Dotazovaný pripisuje najviac nepríjemnú situáciu úverom, ktoré klient začal čerpať ešte pred účinnosťou zákona, pretože v prípade refixácie sa bude po účinnosti zákona vzťahovať dané opatrenie aj na tieto úvery. Táto možnosť bude dôvodom

nestabilného podnikateľského prostredia. Ako a do akej miery budú veritelia vzniknuté straty kompenzovať ukáže až prax. V súčasnosti to nie je jasné.

Odpoveď: Subjekt B

Každým predčasným splatením vznikajú veriteľom náklady. V súčasnosti sa považuje na hypotekárnom trhu za štandard umožniť klientovi splatiť časť hypotéky mimoriadnou splátkou, preto by to nemalo spôsobiť nepriaznivý zásah do poskytovania hypotekárnych úverov.

Odpoveď: Subjekt C

Niektoré náklady na hypotéku veriteľ vie vyčíslit' je to napr. provízia pre sprostredkovateľov. Niektoré typy bánk (konkrétne hypotekárne) získavajú zdroj finančných prostriedkov z hypotečných zastavaných listov. Týmto im vzniká povinnosť zaplatiť držiteľovi zjednaný úrok z HZL. V súčasnosti sa nevie, či bude stanovený nejaký strop, ktorý si banka bude môcť za predčasné splatenie maximálne zaúčtovať. To ukáže až finálna verzia zákona. Možnosť predčasného splatenia bude určite pre veriteľa znamenať stratu, akú a aké budú možnosti jej kompenzácie ukáže až zavedenie zákona do praxe.

Otázka č.3

Prinesie zavedenie maximálne zmluvnej pokuty väčšiu ochranu pre spotrebiteľa? Aký dopad prinesie podľa Vášho názoru zavedenie tejto novinky do nového navrhovaného zákona?

Odpoveď: Subjekt A

Z pohľadu dotazovaného bolo veľmi ťažké zaujať nejaký objektívny názor. V súčasnosti je podľa jeho vyjadrenia veľa pripomienok k tomuto bodu nového navrhovaného zákona. Až finálna verzia zákona ukáže aké bude skutočné znenie k tomuto bodu o zmluvných pokutách.

Odpoveď: Subjekt B

Zavedenie maximálnej zmluvnej pokuty ochráni určite lepšie spotrebiteľa ako tomu bolo doteraz. Hlavne dôjde k obmedzeniu nekalých praktík zo strany nebankových poskytovateľov úverov, ktorí často krát aj z nie veľkého dlhu dokázali nadobudnúť státisícové sumy.

Odpoveď: Subjekt C

Pre klienta znamená zavedenie stropu na zmluvné pokuty pozitívum. Ale ich ako bankovú inštitúciu to vo veľkej miere neovplyvní, pretože nikdy neboli zmluvné pokuty nastavené z ich strany tak, aby klientovi spôsobili veľkú stratu finančných prostriedkov.

Otázka č.4

Súčasný zákon o spotrebiteľskom úvere platí len pre úvery od výšky 5 000 Kč do 1 880 000 Kč. Niektoré inštitúcie poskytovali úvery pod touto hranicou, a obchádzali zákon. Zároveň aj väčšina hypotekárnych úverov bola mimo platnosť tohto zákona. Žiadateľom o úver nebola poskytnutá informácia o skutočnej cene úveru. Nový navrhovaný zákon vládou ČR sa bude vzťahovať na všetky spotrebiteľské úvery a úvery na bývanie bez horného a dolného limitu.

Aký dopad môže priniesť dané nariadenie navrhnuté vládou ČR na poskytovateľov a žiadateľov o úverov?

Odpoveď: Subjekt A

Zjednotenie je dobrým krokom vpred zo strany vlády, Cieľom zákona je ochrániť spotrebiteľa vo všetkých smeroch. V akej veľkej miere sa to podarí naplniť ukáže až účinnosť zákona.

Odpoveď: Subjekt B

Úprava mala dopad na neúčelové hypotéky. Podľa nového navrhovaného zákona budú do jeho pôsobnosti zahrnuté aj úvery bez ohľadu na to o aký typ úveru ide alebo aká je jeho výška. Zákonom vznikne jednotná regulácia úverov, čo pomôže sprehládniť poskytovanie úverov a predovšetkým prečistí trh od nekalých praktík.

Odpoveď: Subjekt C

Zharmonizovanie zákonov do jedného spoločného je pozitívom. Prispieje k lepšej ochrane spotrebiteľa. Na druhej strane na nich ako bankovú inštitúciu to nebude mať veľký dopad, keďže ponúkajú finančné produkty často krát vo vyššej hodnote ako 1.880.000 Kč.

Otázka č.5

Prinesie 14 dňová lehota na rozmyslenie nejke výrazne zmeny pre veriteľov alebo ich to podľa Vášho názoru vo veľkej miere neovplyvní?

Odpoveď: Subjekt A

Podľa vyjadrenia dotazovaného táto 14 dňová lehota na rozmyslenie veriteľov neovplyvní. Skôr sa týmto bodom posilní ochrana spotrebiteľa.

Odpoveď: Subjekt B

Bankových poskytovateľov úverov daná lehota neovplyvní. Banky v súčasnosti poskytujú záruku ponuky v lehote 14 až 31 dní.

Odpoveď: Subjekt C

Ak bude 14 dňová lehota na rozmyslenie zavedená tak, že klient počas jej plynutia nebude môcť čerpať úver, tak to bude mať skôr negatívny ako pozitívny dopad na spotrebiteľa. Pozitívom to bude pre klientov, ktorí budú chcieť mať čas na rozmyslenie. V súčasnosti je už na určité typy finančných produktov napr. americká hypotéka, predhypotekárne úvery poskytnutá 14 dňová lehota na rozmyslenie. Bánk sa to vo veľkej miere nedotkne.

Otázka č.6

Podľa nového zákona budú musieť všetci veritelia preveriť nie len príjmy ale aj výdaje žiadateľa o úver. Sú to výdaje na živobytie a zohľadniť sa musia aj všetky ostatné záväzky klienta.

Čo si myslíte o tom, že posúdenie schopnosti splácať úver sa presunie na veriteľa?

Odpoveď: Subjekt A

Podľa zástupcu poskytovateľa bankových úverov sa tento bod navrhovaného zákona bankových veriteľov veľmi nedotkne, pretože bankovní poskytovatelia vždy overovali bonitu klienta dôkladne. Podľa jeho názoru nie je úprava v novom navrhovanom zákone napísaná tak, aby bolo podľa paragrafu, ktorý popisuje posúdenie schopnosti splácať úver žiadateľom možné presne definovať procesy zo strany veriteľa. V prípade nedodržania procesov sú ale sankcie vysoké.

Odpoveď: Subjekt B

Banky v súčasnosti overujú príjmy a výdaje žiadateľa o úver. Je to základný postup overovania bonity klienta. Tento bod sa týka skôr detailnejšieho definovania niektorých krokov.

Odpoveď: Subjekt C

Príjmy a výdaje klienta sa pri poskytnutí hypotéky preverujú vždy. V súčasnosti ich inštitúcia ponúka jeden produkt, ktorý poskytnú klientovi aj bez preukázania príjmov. Od 1. júla budú daný produkt ponúkať len s overením príjmov.

Otázka č.7

Je podľa Vášho názoru 6 mesačná lehota pri realizácii záložného práva nastavená dostatočne alebo by ste ju znížili prípadne zvýšili z pohľadu ochrany spotrebiteľa?

Odpoveď: Subjekt A a B

Podľa vyjadrení subjektu A a B je lehota dostatočná.

Odpoveď: Subjekt C

6 mesačná lehota nebude mať veľký dopad na danú inštitúciu, pretože aj v súčasnosti realizujú predaj nehnuteľnosti len vo výnimočných prípadoch skôr ako po šiestich mesiacoch. Práve naopak vážia si klientov ak prídu a oznámia problémy so splácaním ešte pred realizáciou záložného práva.

Otázka č.8

Aký je Váš názor na zakázanie viazaného predaja? Prinesie táto novinka výraznú zmenu pre poskytovateľov? Udelili by ste viac ako len 3 výnimky alebo by ste vôbec výnimky neudelili ale úplne zakázali viazaný predaj?

Odpoveď: Subjekt A a B

Všetky tri subjekty mali rovnaký názor na danú otázku. Pre daného veriteľa to podmienky pri poskytovaní úverov nemení. Bankový trh to neovplyvní. Lepšia ochrana pre spotrebiteľa. Veľký predpoklad, že sa tým prečistí trh od nekalých praktík, pretože často krát bolo podmienené poskytnutie úveru rôznymi drahými produktmi alebo službami, čím bol klient v nevýhode.

Subjekt C skonštatoval, že dáva svojmu klientovi možnosť výberu. Nenúti mu žiadne balíky produktov. Na druhej strane ak sa rozhodne pre ich produkty tak je rád.

Otázka č.9

Čo si myslíte o udelení licencie ČNB, ktorú budú musieť nebankovní poskytovatelia úverov získať a zároveň budú musieť zložiť základný kapitál vo výške

20 000 000 Kč ? Je táto hodnota z Vášho pohľadu ako poskytovateľa bankových úverov dostatočná a dostatočne prečisti trh od nebankových poskytovateľov úverov alebo vyradí z hry len malých hráčov?

Odpoveď: Subjekt A

Z pohľadu zástupcu bankového veriteľa bude udelenie licencie znamenať určite krok vpred. Na úverovom trhu dôjde k posunu ale vzhľadom k tomu, že zákon ešte nie je účinný ukáže až prax, či to bude krok vpred v pozitívnom zmysle alebo skôr v negatívnom. Udeľovanie licencie a kapitál môže spôsobiť presun časti trhu do neregulovanej zóny, čo by nebolo dobré.

Odpoveď: Subjekt B

Dôjde k veľkému prečisteniu trhu nebankových poskytovateľov úverov. Opäť to bude mať pozitívny dopad na spotrebiteľov.

Odpoveď: Subjekt C

Pár subjektov, ktoré používajú neférové praktiky pri poskytovaní úverov to môže vyradiť z hry. Na druhej strane môže dôjsť k zdraženiu služieb poskytovaných týmito inštitúciami.

Otázka č.10

Od účinnosti návrhu nového zákona bude vykonávať dohľad nad nebankovými poskytovateľmi ČNB, na ktorých v súčasnosti dohliada ČOI. Myslíte si, že počet nebankových poskytovateľov úverov sa výrazne zníži? Zároveň bude ČNB zverejňovať register všetkých poskytovateľov úverov, v ktorom si môže žiadateľ o úver preveriť všetkých poskytovateľov. Prispeje tento krok k vyššej ochrane spotrebiteľa z Vášho pohľadu?

Odpoveď: Subjekt A a B

Jednotný orgán dohľadu je vítaný vo všetkých smeroch. Všetky subjekty sa budú musieť riadiť rovnakými pravidlami, čo prispeje k vyššiemu štandardu. Spotrebiteľa to ovplyvní v pozitívnom smere.

Odpoveď: Subjekt C

Pre spotrebiteľa to má pozitívny dopad. Jednotný dohľad orgánu hodnotí osoba ako pozitívum zo strany vlády. Určite dôjde k lepšej kontrole a hlavne k zjednoteniu podmienok na trhu pri poskytovaní úverov rôznymi finančnými inštitúciami.

Otázka č. 11

Ako by ste zhodnotili komplexne navrhované zmeny z Vášho pohľadu. Prispieja sa nimi naozaj k zvýšenej ochrane spotrebiteľa, prípadne aké problémy môžu priniest?

Odpoveď: Subjekt A

Zákon určite prispieja k lepšej ochrane spotrebiteľa. Aké ďalšie dopady to bude mať ukáže až prax.

Odpoveď: Subjekt B

Navrhovaný zákon určite zvyšuje ochranu spotrebiteľa a predovšetkým jeho informovanosť. Zákon zjednocuje trh pri poskytovaní úverov, čím by malo dôjsť k zníženiu nekalých praktík. Určite to je pozitívnou zmenou.

Odpoveď: Subjekt C

Spotrebiteľ na tom z časti bude lepšie ako doteraz. Zjednodušený odchod klientov z bánk môže znamenať pre veriteľov problém, v tom prípade, ak by došlo k veľkej vlně odchodu klientov z jednej banky do druhej.